

למ"ר

אין ציון
למ"ר צדק

10

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד ללא ציטוט

למ"ר

סניאריאג אולטוג ולדור הלוי

זמין בסכום הקופי-אולטוג בלוי

דר אס-טול

12.3.1980 - 8.6.1971

מס' תיק מקורי, לוקס ל.מ.מ.

מחלקה אכס"ר למעלה

14

שם תיק: סטנוגרמות משיבות ועדת השרים לענין הסכסוך
הקופטי אתיופי בענין דר א-סולטן

מזהה כיוז **ג-14/13093**

מזהה פריט R000503

כתובת: 2-111-6-1-2

תאריך הדפסה 20/11/2019

12/05/2007

8925M

SPECIAL MINISTERIAL COMMITTEE
to settle dispute between
Coptic Orthodox and Ethiopian Orthodox Communities
Knesseth, June 8, 1971
9:00 a.m.

Present:

Justice Minister Y. S. Shapiro, presiding
Minister Z. Warhaftig
Minister S. Hillel

Mr. Arnon
Mr. Ben Arie
Mr. Nir
Mr. Rafia
Mr. Sasson

For the Coptic Orthodox Church:
Mr. Suchovolsky, Esq.
Dr. Anba Bacilius, Coptic Arch Bishop

For the Ethiopian Orthodox Church:
Mr. Reichman, Esq.
Mr. Reshef, Esq.
Two representatives of the Ethiopian Orthodox Church

MR. SHAPIRO: The position is this: we have read the submissions and the material submitted by the respective parties. It actually consisted of a submission by Mr. Suchovolsky on behalf of the Coptic Church and by Mr. Reichman on behalf of the Ethiopian Church. If I can sum up the two submissions in a few words, it is this: that the Coptic Church request that we should before all, in the first place, decide as to the interim order, before we go into the matter fully, while the Ethiopian party think that it will be more correct to deal with the matter in full and not to divide into two stages.

We called the proceedings this morning because we thought that it would be right to give you, gentlemen, an opportunity, if you

SECRET
TO THE
OFFICE OF THE
DIRECTOR
OF THE
BUREAU OF
INVESTIGATION
WASHINGTON, D.C.
JAN 10 1951

RE: [illegible]
[illegible]
[illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]

For the [illegible] Office of the
Director, [illegible]
[illegible]

on the [illegible] Office of the
Director, [illegible]
[illegible]

The representative of the [illegible] Office of the
Director, [illegible]

RE: [illegible] The position in this case has been the same
since the [illegible] material submitted by the [illegible] party. It
was originally considered as a [illegible] by Mr. [illegible] on behalf of
the [illegible] of Mr. [illegible] on behalf of the [illegible]
[illegible]. It is now one of the two [illegible] in this case, it is
[illegible] that the [illegible] should be [illegible] to the [illegible] one [illegible] in
the [illegible] plan, [illegible] to the [illegible] one, [illegible] to the
[illegible] [illegible], [illegible] the [illegible] party [illegible] it will be
[illegible] to deal with the [illegible] [illegible] and [illegible] to [illegible] to
[illegible].

It is [illegible] the [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

wish, to add something to what you said or a reply to what other parties said before we come to make a resolution, for whatever resolution we make.

So if you, Mr. Suchovolsky, wish to add to what you have said in your memorandum and particularly in reply to the memorandum of Mr. Reichman, we are here to listen to you.

MR. SUCHOVOLSKY: In the name of the Coptic Church, I don't want to add something to the memorandum itself, but I would like to stress that last time when the committee met, the Chairman, the Minister of Justice, said that the decision will be given very soon and ordered us to submit our allegations within three days -

MR. SHAPIRO: My apologies, but I suppose it was published in the press that soon after that meeting I was taken to hospital.

MR. SUCHOVOLSKY: I know.

MR. SHAPIRO: That can happen/^{even}to a Coptic -

MR. SUCHOVOLSKY: It is well known and the Arch_Bishop knows it, but he says one simple thing: that since that date three months passed and I think our points are very clear. We said it clearly. We don't want to enter in the meanwhile into the matter concerning rights or other allegations. We simply said and based ourselves on the decision of the high courts which very plainly stressed that the Ethiopian Church and the Ethiopian Arch_Bishop committed an act contrary to the law, contrary to justice, aggressed and took by force the church of the Coptic Church, and this situation cannot remain as such, because I think it is the duty, at least of the Government, to keep law and order, and we pray and ask and hope that an immediate

that, to the contrary, to what you said or a right to what other
parties said, before we come to a resolution, for whatever
reasoning we make.

So it is, Mr. Buchanan, with the right to what you have
said in our newspaper and particularly in the editorial
of Mr. Buchanan, we are here to listen to you.
MR. BUCHANAN: As the name of the committee, I don't
want to add anything to the memorandum itself, but I would like to
stress that first time when the committee met, Mr. Buchanan, the
statement of Justice, said that the position of the
court was to make out a position which was
... MR. BUCHANAN: I don't know, but I suppose it was published
in the press that day, and I am sorry I was taken to hospital.

MR. BUCHANAN: I know.

MR. BUCHANAN: That was taken to a committee.
MR. BUCHANAN: It is all right, and the American people
is, but we have one thing to say: that is, that the
... and I think our people are very clear. We are all clear.
I don't want to enter in the matter of the
rights of other citizens. We already said and said enough as to
the position of the high court which was given to us and the
... and the American people should be satisfied in
contrast to the law, contrary to Justice, a person, and took by force
the authority of the court, and this situation cannot remain
as such, I think it is the duty, at least of the Government,
to have law and order, and we have and we have that in the

us
decision will be given to restore back to/our churches and before such a decision is given, we think there is no way and no time for any other procedures, and we wait, and the Arch. Bishop asks it again to give an immediate decision to restore the Coptic Church to its holy places which were taken by force.

And that's all what I have to add.

MR. SHABIRO: Mr. Suchovolsky; if you read carefully the memorandum submitted by Mr. Reichman, if you listened to him at our last meeting, he elaborated points that in the judgment of the Supreme Court - it is according to him, not according to me, of course - Mr. Reichman's point of view was that in the present stage we should deal with the matter in its entirety and not take it in two stages. In his memorandum he put an additional argument, if I understood him correctly, which is more of a practical nature. What he said, more or less, was this: Assuming you return the possession to the Coptic Church now and thereafter you find ultimately in the last decision that the possession should be given to the Ethiopian Church, then you have the painful procedure of taking it out from the hands of the Ethiopian Church and giving it to the Coptic Church and then taking it out from the hands of the Coptic Church and giving it to the Ethiopian Church, while now it is happily, from his point of view, with the Ethiopian Church.

The point I ask you, really, is whether you have any remarks in reply to what Mr. Reichman wrote to us. You don't have to if you don't want to, but the main object of this meeting was if you want to add something or Mr. Reichman wants to add something,

before we meet and make a decision, then you'd better do it now.
I don't insist.

MR. SUCHOVOLSKY: I said already that I think this allegation of Mr. Reichman that if we get the keys immediately, the keys will then have to be restored if there is a decision in favor of the Ethiopian Church. I think it is ridiculous, and I must stress it, because there is one very simple thing: the keys were in our hands, and the High Courts stressed this, at least I will say since 1894 - the 19th Century - and the keys were in our hands during all the time except for 40 days, during the days of the Hashemite Kingdom. So I don't see any difficulty, if we get the keys after such a long period, and I don't understand even the allegation, how an aggressor can say, I took it, and now what will be if I gain the case. It was taken by force. It was stressed by the High Court. It was taken ~~when~~ the Copts were praying and I don't think that such an allegation can stand at all. It is not reasonable. It is contrary to justice. I don't believe that any judge in this country would have maintained such an allegation, to say that as we took it by force, now what would happen if this Committee will find that after so many sessions - until now three months passed and we didn't have any decision in connection with the interim order. Now let us think when will this procedure be ended if we go into the merits of the case at all. I think this is a Committee which might end kalendarus g ? , as they say in Latin, which I think the members of the Committee well understand - not the Coptic calendar but the Greek calendar. Maybe the Coptic, which is also very old and long.

before we meet and make a decision, then you'd better do it now.

I don't insist.

Mr. SUGG: I still think that I think this

allegation of Mr. Suggs that I was the one who

kept will have to be corrected. I think it is a distortion

of the situation. I think it is a distortion, and I want to

say, because there is one very simple thing: the way

now, and Mr. Suggs says that, at least I will say

that - the fact is that I was not in any way

the situation now. I have, during the time of the

as I don't see any difficulty, I was not the one who

acted, and I don't understand the situation, how on

one day, I looked, and now that will be a gain

when by force. It was suggested by the

why the code was moving and I don't think that

can stand at all. It is not reasonable. It is

I don't believe that any of the country would

such an allegation, to say that as I

would happen in this country. I will think that

well for three months passed and I don't have

connection with the situation. Now let me

procedure as well as we go into the

this is a Committee which

as they say in

will understand - not the

was the code, which is also

So I don't think that in the meanwhile there is any legal basis or even moral basis, a basis of justice to prevent us from taking the keys.

And I hereby declare in the name of the Coptic Church, the Coptic Church believes in the justice of the State of Israel, and they say one thing: that if this Committee will find according to the status quo, according to the rules of status quo, that this church was not in the hands of the Copts - and we have so many witnesses - then we are ready to give the church. But we know that according to the status quo, as fixed in the Treaty of Berlin, we are fully entitled to these churches and we are ready to face any decision and to face all the procedures but we don't think that we must wait and we should wait such a long time until the Committee finishes its debates and to give the keys in the hands of those who took them by force. I think it is contrary to any sense of justice at all and this is what was stressed by the High Court. I don't understand why, even if the Committee has the discretion to give an interim order why this interim order should be another interim order than given by the High Court.

I think these procedures are no more than entering into the merits of the case because the High Court couldn't do it, according to the existing law, and the High Court said that the merits of the case should be dealt with by a committee. But why should the situation be changed? If the High Court found that this place was taken against the law, I think by criminal act, by taking keys by force, by taking

away the locks, in the middle of prayer. So why shouldn't this situation be changed and the keys given back, and I think the police of Israel and the forces of Israel and the Government can change this situation if the Committee finds that we have no rights in these places. It is very easy. This is a Government, a strong Government, a good Government and they can -

MR. SHAPIRO: A very good government! =

MR. SHCHOVOLSKY: I say as a Jew and even I represent the Copts, I say it is a good Government and I believe the Government can take back these keys if we lose the case, but we believe and my client believes still in the sense of justice of the State of Israel and its officials. And this is my reply in a nutshell.

And we hope that this Committee will give very soon its interim decision.

MINISTER WARHAFTIG: These two chapels, did you use them for passage only or for services too?

MR. SUCHOVOLSKY: For services.

MINISTER WARHAFTIG: Have you a chance now to make services in the chapel now if you like?

MR. SUCHOVOLSKY: No, we cannot. We cannot because they took the keys.

ARCHBISHOP BACILIUS: How can we use the chapels now? The chapels are in the hands of the Abyssinians by force, that they took them. How can we have services in the chapels?

MINISTER WARHAFTIG: If you would like to have services,

away to look to the right of the road.

It is on the right of the road, and I think the right

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

of the road and the road of the road and the road

can you get them open? Could the doors be open for you?

ARCH_BISHOP BACILIUS: How can we have services in a church taken from us by force?

MINISTER WARHAFTIG: If you don't want to -

ARCH_BISHOP BACILIUS: I didn't say so. But those are our churches. We want our churches to have services in them. We cannot have services in a church in the hand of another community. It is impossible.

MINISTER WARHAFTIG: What I ask is: whether access to these chapels are assured to you. I don't want now to speak about the keys. I want to speak about the possibility of having the services. Can't an arrangement be made that you can have free access to these chapels to hold your service when you want?

ARCH_BISHOP BACILIUS: Of course not.

MINISTER WARHAFTIG: But if we try to have such arrangement?

ARCH_BISHOP BACILIUS: How can we have such arrangement? How? How? I want, please to explain to me, how can we ^{do} this? This church was taken from us by force and it is now in the hands of another community and the other community uses it to have **services** in the church. How can I have services in the church, in the same church?

MINISTER WARHAFTIG: No community has services 24 hours in a chapel. Once it can be assured to you to have a free access -

ARCH_BISHOP BACILIUS: Please, excuse me, you do not know the

can you get them again? Would the books be coming out?

ARCHBISHOP BAXTER: Now, we have services in a church

to run from as by society

MINISTER BAXTER: I don't want to -

ARCHBISHOP BAXTER: I didn't say so, but those are our

services. We want our churches to have services in them. We cannot

have services in a church in the land of another community. It is

impossible.

MINISTER BAXTER: What I am suggesting is to have

services in churches to you. I don't want you to speak about the

I want to speak about the possibility of having the services. That is

an arrangement to have that you can have the services to them. That is

to hold your services in your church.

ARCHBISHOP BAXTER: Of course not.

MINISTER BAXTER: But it is to have the services

in

ARCHBISHOP BAXTER: Now, we have many arrangements

now. I want, please, to explain to you, how can we have this

kind of service in churches and it is not in the hands

of another community and the other community. We have to have services

in the church. Now, can I have services in the church, in the same

church?

MINISTER BAXTER: The community has services in houses in

a chapel. What is the answer to you to have a true success?

ARCHBISHOP BAXTER: Please, would you not know the

tractus of the church. Only one liturgy^{liturgy} can be done every 24 hours and because of that, if they had the liturgy we cannot do another liturgy. If we had the liturgy no one can do the liturgy in the same day because only one liturgy must be done every 25 hours according to the traditions and according to the tractus of the church, according to the religion of the church.

MINISTER WARHAFTIG: In these chapels ;you had services every day?

ARCH_BISHOP BACILIUS: Of course. Of course, we must; those are our chapels. Those are our chapels and we must have daily services in all our holy places and, you know, inside the Holy Sepulchere can you find two communities of services in the same chapel?

MINISTER WARHAFTIG: In the Church of Nativity -

ARCH_BISHOP BACILIUS: Every church has its own chapel, its own altar. We cannot have one altar for two communities. It is impossible, and I want to ask why all these questions and why we want to come round like this? They stayed many, many years using a church; their church is until now in their hands. Why they want now to take our church and to use it. Why? They used to use their church and their church is in their hands until now.

MINISTER SHAPIRO: Your answer is quite clear, Mr. Arch-Bishop.

ARCH_BISHOP BACILIUS: I want to add only something very simple: that we are very happy today to see the Chairman in good health.

MINISTER SHAPIRO: Thank you very much.

(Mr. Reshef continued in Hebrew)

...of the church. Only one thing was done every 12 hours
and a mass of that, the church had the right to count no more
...the church. It was the church's one and only thing in the
...the church. Only one thing was done every 12 hours
...the church and according to the church of the church, enough
...to the right of the church.

...the church: in the church: you had a church.

...the church: of course, of course, of course, of course, of course
...the church. Those are our people and we must have the church
...the church, you know, the church, the church, the church, the church
...the church and according to the church of the church, enough
...the church: in the church of the church.

...the church: the church has the church, the
...the church. It is
...the church and I want to see the church, the church, the church
...the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church, the church, the church, the church, the church, the church

...the church: the church has the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church: I want to see the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church: the church has the church, the church, the church, the church, the church, the church
...the church: the church has the church, the church, the church, the church, the church, the church

...the church: the church has the church, the church, the church, the church, the church, the church

...the church: the church has the church, the church, the church, the church, the church, the church

עו"ד רשף:

אנו מצטרפים לדברי הארכיבישוף הקופטי

בהבעת שמחתו על החלטתו של השר. אני שמח

שהיו"ר יף הוא אתנו. אבל נדמה לי שזה הדבר היחיד שמורשי מסכימים

עם כבוד הארכיבישוף הקופטי. מורשי מופתעים בעיקר על-ידי הדיון

והצגת העובדה באמצעות כבוד הארכיבישוף, כאילו נתקיימה תפילה כלשהי,

או סרביב כלשהו באיזו תקופה הסטורית שתהיה בכנסית ארבע האחיות

ומיכאל הקדוש, בספרו של סינדרלי, קהיר...., שהוגש ע"י חברי סוכובולסקי,

נאמר שלא נערכות כל תפילות ע"י הקופטים בכנסיות האלה, והמטב הוא

הפוך, יש לכנסיה הקופטית מקום בקבר הקדוש, בעוד שלעדה האסיופית,

כפי שזה מופיע במיסמכים של כל העדות הנוצריות, זה המקום המקודש ביותר

שלהם שבו מתפללים מדי יום ביומו, הנקודה המרכזית שבגללה חשבתי להשאיר

את המטב הנוכחי, שלא תיפגע זכות התפילה שלהם, שנשללה מהם שלא כדין

במשך תקופה ארוכה, והפגיעה בהם היא הגדולה ביותר שיפשר לפגוע בעדה

דתית, בעוד שביחס לעדה הקופטית זה ענין שולי ומעברי, מעבר אל כנסית

הקבר הקדוש, ושולי - מפני שאף פעם לא התפללו בו, הנימוק העיקרי

שהובא בתעודה של חברי המלומד רייכמן, נגד סידת הנזק הרוחני והדתי

שייגרם לעדה הקופטית, אם אישלו סהם את אפשרותם לגישה ומעבר לקבר

הקדוש דרך שתי הכנסיות - לא רק שהיא מתמעטת, אלא שהזכויות הרוחנו,

כבר בתזכיר שניתן על-ידי דוסוף ראש העדה האסיופית בישראל, נאמר

כי גישה חופשית תינתן כל יום, למרות שצריכים לתת אותה פעמיים בשנה.

בהתחשב עם החוק הישראלי וכדי לתת מעבר חופשי נעשו סידורים על-ידי הכנסיה

האסיופית בישראל, נאמר שגישה חופשית תינתן כל יום, למרות שצריכים לתת

אותה פעמיים בשנה, בהתחשב עם החוק הישראלי וכדי לתת מעבר חופשי, נעשו

סידורים על-ידי הכנסיה האסיופית, שבעוד שהמפתח יימצא בידה כדין, נתנו

אפשרות לבני העדה הקופטית לעבור לקבר הקדוש,

400

מה זה מציאות המפתח בדרך חוקית בידיכם?

עו"ד טובובולסקי:

עו"ד רשף:

הכוונה להתטרדות של העדה הקופטית על זה שהמפתח נלקח
לפי בכח, כאשר לפי כל הטעמים ברור לכל שבכל שלב מן

השלבים הגיעה החזקה לעדה האסיופית, בשתי הכנסיות האלה. שלילת הזכות
נעשתה בכוח ושלם כדין. זה מתחיל מ-1868, זה מתחיל בשלילת זכות המפילה
ב-1891 וזה במשך, הזכרון הוא ארוך מאד, הזכרון הולך ומעמיק במשך מאות
שנים בהסטוריה לפני כן, התאדיכים שהזכרתי אינם אלא תאדיכים אחרונים
מבחינה הסטורית, שמוש בכח לא היה האחרון על-ידי העדה הקופטית, יש לזכור
שני דברים: גם צורת קבלת המפתחות מידי הממשלה ההשמית בשנת 60', כפי
סופיע בטפרו של ד"ר קולבי, לא נעשתה על מהות הנמוקים אלא בלחצים
פוליטיים של ארצות מסויסות, בעוד שאחרי 10 שנים של חקירות הגיעה
הממשלה הירדנית להחלטה סופית, שמפתחות לשתי הכנסיות הם בידי העדה
האסיופית, ויש לסגור את כנסיות סט, הליבה שהקופטים קבלו לידיהם חזקה
עליה בכח,

עו"ד טובובולסקי:

אף אחד לא פגע בהם,

עו"ד רשף:

זה היה לאחר מלחמת השחרור, שא"ז גברה יד הקופטים
בממשלה ההשמית, כהדגמה הבאנו זאת לפניכם,

עו"ד טובובולסקי:

זה לא היה ולא נברא,

(אחרי כן דברי הארכיבישוף בסילוס

שנאסרו באנגלית)

(Following Mr. Reshef in Hebrew)

ARCH BISHOP BACILIUS: I didn't understand because he spoke in Hebrew about Saint Helena. It is outside the recital here. If we took it also by force, it isn't the same question.

(Followed by Minister Hillel)

(continued on next page)

THEY WERE NOT FOUND IN THE SAME PLACE AS THE OTHERS.

THEY WERE FOUND IN THE SAME PLACE AS THE OTHERS.

THEY WERE FOUND IN THE SAME PLACE AS THE OTHERS.

(continued on next page)

(לפני כן דברי הארכיבישוף בסילוס באנגלית)

השר ש, הלל :

האם לפני שגלקחו המפתחות על-ידי העדה האסיופית

היו מעברים אלה פתוחים כל הזמן כדרך קבע, או שהם היו

סגורים ונפתחו רק לפעמים, הן לשטוש העדה האסיופית והן לשטוש העדה הקופטית,

כמה פעמים ביום, בשבוע, בשנה, היו פתוחים ובאיזה שכונות, השאלה העיקרית

שלי היא - האם לפני כן היה מצב שכדרך קבע המעברים האלה היו פתוחים?

עו"ד רשף:

המעברים היו פתוחים באותן שעות שהם פתוחים היום.

העדה האסיופית סמטיכה להחזיק אותם פתוחים באותן

ביופן קבוע, השנוי הוא אחד - שלפני כן נשללה מהעדה האסיופית האפשרות

להתפלל בכנסיות, כיום המעברים פתוחים ולעדה האסיופית יש אפשרות להתפלל,

השנוי היחיד הוא שמאז הוחזרה הזכות ההסטורית הם יכולים להתפלל במקום

הקדוש להם ביותר בעולם, המעבר לעדה הקופטית לא שונה לגבי התקופה

האחרונה,

עו"ד סוכובלסקי:

אני רוצה לומר שמה שחברי אומר נוגד את פסק-הדין

של בית-המשפט העליון בעמוד 229-230 בפסקי-דין

כ"ה, החלק הראשון, בית-המשפט העליון אומר כך במשפט זה (צטוט) כעס

231 אומר בית-המשפט (צטוט) נכון, הם טענו. אבל כך היה המצב כל ימי המנדט

ממלחמת העולם הראשונה, וזה הסטטוס קוו כמו שמכירים בו כל העדות, לבוא עכשיו

ולהגיד: אנו משנים - זה במכה אחת משנה את הכל. אני קורא מעמוד 236,

שהנשיא אנרנט מצטט בצרפתית דבר פשוט (מצטט) בין אם זה "בון אורדר" ובין

אם זה "פה-פובליק" אנו זוכרים שיו"ר הועדה הוא שר המשפטים וחבר בה -

שר המשפטים, וזה צריך להיות צו ביניים, נגד "בון-אורדר" ו"פה-פובליק"

אנו לא יודעים מה לטעון. אנו חוזרים שוב על בקשתנו לשר המשפטים ולשר

המשטרה, איננו יודעים אם שר הדתות קשור ל"בון אורדר".

השר י.ש. שפירא:

שר הדתות יכול להגיד שמישהו יתפלל

פה קצת ומישהו שם, אבל שר המשפטים

ושר המשטרה חייבים להגיב אחרת.

העו"ד רשף:

באותו משפט נאמר, שהקופטים לא

מתפללים במקום זה בציבור, כך שמה

שחברי ציטט לא עומד בהתאמה אל תפילה בציבור שהוזכרה קודם. טענה

אחרת היא בנוגע להדלקת נרות.

השר י.ש. שפירא:

האם אתה חושש שאין אנו יודעים

לקרוא? אתה מדגיש את המילה שלא

נחקיימה תפילה, ומר סוכובולסקי מדגיש שהודלקו נרות.

מר סוכובולסקי:

אין אנו יכולים להכנס לעניין מה

חשוב ומה לא חשוב לגבי דתות.

בשביל הקופטים, הדלקת נרות יש לה חשיבות ממדרגה ראשונה. הדלקת נרות

חשובה גם אצלנו. מה זה חשוב אם אני מתפלל בציבור או מדליק נרות?

בשבילי הנר הוא דבר חשוב מאוד.

השר י.ש. שפירא:

אני רוצה לשאול אתכם, רבותי, שאלה

אחת בעצם. האם יש סיכוי כלשהו של

הידברות בין הצדדים, בין מורשי הצדדים של שתי הכנסיות בארץ ובחו"ל

כדי למנוע סכסוך? אגיד את האמת: מבחינה אגואיסטית, כדי למנוע

מאתנו את הצורך להחליט דבר על ביננים או דבר סופי.

אני רוצה לומר לכם, בהמשך לטיעון

שטען בא-כוח הממשלה לפני בית-המשפט העליון: כל ההגיון של הדבר הזה,

שנושאי הדיון הזה יוצאים משיפוט של בית-המשפט וזה בידי השלטון

1709

1997 年 10 月 23 日

OF PLAIN FOLD UNDER STRESS

THE ABOVE PRICES ARE FOR THE YEAR.

[illegible]

СХИПІ СТОП ІНОГ, ШІСІНО'О ТН

RECEIVED 2000 IN OFFICE, OF WAR

[illegible]

1957 年 5 月 26 日

540 2000 1100 500 100 0

УДК 62-50:62-50:62-50

SHORTEN NOTICE, FOR DISSEMINATION OF THE WORKS OF THE

OF OFFICERS:

NOT FOR PUBLICATION

DATE FOR 54 DATE 5425 FROM.

[illegible]

— 256 — 627 X 628 627 628 627 628

1957 年 2 月 15 日

ЖЕ ПЕРВЪ НА ХІЗЪ ХОСЪ, ТЪЛЪ, ШЪСЪ

[illegible]

UNCLASSIFIED//FOR OFFICIAL USE ONLY

ജി. ഗുപ്ത, ട്രഷററർ, സി.പി.എം.

השר י.ש. שפירא:

המבצעי, וזה בוודאי דבר יוצא דופן. הכוונה הייתה בעיקר כדי למצוא דרך של פשרה, של הידברות, של השתוות, ולא יקוב הדין את ההר. שאלה זו מכוונת לך ולך.

אגיד לכם בפירוש: אינני מצפה, ואפילו אינני רוצה לקבל חשובה עכשיו. היום יום שלישי, תנו לי חשובה במשך יומיים-שלושה. אני מבטיח לכם שכל מי שיגיד שהוא מוכן למשא ומתן, אין בזה שום פגיעה בזכויות. אבל ברור, שאם אתם לא חוכלו להידבר, אנו צריכים לשבת בוועדה ולקבל החלטה ביחס לימי הביניים. מאוד הייתי מאושר לו החלטתם בחיוב. אני יודע שתמיד, כשמבקשים חשובה במקום, מקבלים חשובה שלילית. מה זה נחוץ לי? אני חושב שאנו שמענו את הבירורים במידה מספקת.

השר ז. ורהפטיג:

אם אתם אומרים שהגישה היא כמו שהייתה, המעבר פתוח בכל יום,

בשעות מסויימות. מה הן השעות?

העו"ד רשף:

בשעות הבוקר המוקדמות, כמו שהיה לפני כן.

השר ז. ורהפטיג:

האם הם יכולים להדליק נר כמו שהדליקו לפני כן?

עו"ד רשף:

מעולם לא ביקשו.

השר ז. ורהפטיג:

אחה קראת מתוך פסק-הדין, שמעולם לא עשו שום סרביס יום-יום, אבל

הדליקו נר. האם יש התנגדות להדלקת נר על-ידם?

עו"ד רשף:

אינני פוסק הלכה בתחום היהודי,

הוא נשאר חסר תנועה, כשהוא מביט בלבושיו
החדשים, כשהוא מביט בלבושיו החדשים.

ZUYER-GOLDFELD, CH. H. REXARD

DAVID ROGER ROBERTS, DOB 05/01/1944
 1000 1ST ST.

AND THE UNITED STATES OF AMERICA
AND THE UNITED STATES OF AMERICA

செய்தல் தம் முன்னர்.

XX 0000 0000 000-000, 000000
XX 000 000 0000 000-000, 000

000000 00 000 00 000000 000000 00 00-000

1950-1951

העו"ד רשף:

ובוודאי שאינני פוסק הלכה של קופטים ואטיופים. משום כל, יקשה עלי לענות. אינני מקבל את המטבע שקובע בית-המשפט על יסוד הנאמר בספר מסויים, מפני שבספר אחד נאמר כך ובספר שני נאמר אחרת. אינני מקבל את הדבר הזה. המקום היה מקום מלוכלך ועזוב עד שבאו אנשי העדה האטיופית והכשירו אותו למקום פולחן.

השר ז. ורהפטיג:
אנו מעוניינים בגישה חפשית לעדה
זו ולעדה אחרת. איך מבטיחים, ראשית

את הגישה החופשית הזאת?

עו"ד סוכובולסקי:
פה יש שאלה של סטטוס-קוו. כאן קן
של צרעות. כאן תיבת פנדורה, שמוטב
לא לגעת בה. הם רוצים לרצוח האחד את השני בשביל כל דבר.

העו"ד רשף:
אני מודיע שאין לעדה שלי כל כוונות
רעות ביחס לעדה האחרת.

עו"ד סוכובולסקי:
ההיסטוריה מעידה על כוונות. אנו
צריכים רק לפתוח ולהגיד: לזה יתנו
קצת ולזה יתנו קצת. אי-אפשר דבר זה לעשות, מפני שאז יתמרדו העדות.

השר י.ש. שפירא:
ביקשתי תשובה. לי מספיק אם תתנו לי
את התשובה תוך שלושה ימים. אם אתם

רוצים ביותר מזה - בבקשה. אני לא רוצה לסחוב את העניין, בפרט
כשהעניין נסחב בגלל עניין פרטי שלי. אני חושב שזה רצוי בעניינים

1941

100

Summary:

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The second part of the report deals with the specific details of the situation. It is a very detailed and thorough account of the situation. The third part of the report deals with the conclusions and recommendations. It is a very clear and concise account of the situation.

1. Introduction:

The first part of the report deals with the general situation in the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people.

The second part of the report deals with the specific details of the situation.

2. Description:

The second part of the report deals with the specific details of the situation. It is a very detailed and thorough account of the situation.

The third part of the report deals with the conclusions and recommendations. It is a very clear and concise account of the situation.

3. Conclusion:

The third part of the report deals with the conclusions and recommendations. It is a very clear and concise account of the situation.

4. Recommendations:

The fourth part of the report deals with the recommendations. It is a very clear and concise account of the situation.

5. Appendix:

The fifth part of the report deals with the appendix. It is a very clear and concise account of the situation.

The sixth part of the report deals with the appendix. It is a very clear and concise account of the situation.

השר י.ש. שפירא:

כאלה, בשעה ששני הצדדים יודעים שישנה ממשלה שיכולה לקבל החלטה וההחלטה שאנו נקבל, היא תבוצע. זאת יודעים שני הצדדים. מה שהממשלה תחליט - כן יקום! מוטב בדברים כאלה לחפש הידברות. אינני רוצה להאריך יותר את עניין קבלת ההחלטה. לדעתי, מספיקים שלושה ימים. אם אתם רוצים שלושה שבועות, שלושה חדשים או שלוש שנים, זה לא עסקי. שני הצדדים צריכים להסכים לזה. אני בוודאי לא אתערב בזה, אם שני הצדדים ירצו להאריך את הזמן. אני מציע שלושה ימים, שיגידו לנו אם יש מקום להידברות, או לא. בזה אני מסיים את הישיבה. אני מבקש שכל אחד מהצדדים יודיע לי במספר משפטים אם יש סיכוי לניסיון של הידברות או לא. בהתאם לזה הוועדה תכוון את מעשיה.

אני חושב שחברי בוועדה ביקרו במקום. אני אנצל את שלושת הימים האלה כדי לבקר ולראות את המקום. אני בוודאי הייתי שם, אבל לא ידעתי בדיוק היכן אני נמצא. ואני בזה נועל את הישיבה.

עו"ד סוכובולסקי: אנו רק מקווים, שאם בתוך שלושת הימים האלה לא תבוא תשובה - תהיה

החלטת הוועדה .

השר ש. הלל: אני מציע שתנתן תשובה גם במקרה של תשובה שלילית.

השר י.ש. שפירא: בוודאי שיתנו תשובה.

הארכיבישוף בסילוס: (אנגלית)

11,000

. 11 .

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

11,000

00815
ARCH. BISHOP BACILIUS: We are now in front of an aggression, which happened in our holy places and our holy places were usurped by force and they were taken from us and this place is under the rule of the status quo, and they can do nothing. The only thing which we ask is to restore our usurped holy places.

MINISTER SHAPIRO: Mr. Arch Bishop, let me tell you this: I am by profession a lawyer and most of my life I spent as a lawyer and I know when a judge or an arbitrator suggests to the parties, perhaps you will come to a settlement, you try to reach a settlement, and if the answer is to be given on the spot, it is always in the negative. That's why I said, gentlemen, I don't expect you to give me your reply now. If you give it to me in three days, I will be happy. I am not very optimistic about it, because I don't see any conciliatory mood between the parties, but still it is our duty, since we are not a court of justice; we are a Ministerial Committee. Our main object is to bring the parties to some kind of arrangement whereby no decision of a third party is to be given. That's the ideal position. If we fail to bring about a settlement, then we have to make a decision. I don't want to drag it for long. I said three days. If you give me a negative reply, very bad. If you give me a positive reply, I will rejoice and be happy. And, as I said before, I will take the opportunity during these three days to visit the places, whatever they are called, at issue in the dispute in order to have just a more proper understanding what it is all about. My friends, the Minister of Religious Affairs and the Minister of Police were there several times. I wasn't there.

(Followed by Mr. Suchovolsky in Hebrew)

לפניו נאמר

828M

מזכירות הממשלה

סנ/לנאה

ס ו י

עזק מס. 1 מחור 2 עזקים

פרוטוקול

ישיבה ועדה השרים לעבין א) פניית העדה הקופטית לזכות
בהכרה כעדה דתית מוכרת לצורך הרכבה בית דין; ב) הסכסוך
הקופטי-אתיופי בעבין דר אס-סולטן (אשר הוקמה על-פי החלטה
מס. 164 של הממשלה מיום י' בכסלו תשל"ה (24.11.74))

ב' באייר תשל"ה - 13.4.75

בכחו השרים : ח.י. צדוק - יו"ר, ש. הלל, י. רפאלי.

בעדד השר : י. אלון.

מ. שמגר	-	היועץ המשפטי לממשלה
י. גוטמן	-	לשכת שר המשפטים
ע. דבון	-	משרד המשטרה
י. ורד	-	משרד החוץ
אלוף ר. ורדי	-	מתאם הפעולה בשטחים
צ. טרלו	-	משרד המשפטים
י. ליפל	-	משרד הדתות
י. פראטו	-	משרד החוץ

מ. ביר - המשנה למזכיר הממשלה

שר המשפטים פותח.

המנהל הכללי של משרד המשפטים מסביר את תולדות הסכסוך בין העדה
הקופטית-אורתודוקסית לבין העדה האתיופית-אורתודוקסית, בקשר
לבעלות על כנסיית מיכאל הקדוש, כנסיית ארבע החיות והמעבר המוביל
אליהן.

המשך הדיון בדהה.

ה י ש י ב ה ב ב ע ל ת

רשמה: גאני דמיני

השר ח. צדוק - היו"ר:

אני פותח את ישיבת ועדת השרים אשר

נתמנתה לראשונה ב-28.3.71, חזרה

ונתמנתה בכל הממשלות אשר קמו לאחר מכן, והחלטה אומרת:

" בהתאם לסעיפים 27, 28 ו-29 בחוק

יסוד 8 הממשלה, למנות ועדת שרים המורכבת משרי הממשלה - יו"ר, שר הדתות, שר החוץ ושר המשטרה, אשר מתפקידה יהיה לטפל בסכסוך שבין העדה הקופטית האורתודוקסית והעדה האתיופית האורתודוקסית בקשר לכנסיות של ארבע החיות ושל מיפאל הקדוש ובקשר למעבר דרכו נכנסים אליהן. מסקנותיה תובאנה לאישור הממשלה.

ב. לחת צו - ביניים לפיו לא יחול שינוי

בסדרי ההחזקה במקומות הנ"ל כפי שהם נהוגים כיום ואשר על-פיהם המפתחות וההחזקה נמצאים בידי העדה האתיופית ונשמרת זכות הגישה החופשית לבני העדה הקופטית וזאת כל עוד לא אושרו מסקנותיה של ועדת השרים הנ"ל ע"י הממשלה.

ג. הועדה תתכנס עוד השבוע ותדווח לישיבה

הקרובה של הממשלה."

אני מציע כי נשמע היום מפי מר טרלו

הרצאת פתיחה לדיונים שלנו, ואני מניח שהיא תתאר גם את מה שקדם להקמת הועדה הזו, מדוע קמה, מה קרה מאז ומה מוצע לנו לעשות היום.

אולי קצת דברי רקע, משום שפני הועדה התחדשו.

מר צ. טרלו:

מדובר כאן בשתי עדות נוצרות, אשר

הופיעו בעולם הנצרות במאה החמישית-דשישית, על רקע הפלוגים בנצרות, ואשר שייכות לעדות המונופיזיטיות, אשר דגלו בטיבו האחד של ישו.

מלכתחילה היו האתיופים חלק מהעדה הקופטית, אך לאחר מכן נפרדו. הם קמו כעדה נפרדת ב-560 לספירה. קיימים היום בעולם בין 2 ל-2.5 מליון קופטים, אשר רובם חיים במצרים, ו-20 מליון אתיופים, רובם באתיופיה. בירושלים מצויים היום כ-500 קופטים וכ-50 עד 100 אתיופים.

ד"ר

האובייקט שעליו מדובר הוא מנזר/אל-שולטן+

הנמצא ממזרח לקבר הקדוש. השטח הוא חצר אשר מהווה גג מעל לכנסית הקבר, ומעליו מצויה כיפת כנסיית הלנה הקדושה. לפי הסטטוס-קוו הנוצרי, כלומר ההסכם אשר נחגבש לאחר מלחמת קרים ואושר בקונגרס ברלין ב-1927, הבעלות

על הגג היא בידי הארמנים. על הגג ישנם "הוואלס" - מבנים מטים לנפוח, של הנזירים האתיופים. בקצה האחד, הצפוני-מזרחי של הגג, נמצאים כמה מבנים אתיופיים ובפינה הנגדית, המזרחי-מערבי, הקדוש אשר שייך לקופטים, ושם יושב ראש הכנסייה הקופטית בירושלים ובמזרח-התיכון. בצמידות לגג ישנו מבנה ובו פתח, דרכו עוברים אל המעבר אשר יורד לקפלה של ארבע האחיות והמשכו במנזר מיכאל הקדוש. יש בתיק גם סקיצה של השטח.

(מציג את הסקיצה ומסביר)

שתי הכנסיות הן חדריים לא גדולים. כדאי להזכיר כי למעשה הקופטים לא היו נוהגים לערוך שם פולחנים, אלא רק להדליק נר שמן יומי.

מיהם הבעלים על האובייקט הזה? על+נושא

זה ישנם מקורות בכתובים עוד מימי הביניים, אשר מעידים על-כך שגזירים אתיופים וקופטים, אשר מופיעים בספרות כנזירים נוביים, היו מצויים במקומות אלה, ויש עדויות ברורות שבסוף המאה ה-14 היתה שליטה אתיופית על רוב השטח הזה. שליטה זו נמשכה במאות ה-14 וה-15. אגב, השליטה לא היתה על השטח הזה בלבד, אלא על חלקים בחוף הקבר הקדוש, כולל כנסיית סנט-הלנה. אך רגליהם של האתיופים נדחקו לאט-לאט על-ידי הכנסיות הגדולות, עד שבסוף המאה ה-15 השתלטו הארמנים על כנסיית הקבר הקדוש. כך היה המצב בימי השלטון הממלוקי ואחר-כך בידי השלטון העות'ומני, ומצב זה נבע מעצם העובדה שעל-ידי סחיטות גלובליות היה השלטון משנה את הבעלויות על הכנסיות. זוהי הסיבה שיציבות גדולה לא היתה קיימת בתקופה זו לגבי הבעלויות על כל הכנסיות, אך בעיקר נכון הדבר לגבי הכנסיות הקטנות, אלו שלא יכלו לשלם את דמי הכופר לשלטון העות'ומני. כך קרה שלקופטים נותרה קפלה אחת בקבר הקדוש ולא אתיופים נותרו החדרים האלה. כך עד שנת 1820.

ב-1820 קרה דבר: האתיופים טוענים כי

הוצאו משם בכח, הקופטים טוענים כי היו שם עוד לפני 1820. ב-1838 פרצה מגיפת חולרע בירושלים, וכל הנזירים האתיופים מתו. הקופטים ניצלו את ההזדמנות הזו כדי להשתלט על המקום. בתקופה זו שלט בירושלים איברהים פשה, שהיה גם שליט מצרים, והקופטים יכלו לקבל תגבורת נזירים ממצרים. הם קיבלו את רשות השלטונות לשרוף את הארפיבים האתיופיים שהיו עוד מתקופת הממלוקים, ובהם הראיות על הבעלות האתיופית. כך עלו

הראיות באש, בשם הסניטציה. האתיופים חזרו והשתלטו לאחר-מכן על כמה מבנים בחצר. ב-1838 כבשו בכח את שתי החצרות והמעבר, ואז באה פקודה מהשולטן להוציאם משם בכח. באותה תקופה היתה חבש עסוקה בקרבות עם בריטניה, ולא נתפנתה לעזור לאתיופים בירושלים. התורכים גרשו את האתיופים ממקומם, ומאז שלטו במקום הקופטים.

כאשר בא השלטון המנדטורי, חידשו האתיופים את תביעותיהם. השלטון הבריטי נקט במדיניות מאד עקבית בנושאים אלה, והיא לקיים את הסטטוס של 1856/57. אז נתעוררה השאלה לגבי השלטון המבנים שהוחזקו על-ידי האתיופים, ועיית ירושלים היא שתקנה אותם בשנים 1912 ו-1927. כאשר צריך היה לגזום את העצים, עשתה זאת מחלקת החקלאות המנדטורית. כך התנהלו העניינים עד אשר הגיע השלטון הירדני. פעם בשנה, בפסח, היו האתיופים רשאים לקיים על הגג תהלוכת פסח, ויש תקנות מדוייקות בקשר לכך. כאשר הירדנים הגיעו לשלטון בירושלים, התחילו האתיופים לדרוש את זכויותיהם. היה דין ודברים, ושויות שונות קיבלו תשלומים שונים, אישים מסוימים הוזמנו לפעול בשם האתיופים וב-12.2.61 החליטה ממשלת ירדן למסור את הקפלות ואת המעבר לאתיופים. קיבלו את השליטה, אך החלטה זו החזיקה מעמד 40 יום בלבד. ב-1.4.61 נצטוו האתיופים על-ידי השלטון הירדני להחזיר את הגזלה לקופטים. מתברר כי בענין זה התערב נשיא מצרים (על אף שיחסם של המצרים לקופטים במצרים נדוע), וכתוצאה מכך החליטו הירדנים להחזיר לקופטים את הנכסים הללו.

מה היו האקטים הפורמליים של הירדנים
באותם ארבעים ימים?

היו"ר השר ח.צדוק:

מר צ.טרלו: היו שני אקטים: האחד, הודעת מושל המחוז על החלטת ממשלת ירדן, השני - הודעת מושל המחוז על החלטת ממשלת ירדן! המבטלת את ההחלטה הראשונה.

ירדן רואה עצמה כמדינה מוסלמית, אשר אינה מכירה בבעלות נוצרית על מקום כמו הקבר הקדוש. אין זה מקרה שהקבר הקדוש אף פעם לא נרשם בבעלותה של כנסייה כלשהי במשך כל תקופת השלטון העות'ומני, ולא במקרה נמצא המפתח לכנסייה בידי שתי משפחות מוסלמיות עוד מימי סלאח-אדין. הטעם האמיתי לכך הוא, שהחזקת המפתחות ושתי הכנסיות שעל גב הקבר הקדוש, הם חלק מהבעלות המוסלמית על המקום. הממשלה הירדנית

פעלה כשליטה המלאה והמוחלטת על המקום, ולכן סברה כי אין צורך בחוקים לשם-כך. ממשלת ירדן לא ביצעה אקט של חקיקה בפרלמנט, לא במקרה של החלטתה הראשונה ולא במקרה של החלטתה השנייה.

היו"ר השר ח. צדוק:

לפי החלטה זו מתקבל הרושם שכל המעמד של העדות הנוצרות שם קרוב למעמד של "ליינסנס" מטעם הריבון, והריבון יכול להרחיב או לצמצם את ה"ליינסנס".

מר צ.טרלו:

משפטנים ירדנים אומרים כי השליט עומר אשר כבש את ירושלים, הירשה לנוצרים לקיים את שליטתם הפיזית במקומות מסוימים, והוא הדין לגבי סלאח-אדין לאחר גירוש הצלבנים. עובדה היא שעל הגב יש "זהויה" מוסלמי.

בשנים 64-1962 בדקה ועדה את הנושא, וקבעה שהדין הוא עם הקופטים. היא סמכה על הסטטוס-קוו-אנטה, שלפיו אותו קיבלו הבריטים מן התורכים, והתורכים קיימו עוד מ-1883. לפי הסטטוס-קוו-אנטה לאתיופים אין שום זכויות על המקום, פרט לקצה הגב וקיומה של התהלוכה בפסח, ואילו לקופטים שליטה על שתי הכנסיות הקטנות ועל המעברים. מצב זה היה קיים ללא הפרעות מ-1820 ונמשך עד 1961.

כאשר השלטון הישראלי הגיע לשם, חידשו האתיופים את פניותיהם להשבת זכויותיהם ההסטוריות, כאשר גם מסתמכים על טענות הדומים לטענות ישראלים. הם אמרו, אתם הרי אינכם מכירים בדבר המלך אשר הפקיע את זכויותיכם על הכותל, ואילו אנו לא מכירים באירדות ובצווים אשר הפקיעו את בעלותנו על שטח זה. באפריל 1969 היתה צריכה להתקיים התהלוכה השנתית שלהם. הם התחילו עוד יום-יומיים קודם להביא לשם מתקני תאורה ולבצע עבודות כדי שאפשר יהיה לתת סיקור מלא לארוע. הקופטים ראו בכך הפרת הסטטוס-קוו. המשטרה הגיעה למקום, התפתחה קטטה, כוחות המשטרה התערבו ומנעו אסון ממש. הם השתלטו על המקום למספר שעות והרגיעו את הרוחות.

לקראת אפריל 1970 היתה מתיחות גדולה מאד

בשני המחנות. אותה עת הגיע ארצה מחנה די נכבד של צליינים מאתיופיה. המשטרה הצתה במקום בכוחות מוגברים, כדי להתערב בעת הצורך. אמצע הלילה, כאשר הקופטים ירדו להתפלל בקפלה שלהם, הגיעו האתיופים למקום עם מסגרים, פרצו את המנעולים, עלו למעלה והתקינו מנעולים חדשים בשני

הצדדים. הם תפסו את המעבר בין שתי הכנסיות והציבו שמירה שם. הקופטים ביקשו את התערבות המשטרה, אך המשטרה סרבה להתערב, כי לטענתה זהו סכסוך בין הקופטים לאתיופים. אז פנו הקופטים לבית-הדין הגבוה לצדק. בג"צ נתן בענין זה פסק-דין כמעט שנה לאחר המאורע, ב-16.3.71. במשפט זה התעוררו מספר בעיות מרכזיות לגבי החוק לשמירה על מקומות קדושים וסמכותו של בית-הדין הגבוה לצדק. הם קבעו כי לבית-המשפט יש סמכות לדון בענין.

על מה היתה העתירה?

היו"ר השר ח.צדוק:

מר צ.טרלו: העתירה היתה לצוות על הצד השלושי האזרחי להתפנות משם, ולאפשר להם להפגין את הבעלות שלהם, כלומר להחזיר להם את הבעלות. בית-המשפט קבע בהחלטתו שני דברים מרכזיים: א. הממשלה מוסמכת להחליט בענין הסטטוס-קוו לפי סעיף 29 בחוק יסוד:הממשלה, וזוהי הקביעה החשובה ביותר שנעשתה על-ידי בית-המשפט העליון בנושאים אלה. ב. עקרונית, הקופטים צודקים ויש להחזיר להם את המפתחות ואת החזקה ולסייע בידיהם לקבל שוב את החזקה. אך בית-המשפט העליון איפשר לממשלה תוך 45 יום מיום מתן הצו, להחליט כל החלטה לרבות החלטת-ביניים. נרמז לבית-המשפט העליון, כי אתיופיה מקיימת אתנו יחסים דפלומטיים, ויש מקום לשקול גם את הצדדים המדיניים.

בהקשר לכך החליטה הממשלה על הקמת ועדת

שרים למתן צו ביניים אשר שר המשפטים הזכיר במהלך הדיון

היו"ר השר ח.צדוק: המצב היום הוא, שצו הביניים של הממשלה מ-1971 יימשך. במצב שונה מצב זה מן המצב שהיה עד אותם 40 יום ב-1961 ואחריהם?

מר צ.טרלו: המצב תואם את המצב שהיה אז מבחינה תאורטית, אם כי בפועל הקופטים לא ניצלו את זכויותיהם לפי המצב החדש. המצב תואם את המצב שהיה באותם 40 הימים. גם השלטון הירדני קבע שתהיה לקופטים גישה למקומות אלה בשני החגים ובמועדים קבועים, ואנו קבענו כי המעבר צריך להיות פתוח כל הזמן.

100-100-100

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

100-100-100

The first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the

היו"ר השר ח. צדוק:

כלומר המצב היום הוא כפי שהיה לאחר
שהאתיופים בנגוד לסטטוס-קוו-אנטה עשו דין
לעצמם, והוא הוקפא בצו ביניים ב-1971.

מר צ. טרלו:

ב-31.3.71 נשלח מברק אל ראש ממשלת

ישראל, אשר נחתם על-ידי שני ראשי

הכנסיות הגדולות והגורם הקתולי, השליטים על מרבית השטח והמהומים
את הקומפלכס של הקבר הקדוש. חתומים עליו הפטריארך היווני בנדיקטוס,
מונסניור ארמיניהרוקרי, ראש הכנסייה הפרנציסקנית והפטריארך הארמני
דרדריאן.

(מקריא את תוכן המברק)

מסמך זה הוא בעל חשיבות עצומה לכל דיון

בנושא: א. משום מה שנזכר בו; ב. משום מה שאינו נזכר בו. זהו המסמך
הראשון (שיש אחריו עוד כמה כאלה) בו לא חלקו החותמים על הזכות שיש
לממשלת ישראל לטפל בעניין. להפך, הדגש הוא על-כך שממשלת ישראל ומדינת
ישראל תמיד קיימו את הסטטוס-קוו והפניה היא להמשיך לקיים את הסטטוס-
קוו. יש עוד שלושה-ארבעה מברקים כאלה, אשר משקפים תופעה חיובית ביחסים
בינינו לבין העולם הנוצרי. על-כך קיבלו תשובה של שר המשפטים, אדואה
ומנומסת, באוקטובר 1971.

לאחר הדברים האלה התקיימה ב-31.3.71.

הופיעו בה הבשוף האתיופי, הארכיבישוף הקופטי ועורכי-דינם הישראלים.
ועדת השרים שמעה את טענות הצדדים בעל-פה, הוחלט על הגשת סיכומים בכתב
והם אכן הוגשו. התקיימה ישיבה נוספת ב-7.6.71 והיה סיכום דיון +
היו"ר לפנה לשני הצדדים בבקשה למצוא דרך להדברות ביניהם כדי להגיע
להסדר מוסכם.

בהתפתחויות מ-1971 ועד הרגע הזה היו

אלה: ראשית כל מחאות איטיות, אך מזומנות מצד הקופטים במשך כל הזמן,
כדי שהתנהגותם לא תתפרש כותור על זכויותיהם, מברקים ופניות אל ראש
הממשלה והשרים הנוגעים בדבר, כנסיות נוצריות ואל האומות-המאוחדות.
האתיופים התחילו לבצע עבודות בקפלות, ומדי פעם נאלצנו להתערב בכך,
כי היו טענות מצד הקופטים שהאתיופים משחיתים כתובות עתיקות בכנסייה,
אשר יש בהן כדי להוכיח את בעלותם של הקופטים על הכנסייה. יום אחד
התחילו האתיופים לחפור בתוך אחת הקפלות, ובהתערבותנו הפסיקו זאת מיד.

מפנה חשוב חל ב-1973 בקשר לאותם
ה"הוואלס" - מבנים מטים לנפול. בשנים האחרונות הגיע המצד לידי כך,
שגם העיריה וגם משרד הבריאות ראו במבנים אלה מפגע סניטרי והודיעו
כי חייבים לשפצם. בנושאים אלה אנו מתייעצים עם נציגי משרד הדתות, משרד
החוץ והמשטרה, והוחלט כי אנו, כלומר מע"ץ, נשפץ את המבנים
האלה. הודענו על-כך גם ליוונים. קיימנו מסע הסברה אינטנסיבי
בכנסיות האחרות, שבתחילה התייחסו לענין בחשדנות רבה. היה צורך
בפעילות ממושכת כדי לשכנען. על כל פנים בצענו את השפוצים, והדבר
הביא למחאות נמרצות. הקופטים פנו בענין זה גם אל האומות-המאוחדות,
ואף בצעו חלק מעבודות השפוצים בעצמם.

אז נתבררנו כי ראש הכנסייה האתיופית
עומד לבקר במקום. היה זה ביוני 1973. קיימנו דיון בו השתתפו נציגי
משרד החוץ, משרד הדתות, המשטרה והמשפטים, וסיכמנו אז כי יותרו
שפוצים במבנים אלה, בתנאי שיבוצעו על-ידי מע"צ. דנו גם בשאלה,
מה יקרה שם אם תתקיים התהלוכה שהאתיופים ביקשו לקבלם עם בואו ארצה
של האבונה שלהם. ידענו כי לשאלה זו יש משמעות משפטית. בעולם העדות
הנוצריות נוצרים תקדימים על-ידי טקסים. תקדים כזה נוצר ב-1973
כאשר נערכה תהלוכה זו של האבונה האתיופית, אשר נכנס דרך פתח אחד
ויצא דרך החצר השייכת לקופטים. היה על-כך דיון עם משרד החוץ.
מלכתחילה נטיית לסרב לכך, אך הוסבר לנו על ידי נציגי משרד החוץ
כי לדבר יש חשיבות מבחינת יחסינו עם אתיופיה, וצריך להסכים לכך.
פלכתי אל השטח בעת שהתקיימה שם התהלוכה, וראיתי כיצד האבונה
האתיופית, הארכיבישוף של הכנסייה היוונית והארכיבישוף של הכנסייה
הארמנית ונציגי העדות השונות, גם האנגליקנים וגם ה"אפוסטוליק
דליגייט", בצעו את ההקפות האלה. כאשר האבונה רצה לצאת בכניסה
הקופטית, עמדנו שם ניצב חיים תבורי ואנוכי ואמרנו לא. הוא נעלב
מאד, אך היה חייב לחזור ולעבור דרך החצר הקופטית. לבסוף קיימו
האתיופים עוד תהלוכה אחת, שלהם בלבד, ויצאו מהשער הקופטי. חשיבותה
של התהלוכה הראשונה היא בכך, שנערכה ביום חול והשתתפו בה נציגי כל
העדות הנוצריות, ואני רואה בכך השלמה דפקטו עם מצב קיים.

היו"ר השר ה.צדוק: זה גם מה שמשמע מן המכתב שלהם, אחרת
צריכים היו לומר בסיומו: לכן אנו מבקשים
מכם להחזיר את הסטטוס-קוו לקדמותו, ואת זאת הם לא אמרו. לא היתה

100000

100000

100000

100000

100000

100000

100000

מצדם שום עתירה אשר מעידה על התייצבותם מאחורי העמדה הקופטית.

מר צ. טרלו:

הבינתי כי האנשים הפקחים מאד האלה, אשר ראו עצמם כמתווכים בסכסוך, לא רצו לנקוט עמדה לכאן או לכאן. מה שכדאי לזכור הוא עוד מומנט אחד, והוא הנסיונות לתווך בלתי פורמלי אשר נעשו מצד כמה כנסיות גדולות. היו שיחות אהנו, בהן אמרו שהם מוכנים לסייע אם יתבקשו לכך. ועוד דבר שצריך להוסיף להשלמת התמונה הוא, שעוד ב-1968 פנו הקופטים בבקשה ליהפך לעדה דתית מוכרת. היתה החלטה של ועדת שרים, כי ד"ר קולבי ירכז את המידע הדרוש לשם-כך וימסור אותו לוועדת השרים. שאלתי בשיחה את עורך-הדין שלהם, אם הם עדיין מעוניינים בכך, והתשובה היתה חיובית. הקופטים יצאו מוכים, שרוטים וזבי-דם יותר מכל כנסיה אחרת בעניין הרכוש. הכנסיה שלהם ברפיה נהרסה, הם חבצו פצויים ומשרד הבטחון לא היה מוכן לשלם להם דבר. שטח קרקע שהיה שייך להם, ליד שער יפו, הופקע מבעלותם. היתה להם תביעת פצויים מופרזת עבורו, והם לא הסכימו לקבל את הסכום שהוצע להם. בנוסף לכך מינהל מקרקעי ישראל העביר לבניה צבורית שטח קרקע שהיה שייך להם, ליד בית צפפה הישראלית. היה זה ב-1970 והטענה היתה שהם נפקדים. זהו שטח של 80 דונם. אני נמצא איתם עתה במו"מ, כדי לגמור איתם על הכל ב"פקג' דיל". אנו מוכנים לשלם להם אף יותר משווי הקרקע. גם לגבי השטח שליד בית צפפה הם הגישו תביעה ל-6 פצויים מוגדלים, בגובה של 6 מליון. גם כאן יהיה אתם וכוונת קשה.

העמדה שלנו היא שלא להחזיר את המפתחות לקופטים. היא בנויה על היחסים שהיו לנו עם אתיופיה במשורים שונים, ולא אכנס כאן לפרוטט. היה לכך קשר גם עם ההבטחה שלהם לפתוח את שגרירותם בירושלים. איני חושב שאני צריך לספר לכם מהו מצב היחסים שלנו היום עם אתיופיה.

הערה שניה: ערכתי תרגיל קטן, בהתייחסות עם חברי מן המשרדים השונים, על מנת לנתח את האלטרנטיבות, על היתרונות והחסרונות שבהן עבורנו. תאורטית קיימות חמש אופציות: 1. להפוך את צו הביניים לצו סופי, ולתת את המקומות האלה לאתיופים לצמיתות. היתרון היחיד שיש בהם הוא, שאם האתיופים יחדשו את קשריהם הדפלומטיים אתנו, הם יכירו לנו תודה על-כך. זוהי אפשרות אשר עלולה להביא לטענות מצד ממשלת מצרים, ועלולה להיות תלויה גם של הכנסיות האחרות, על הפרת הסטטוס-קוו. שלושת העדות הגדולות עלולות לראות בכך התערבות ישראלית. המצרים עלולים להעלות את הנושא בפורום בינלאומי, ואז לא יהיה מצבנו נוח.

שאלה:

האם המצרים לא עוררו עד כה את העניין?

מר צ. טרלו:

לפי מיטב ידיעתי, המצרים לא העלו

את הנושא. אפשרות אחרת היא להשיב את זכויות

הקופטים. זה יכול היה להיות יתרון עבורנו, זוהי השבת הסטטוס-קוו וזה יהיה לרצון העדות הקטנות. יש בכך גם מחווה כלפי מצרים. החסרון הוא ביחסים שיכולים להיות עם אתיופיה בעתיד, והשמטת קלף שאולי נזדקק לו בעתיד ביחסנו כלפי מצרים.

5

אפשרות שלישית היא חלוקה של קפלה אחת

לאתיופים וקפלה אחת לקופטים, מפתח אחד לאלה ומפתח אחד לאלה. החסרון הוא בכך ששני הצדדים מתנגדים לפשרה, וההתערבות הזו שלנו בסטטוס-קוו, לא תתקבל היטב על-ידי האחרים. ++

אפשרות נוספת היא למסור את הסכסוך

לראשי שלושת העדות, כדי שיפסקו. היתרון הוא בכך שזהו גורם נוצרי אשר יחליט בעניין אשר נוגע לנוצרים, והחסרון הוא בכך שאנו משמיטים את ההכרעה מידינו. העדות החשובות תראנה בכך השמטת העניין מידינו. לכל פתרון אשר תקבלנה יהיה חסרון משלו.

האופציה האחרונה היא השארת המצב הקיים,

בין אם על-ידי השארת צו הביניים ובין אם על-ידי קביעת צו ביניים לעוד שנתיים, וקביעה כי אחר-כך ידונו בעניין מחדש. היתרון הוא בכך שזה נוח לנו. החסרון הוא בכך שלא מספק את הקופטים ולא את האתיופים. העדות הקטנות שותקות עתה, אך עלול להיות שינסו לכפות עלינו פתרון בפורום בינלאומי.

לי נראית האפשרות החמישית. השאלה היא אם השרים יראו לנכון להחליט עכשיו על הארכת צו הביניים, ודיון בנושא בבוא השעה, או שמא יחליטו לזמן את הצדדים ולנסות לתווך ביניהם, ולשאול אותם על החומר אשר המציאו. על-כך אבקש להעיר לאחר שיישמעו הדברים. לי נראה כי לשווק ארוך, האפשרות הטובה ביותר עבורנו היא ששלוש העדות הנוצריות תטפלנה בנושא, אך לא עתה.

היו"ר השר ח.צדוק:
נסיונות התווך, במידה שהיו, לא העלו שום תוצאה, וכך גם לגבי האפשרות של הסדר מוסכם.

מר צ.טרלו: נכון.

היו"ר השר ח.צדוק:
לגבי סמכותנו כועדה שרים וכממשלה, אני חושב שאצדק כאשר אומר כי אנו לא יושבים כאן כטריבונל אשר צריך לבדוק ולהכריז על זכויות כמו בית-משפט, אלא כגוף של הריבונות על מקומות אלה, אשר שוקל שקולים שונים מהשקולים של זכויות וחובות אשר בית-המשפט שוקל. הוא שוקל שקולים רבוניים ובתוכם גם שקולים פוליטיים.

מר צ.טרלו:
וכן שקולים של המשפט הבינלאומי והמשפט בכלל.

3

היו"ר השר ח.צדוק:
אין זה "ג'ודישל טריבונל", אין זה בית-משפט - אלא שלטון. אני רוצה לדעת האם יש לנו ידיעה לגופו של ענין, בקשר למעמדם של הקופטים כעדה דתית? נניח שכל הסכסוך אינו קיים, אלא הקופטים מבקשים מעמד של עדה דתית! מה אז?

השר ש.הלל:
אפשר לקשור זאת בנושא אשר עומד לפנינו ואפשר שלא.

מר צ.טרלו:
לבעיה שני פנים: האחד, שקולי מדיניות, השני-התחשבות בגודל העדה. השאלה השניה שצריך לשקול היא, האם בעת ובעונה אחת אין לתת אותו מעמד גם לאתיופים. הגורם המוליך, אם להשתמש במונח זה, הוא שר הדתות, אם כי

ה' (פסס)

12.

שמור

הסכסוך הקופטי-אחיופי

מר צ.טרלו

הנושא די עקרוני, כדי להביאו גם לפורום זה וגם לפורום של הממשלה.

גב' י. ורד:

ישנו שקול נוסף: אם מכריזים עליהם (על הקופטים) כעל עדה דתית, הם ירצו להרחיב את הקשרים שלהם עם העדה במצרים. לכך יש גם יתרונות וגם חסרונות.

היו"ר השר ח. צדוק:

אנו חייבים להפסיק את הישיבה בנקודה זו. אחייץ עם שר הדתות ואחרים; כדי להחליט על הצעד הפרוצדורלי, מתי ומי יוזמן לישיבה הבאה.

השר ש. הלל:

ההינה לי בהמשך הדיון שאלות משמעותיות מאד אל משרד החוץ.

(המשך הדיון נדחה)

(הישיבה ננעלת)

1947-1948

1947

1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

1947-1948

829 מ

ז"ר 1 מ"ק 2.

מזכירות הממשלה

סג"מ 4

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
בין העדה הקופטית האורתודוכסית
לבין העדה האתיופית האורתודוכסית
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 164 של הממשלה
מיום י' בכסלו תשל"ה - 24.11.74)

י' בסיון תשל"ו - 8.6.76

נכחו חברי ועדת השרים : ח.י. צדוק - יו"ר, י. אלון, י. רפאל.

נעדר חבר ועדת השרים : ש. הלל.

הבישוף הקופטי בירושלים

עו"ד א. סוכבולסקי (נציגי העדה הקופטית
עו"ד א. כאואר (גב' כ. רון
גב' כ. רון (

הארכי-בישוף האתיופי למזרח-התיכון

נציג אגודת הצליינות אתיופיה-ירושלים

עו"ד א. רייכמן (נציגי העדה האתיופית
גב' נ. לב (

מ. גבאי	-	המנהל הכללי, משרד המשפטים
ד. אגמון	-	עוזר שר המשטרה
ד. גולדמן	-	משרד המשפטים
נצ"מ ח. הירש	-	משרד המשטרה
י. ורד	-	משרד החוץ
ד. חן	-	המטה הארצי, משטרת ישראל
א. לוריא	-	משרד החוץ
י. ליפל	-	משרד הדתות
י. פראטו	-	משרד החוץ
ח. תבורי	-	משרד המשטרה

ג. אבנר - מזכיר הממשלה

סדר היום : הסכסוך האתיופי-קופטי

/הסכסוך

בפרוטוקול זה 23 דפים.

ימ"מ : ל"ה יתק"ו.
אצ"מ : אצ"מ.

8.6.76

עורכי הדין מציגים את אנשיהם :

עו"ד א. סוכובולסקי : הארכיבישוף הקופי - ד"ר אלאן בבסיליו.

עו"ד א. באואר

גב' כ. רון

(נציגי העדה הקופטית).

עו"ד רייכמן : הארכי-בישוף האתיופי למזרח-התיכון;
אבא מתיאוס
נציג אגודת הצליינות אתיופיה - ירושלים-
מר מקונה.
[redacted]
הגב' נורית לב
מתורגמן.

השר ח. צדוק : כהקדמה לדיון שנקיים היום, אני רוצה
להזכיר את הרקע. כפי שאתם יודעים,
ביום 16.3.71, נתן בית המשפט העליון בבג"צ 109/70, צו החלטי
נגד שר המשטרה המחייב אותו להורות לשוטרים הסרים [redacted] לפיקוחו:
א. שלא להפריע לבני העדה הקופטית להכנס לקפלות של מיכאל הקדוש
ושל ארבע החיות.
ב. לאפשר לקופטים להרכיב מחדש את המנעולים שהיו במקום לפני
חפיסת החזקה על ידי האתיופים, ולהסיר את המנעולים שהורכבו
ע"י האתיופים.

יחד עם זאת, קבע בית המשפט כי ביצוע
הצו ההחלטי יעוכב עד יום 6.4.71 כדי לאפשר לממשלה להשתמש
בסמכותה לטפל בסכסוך בין שתי הכנסיות בכל דרך שתיראה לה. כן
הבהיר בית המשפט כי במקרה כזה תוכל הממשלה להוציא צווי ביניים
הקובעים הסדר ארעי של חזקה במקום המריבה, שיחול עד אשר הסכסוך יוכרע
או יוסדר באופן סופי.

8.6.76

השר ח. צדוק

ובכן, בעקבות זה, ביום 28.3.71

החליטה הממשלה למנות ועדת שרים אשר מתפקידה לטפל בסכסוך בין העדה הקופטית והעדה האתיופית. בהחלטה נקבע כי מסקנות הוועדה תובאנה לאישור הממשלה.

כמו כן החליטה הממשלה לתת צו ביניים,

שלפיו לא יחול שינוי בסדרי החזקב במקומות המריבה, שלפיהם המפתחות והחזקה נמצאים בידי העדה האתיופית ונשמרת זכות הגישה החופשית לבני העדה הקופטית, וזאת, כל עוד לא אושרו מסקנותיה של ועדת השרים על ידי הממשלה.

הכנסיה הקופטית מחתה נגד הוצאת צו

הביניים ובישיבתה מיום 31.3.71 שמעה ועדת השרים את טענותיה של הכנסיה הקופטית לענין צו הביניים וכן את תשובתה של הכנסיה האתיופית. שתי הכנסיות אף סיכמו את טענותיהם בכתב והופיעו שוב בפני ועדת השרים בישיבתה ביום 8.6.71. לא נאקבלה כל החלטה להמליץ על שינוי צו הביניים והישיבה הסתיימה עם פנית שר המשפטים אל ראשי שתי הכנסיות למצוא דרך להדברות ביניהם כדי להגיע להסדר מוסכם.

לאחר שנתחלפה הממשלה, נתמנתה ועדת

שרים לנושא זה מחדש בהרכב הנוכחי שלה.

לאחרונה פנתה הכניסה הקופטית אל בית

המשפט הגבוה לצדק וביקשה ממנו לצוות על שר המשטרה לבצע את הצו ההחלטי שהוצא נגדו ב-16.3.71 בבג"צ 109/70.

כן נחבקש בית המשפט להצהיר כי אין לדחות עוד את הוצאתו לפועל של הצו וכי אין כל סיבה לעכוב ביצועו.

8.6.76

השר ח. צדוק

בפנייתה החדשה אל בית המשפט טוענת
הכנסיה הקופטית כי אין תוקף לצו הביניים שהוצא על-ידי הממשלה,
שכן הצו ניתן מבלי לתת לכנסיה הזדמנות להשמיע את טענותיה והוא
מנציח את תפיסת החזקה הבלתי חוקית על ידי האתיופים. כן טוענת
הכנסיה הקופטית כי ועדת השרים לא החליטה עד עצם היום הזה על
בקשתה מלפני חמש שנים לבטל את צו הביניים.

בישיבתה מיום 28.4.76, החליטה ועדת

השרים להזמין את ראשי העדות הקופטית והאתיופית להשמיע טענות
נוספות בנושא צו הביניים - וזאת לאור ההתפתחויות שחלו מאז הוצאת
צו הביניים ב-1971, לרבות השינוי שחל בהרכב ועדת השרים.

ובהתאם להחלטה האמורה, מופיעים היום

בפני ועדה זו 2 ראשי הכנסיות לטעון טענות נוספות בענין צו
הביניים.. אנו נשמע תחילה את נציג העדה הקופטית, כולל על צו
הביניים ואח"כ את נציג העדה האתיופית.

(ראה דבריו בנספח באנגלית, בעמוד מס' 1, הנמצא אחרי

עמוד 17)

(מכאן ושמה עידית האזרחי)

U.S.

Page 1

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

SECRET - SECURITY

Page 2

SECRET - SECURITY

(המשך ל. ד.)

עו"ד א. סוכובולסקי : אני רק רוצה להוסיף משהו. אני

רוצה לומר, שלדעתי, הועדה הזו, עם

כל הכבוס הראוי, איננה מוסמכת בכלל היום להתערב בעניין. ולמעשה

זו מהות הבקשה שלנו. מהות הבקשה שלנו היא, שהיות ולא היה

טיפול מטעם הועדה, והיות ובצו בית המשפט העליון התלו את ביצוע

הצו ההחלטי נגד שר המשטרה בתנאי שהועדה תטפל. עכשיו, עברו

מאז 5 שנים, ובנוכחותי, כמה פעמים, שר המשפטים דאז, מר י.ש.

שפירא אמר כי כל יום הוא מחליט נגד צו הביניים, כיוון שצו

הביניים אוצא מבלי שהתכוונו ושאלו את הצד שלנו. אך מאז, במשך

חמש שנים, לא היה כל טיפול. מה עוד שהטיפול מטעם הועדה החל

לאחר הגשת העתירה לבית המשפט העליון, ואני חושב שעצם הטיפול

עכשיו, לאחר העתירה לבית המשפט העליון אומר דרשני. ואני אומר

זאת, כי אינני חושב שצריך לפנות לבית המשפט העליון כדי שיהיה

טיפול. לכן אנו חושבים, שבשלב זה, צריך להשאיר את ההחלטה לבית

המשפט העליון, כי איננו מכירים עכשיו בסמכות הועדה להחליט

ואיננו חושבים שהועדה טיפלה בנושא בהתאם להחלטת בית המשפט העליון.

בית המשפט העליון צריך להחליט האם יהיה טיפול או לא, אבל היות

וטיעוננו הוא שלא היה טיפול, אנו טוענים עתה שצריך לבצע את

הצו של בית המשפט העליון לפי הצו התלוי המצווה על ביצוע הצו

המוחלט, מבלי שצריך להמשיך לטעון בעניין צו הביניים, שכן הרי

כבר טענו את כל הטענות בע"פ ובכתב. ומשום כך אני חושב

שכל הטיפול הוא מיושן ומה שנותר לשר המשטרה לעשות, (לאור הצו

של בית המשפט העליון ולאור זאת שהממשלה לא טיפלה בנושא - לבצע

את הצו ההחלטי שהוצא נגדו בבג"צ 109/70 ולהחזיר לרשות הקופטים

את הכנסיות שנלקחו בכח - וזה נקבע במפורש בצו ההחלטי.

לכן אני חושב שאין לוועדה סמכות

לדון בעניין, אלא רק לבצע את צו בית המשפט העליון.

השר ח. צדוק : אני רק רוצה להבהיר את מטרת הדיון.

מאחר והדברים הובאו בפני ~~דש~~ ועדת

השרים הקודמת, ב-1971, ובכלל זה טיעוני שני הצדדים בענין צו הביניים, ומאחר ומאז ועד היום עברה תקופת זמן ניכרת, כ-5 שנים, ומאחר וחל שינוי בהרכב הממשלה ובהרכב הועדה הזו, מן הראוי, לפני שאנו מחליטים בענין צו הביניים שהוא בפנינו בבחינת ענין תלוי ועומד, כי אנו ניתן לצדדים שהות נוספת. אם הם רוצים בכך להוסיף על טעוניהם הקודמים בענין צו הביניים - וזו, וזו בלבד מטרת הישיבה היום.

עו"ד א. סוכובולסקי : על זה אני רוצה לומר כי זו המחלוקת

המהותית בינינו. שולחי טוען שהענין

לא תלוי ועומד. הוא היה תלוי כל כך הרבה זמן עד שהוא נפל מהחבל.

השר י. רפאל : האם ההתלייה היתה מוגבלת באיזה ש זמן

שהוא?

עו"ד א. סוכובולסקי : לא, היה כתוב : "תטפל". והטענה

שלנו היא, שלא היה טיפול. שר המשפטים

דאז היה פעם חולה, פעם נסע, פעם היה עסוק.

השר ח. צדוק : אנו שמענו כאן טעון. הטעון הזה

ישמע בבית המשפט, ואנו נביא אותו

בחשבון כשנחליט פה, לאחר שנקבל יעוץ משפטי מעורך הדין שיושב כאן.

עו"ד א. רייכמן : ראשית, אני מוכרח לומר שסמכות

הועדה אינה מושפעת מהגשת ההמלצה

ע"י המותרן הקופטי ואין מקום לחוות דעתי בהקשר להמלצה הזו.

1944

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946
1944 - 1945 - 1946

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 :

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

1944 - 1945 - 1946

8.6.76

עו"ד א. רייכמן

הועדה הזו קיבלה סמכויות מבית המשפט ופעלה.

אני מציע כי נפדוק את העובדות, והעובדות כפי שהוצגו כאן הן ברורות. לנו ברור כי ניתן צו ביניים ולאחר מכן היה דיון רציני בפני הועדה הזו, פשעו"ד סוכובולסקי ואני באנו וטענו ולאחר מכן הגשנו גם סיכומים בכתב, כאשר הועדה, לאחר שמיעת העניין, לא מצאה לנכון לשנות את צו הביניים, דהיינו, צו הביניים נשאר על מכוננו. מכאן התחיל מרוץ של אנשים שלא רוצים להבין - הם כתבו מכתבים לכל השרים הנוגעים בדבר - והדוקומנטים נמצאים כאן ונאמר בהם במפורש - צו הביניים בתוקף, דהיינו, הועדה לא מצאה לנכון לשנות את נושא צו הביניים.

אך לאחר שצו הביניים ניתן, אפשר היה לנסות להביא את שני הצדדים למו"מ על פשרה. כשאפשרות שניה היתה - להכנס לדיון מסותי לגופו על הזכויות. ואני מצטער לומר כי הקופטים סיכלו לנו תכניות פעולה לדברים האלה. ובמכתב של המותרן הקופטי שהוגש לבית המשפט העליון ב-17.6.71 נאמר:

(ראה ע' 2 בנספח באנגלית הנמצא אחרי עמוד 17, בקטע המתחיל

במילים - as to your suggestion...)

3777 • 1962-1963

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

[illegible]

8.6.76

עו"א. רייכמן

כלומר, הם לא מוכנים לפשרה. ובכן,

מה שנשאר עתה זה דיון מהותי - אך על כך הודיעו הקופטים במפורש כי הם לא מוכנים להכנס אליו, ועבר בישיבה הראשונה אמר עו"ד סוכובולסקי, שהם לא ישתתפו בישיבות ועדת השרים עד שיושב הסדר הציבורי על כנו. אותו הדבר נאמר על ידו בישיבה שהתקיימה ב-8.3.71, ששם נאמר: "

(ראה ע' 3 בנספח באנגלית הנמצא אחרי ע' 17 והמתחיל

במילים: we pray, ask and hope.:)

"

כלומר, הקהילה הקופטית לא היתה

מוכנה לדיון. הם דרשו רק דבר אחד - החזרת החזקות ולא היו מוכנים לדיון מהותי. ולבוא היום לפני הועדה ולומר שהיא לא קיימה את תפקידה ומשום כך אין לה סמכות לבצע את הפעולה הזו, לדעתי זה נשמע מוזר, ובוודאי שהועדה הזו אינה צריכה היום להתחשב בזה שאומרים שאין לה סמכות.

אני מבין את מצב הממשלה ואני מבין

שהממשלה נקלעה למצב לא נוח בשל חוסר שיתוף פעולה של הקופטים, אבל אני מצטער שהיא לא היתה מספיק תקיפה ולא עשתה יותר על-מנת להכנס לגוף המחלוקת ולומר: "אנו נכנסים לגוף המחלוקת, אתם רוצים להשתתף, בבקשה."

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

8.6.76

עו"ד א.רייכמן

✚

ודי ברור לי למה הקופטים נדבקים לנושא החזקה ולא נכנסים לדיון הענייני. ויש לי כאן מכתב בו הקופטים מבקשים אכיפת צו בית המשפט העליון דנונה להם שר המשפטים על קיום פסק הדין עפ"י הסמכות שניתנה לממשלה, אך הקופטים אינם רוצים להבין וחוזרים על טענתם שאין לה על מה להסתמך. ואני מבין מדוע. ומי שמעיין בחומר שנמצא כאן יכול להבין כי כל המסמכים מתייחסים לזכויות שנרכשו על-ידם במחצית המאה התשע-עשרה, כאשר לאתיופים יש זכויות קיימות ומוכחות ע"י מסמכים מדעיים מחקופות הרבה יותר קדומות לתקופה זו. ואני חושב שהקופטים חוששים כי הועדה הזו תגיע לאותה מסקנה שהגיעה אליה הועדה הירדנית ושהסתמכה על הזכויות ההסטוריות של האתיופים אך היא התחשבה אז בבקשתו של נשיא מצרים המנוח והשתתה את החלטתה.

עכשיו, הייתי רוצה להתייחס לטעונוני

בית המשפט העליון. ראשית, צריך לזכור כי בית המשפט העליון לא טען בזכויות.

השר ח. צדוק: אני לא אפסיק אותך באמצע דבריך ואחן

לך לטעון כל טענה. אני רק מזכיר

לך כי מטרת בישיבה היום היא השלמת הדיון, במידה ואתם רואים צורך בזה, בעניין צו הביניים, וכדי לתת לצדדים הזדמנות זו, התכנסנו כאן.

עו"ד א. רייכמן:

אני חושב כי צו הביניים הוא בחוקר,

הממשלה שמעה את כל הטעונונים, ומה שקרה

במשך 5 שנים מאז, רק מחזק את כל הנימוקים שלא להסיר את צו הביניים. מה שאני מבקש מועדה זו, למרות התנגדות הקופטים, לעשות את 42:10 התפקיד שהוטל עליה על-פי חוק, להכנס למחלוקת לבושה,

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

1890.

8.6.76

עו"ד א. רייכמן

להכנס להבאת הראיות * ולדון בעניין.

עכשיו, אני רוצה להזכיר כי אני חושב,

שאינן ספק, שצו הביניים, בזמנו, היה הדבר הנכון ביותר שאפשר היה להוציא בעניין. ואני רוצה להתייחס להחלטת בית המשפט העליון ולומר כי בית המשפט הגן על הקופטים לא בגלל זכותם להחזיק במקום אלא בגלל הכלל האומר שהוא מגן על כל מחזיק - הבא לידי ביטוי בסעיף 19 לחוק המקרקעין. יחד עם זאת, היה בית המשפט ער לעובדה שהחלת הקריטריונים הרגילים שחלים בסכסוך אזרחי - אין לה מקום כאן, והם פעלו כפי שפעלו מתוך הנחה שהחלטתם תאפשר הסדר מיוחד של הנושא שיביא את הסכסוך אל סופו. ובית המשפט העליון אומר במפורש: "ביצוע הצו המוחלט יעוכב עד ליום 6 באפריל 1971, כדי לאפשר לממשלה, אם תמצא לנכון, להשתמש בסמכותה - הנתונה בידה בכל עת - ולטפל בסכסוך המהותי הנדון בכל דרך שתצאה לה. ברור, כי במקרה כזה תוכל הממשלה להוציא, בפל עת, צווי ביניים לצדדים, לצורך קביעת הסדר ארעי של ההחזקה, שיחול עד שהסכסוך יוכרע או יוסדר באופן סופי."

כך שגם מבחינה פורמאלית, אין ספק

שהועדה פעלה כדין. והנימוק המהותי נובע משתי סיבות:

1. שבית המשפט העליון ראה לנכון לקבוע כי הדרכים הרגילות לטיפול בחזקות, במשפט האזרחי, אינן תואמות סכסוכים מסוג זה. שבפסק דין הנשיא בעניין הר הבית נאמר - שהשאיפה היא בעיקר לראות את המקומות פעילים ופעילים במידת האפשר, לכן הטיפול בנושא חייב להעשות במשור. ^{המחל} כמו כן מוכחה

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

הרשות המרכזית להמנע מהכרעה חותכת וחדה באלה העניינים...

חוץ מזה, ער בית המשפט העליון

לעובדה שנעשה עוול בזה שהגיש צו החלטי ובמשקל הברור שנתן לדבר המלך במועצה בתביעה הפטיטורית למימוש הזכויות המהותיות של האתיופים בנכסים האמורים, בפנייה אל בית המשפט. לכן לא נותן אלא להסתמך על סעיף 19 בחוק המקרקעין תשכ"ט - 1969, בסיפא, לפיה רשאי בית המשפט לדון בחלק הפוסטורי והפטיטורי ש אחד ולקבוע הסדר ארעי של ההחזקה, שיחול עד שתיפול ההכרעה הסופית בזכויות הצדדים, לכן הוציא צו ביניים והמליץ כי המשטרה לא תתערב בעניין ואף בית המשפט לא היה מתערב בו.

לגבי צו הביניים, ברור שהשיקול

העליון לפני הממשלה הוא שמירת הסדר במקומות הקדושים. לכן אמרתי כי יש לפתור את הבעיה קו ונקי ולהכנס לעובי הקורה כגורם מחליט ולפתור זאת.

כאשר לא יתכן שתהיה הוצאה לפועל

כפולה במקומות הקדושים. ואם יוחלט לסלק את האתיופים, אנו יודעים איזו סערה פוליטית עשויה לצמוח מכך. ואם אותה פעולה חותכת תיעשה נגד הקופטים, התגובה תהיה אותה תגובה. איך אילו הקופטים היו משתפים פעולה היינו היום מעבר לנהר. לכן אין לעשות את צו הביניים, אלא להחליט.

כאשר הנימוק על כך שעברו כבר 5

שנים לאחר מתן הצו רק מחזק את טענתי, כי בינתיים האתיופים ניקו את המקומות הקדושים, מאות צליינים באו ונקשרו למקום ולא נראית היום אפשרות לסגור אותו בפניהם. יש צורך גם לשקול את מאזן הנוכחות בין שני הצדדים. כי בסופו של דבר, לקופטים, יש חלק בכנסיית הקבר עצמה והם מתפללים שם, כאשר לאתיופים, פא אין שום

עו"ד א. רייכמן

מקום אחר להתפלל מלבד חדרון אחד קטן שבקושי אדם אחד יכול להתפלל בו. לכן גם בשל שמירת האינטרסים הדתיים היה מקום להוציא צו....

כמה מנינים יש להם?

השר י. רפאל :

באים מאות אנשים, כל שנה, ויש להם צורך בכנסיה קבועה.

עו"ד א. רייכמן :

אני שמעתי על 60-70 איש.

השר י. רפאל :

מה שברור הוא, שהקופטים לעולם לא התפללו בכנסיות האלה. ובכל הסכומים

עו"ד א. רייכמן :

שידידי סוכובולסקי נתן נאמר במפורש שלא התפללו בכנסיות האלה, אלא הן שיששו להם מעבר לכנסיית הקבר הקדוש. והזכות הזו נשמרת להם, ואנו מוכנים לזה. דלתות הכנסייה פתוחות לתיירים וכל קופטי שרוצה לעבור יכול לעבור...

רק שיעיז מישהו להתקשר לשם. מפתחות הדלתות שמורים אצלם ואין שום אפשרות

עו"ד א. סוכובולסקי :

לעבור. אני ניסיתי כמה פעמים להכנס לשם בתוקף תפקידי המשפטי ולא הצלחתי.

לא היו דברים מעולם. אני שאלתי אותם והם אומרים כי המקומות פתוחים לתיירים

עו"ד א. רייכמן :

וכל אדם יכול לעבור שם. ואני באתי לשם והיה שם פתוח.

אנו לא יכולים לבדוק ע"י שמיעת

השר ח. צדוק :

העדויות את המצב העובדתי, אבל שמענו

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

1955

8.6.76

השר ח. צדוק

הצהרה ברורה וחד משמעית לגבי הנכונות.

זה גם מה שהצו אומר.

עו"ד א. רייכמן :

אבל כשדנים בענין זה גם צריך לבדוק

את הזכויות, ולכאורה, אם בודקים את המסמכים, ולוא גם אלה שמר סוכובולסקי מביא, רואים כי זכויות הכנסיה האתיופית היו בידיהם עד מחצית המאה הקודמת ואם אנו בודקים את המסמכים ההסטוריים הקובעים זכויות, אנו מוצאים כי הפירמן של סולטן סולימן משנת 1550 קובע במפורש כי הבעלות בכנסיות שייכת לאתיופים, כאשר גם אמנת פריז משנת 1855 וגם אמנת ברלין משנת 1878 מחייחות למושג "סטטוס - קוו" כפי שהיה קיים עד אז, ועוד מסמכי זכויות רבים.

והייתי אומר לסיכום שמוזר שהקופטים

יהיו אפוטרופסים של החוק והסדר, שעה שיודעים כי בשנת 1969, בשעה שהאתיופים בנוכחות נכבדים ועולי רגל רבים חגגו ברחבת -דיר-א-סולטן, רגמו הקופטים את הקהל החוגג באבנים וגרמו לשפיכות דמים. ועוד לפני מלחמת השחרור השתלטו בכח על המנזר, פרצו את דלתותיו ותפסו בו חזקה ויש הסטוריה ארוכה של התעמרות קשה של הקופטים באתיופים, וזה שהיום הם מגינים על הסדר הציבורי, זה נשמע בעיני תמוה וקשה להבין גם את משאלתכם שהועדה תאמר כי צו הביניים אינו עומד בתוקפו, ותקרא לקופטים לעזור לממשלת ישראל לשמור על המקומות הקדושים.

רוב הטענות בעד נשמעו לא לצו הביניים

עו"ד א. סוכובולסקי :

אלא לעצם הענין ולדעתי, זה חורג

מהענין.

W. 1. 1.

W. 1. 1.

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

8.6.76

אני לא רוצה להפריע, אבל אני רוצה להודיע כי בדיון היום, לצורך ההחלטה בענין צו הביניים נתחשב רק בטעון שנראה לנו רלבנטי בענין צו הביניים.

עו"ד א. סוכובולסקי : דבר שני, אני מוכרח למחות על כך

שפתאום חברי טוען טענות שכאילו

היתה כבר החלטה - "רמזו לי שיהיה שינוי בצו הביניים".
השר שפירא הבטיח במפורש, במקור, ובכל ישיבה וישיבה, שלא יוצא הצו מבלי לשמוע את זה ששוללים ממנו את החזקה ואומרים לו שלא יכנס לשם וימסור את המפתחות.

השר ח. צדוק : הממשלה הוציאה את צו הביניים שלא

על-מנת שלא לשמוע את הצדדים, אלא

החליטה על צו הביניים ולאחר מכן שמעה באמצעות הועדה את טיעוני הצדדים ועד עכשיו לא היתה החלטה בעקבות הפענות שהושמעו. כאשר צו הביניים, כפי שהוצא מלכתחילה, הו הצו היחידי שניתן עד עכשיו.

עו"ד א. סוכובולסקי : לכן איזה דיון לעיצומו של דבר חברי

רוצה, לאחר שהוציאו את צו הביניים,

מבלי שבשעתו נעשה דיון כזה ומבלי שהממשלה הזמינה אותנו לדיון לעיצומו של דבר. והשר שפירא עצמו אמר כי דבר ראשון יש לדון בצו כזה. איך אפשר לדון : 5 שנים שורר שקט, ועכשיו, אם הממשלה תבצע את צו בית המשפט העליון ותחזיר את החזקה, תהיה מהומה חדשה. פרושו של דבר, שאומרים לאותו איש היושב בשקט : "אתם תצליחו אם תקימו מהומות" - אך לא זו הדרך שאנו רוצים ללכת בה.
ואני לא נכנס לכל ההסטוריה, כי זה לא המקום, אבל אני אומר - מיום שמדינת ישראל שחורה את המקומות הקדושים ונכנסה ותפסה שלטון

25.5.

[illegible]

REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE, 1890.

W. F. R. MEYER :

75-15-00.

NOT FOR CIRCULATION TO THE PRESS

1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 25

8.6.76

עו"ד א. סוכובולסקי

בקבר הקדוש ובכל המקומות האלה, נקבע ע"י בית המשפט העליון - ואין על זה מחלוקת, שבאותו זמן החזקות במקומות האלה היו בידי הקופטים.

עכשיו, אני במקרה עוסק גם בעניני הקבר הקדוש ואני רוצה לשאול מה היו היווניים, או הארמנים או כל עדה אחרת אומרים, אילו היו באים ומשנים את הסטטוס קוו כפי שהיה באותו ~~היום~~ היום, בכל מיני טענות, הרי היתה מהומה שלמה. אבל הקופטים לא עשו זאת. הם שתקו וחיכו לכל ~~ההליכים~~ המשפטיים והם חיכו. ולמרות שהם קופטים ומתייחסים אל המצרים, אני רוצה לציין כי בפגישה עם דיין, מייד לאחר מלחמת-ששת-הימים, המותרן הקופטי הצהיר כי הוא בהחלט לא מתנגד ואף שמח על השלטון הישראלי במקומות הקדושים האלה והוא רק ביקש כי ישמרו על הסטטוס-קוו. אותו הדבר הוא אמר למר סלמן. הוא אמר כי אין לו כל ענין נגד שלטון ישראל במקומות הקדושים. האם זה השכר שאנו צריכים לקבל, האם צריך להתנגד ולעשות מהומות.

לכן, לאור המצב ולאור מה שקבע בית-

המשפט העליון - אין מנוס מלהחזיר מצב זה לקדמותו. לא יתכן שיבואו, יחליפו מפתחות ויחסמו את הכניסה.

עו"ד א. רייכמן : אני מצטער שידידי מר סוכובולסקי

מכניס שאלות פולוטיות לענין. ומורשי

יכולים להוכיח את יחסם למדינת ישראל בצורה אחרת לגמרי.

אני רק רוצה לומר לגבי צו הביניים -

הועדה שמעה את הצדדים. נכון שהצד ניתן ללא שמיעת הצדדים, אך

לאחר מכן נשמעו הצדדים בהרחבה ולאור הדיונים כאן מצאו לנכון להפעיל

~~ללא~~ את צו הביניים. ובמכתבים שכתבו גם שר המשפטים וגם שר

המשטרה, הם אומרים במפורש שצו הביניים נשאר בתוקפו והייתי מבקש

מאוד מהועדה להרחיב זאת.

נקודה אחרונה - אנו לא רומזים על
זה שהאתיופים לא יכבדו כל החלטה של הועדה הזו, אלא להפך. אני
רק אומר כי הניתוח של קריעת גוף מהמקומות הקדושים הוא נורא
לקהילות אך מכיוון שהניתוח הוא כל כך כואב, הוא חייב להעשות פעם
אחת ולא פעמיים.

אני מאוד מודה לכם. אנו נודיע

השר ח. צדוק :

לכם על ההחלטה שלנו.

SECRET - 100-100000

SECRET - 100-100000

SECRET - 100-100000
SECRET - 100-100000
SECRET - 100-100000
SECRET - 100-100000
SECRET - 100-100000

SECRET - 100-100000

SECRET - 100-100000

SECRET - 100-100000

English portion of meeting
regarding dispute between the
Copts and Ethiopian Religious
Authorities, before Justice
Minister Zadok and Committee,
June 8, 1976

COPTIC BISHOP DR. ELAN BASILIO: I want to explain the matter in a few words only, in English, if it is possible, because I don't know Hebrew.

I want to say: there was an aggression which happened against our holy places in the Dir a Sultan in 1970. We asked the government to intervene to keep the status quo in this said monastery as it is the only job of the government in the holy places to keep the status quo. But the government did nothing in the first two or three days and then we went to the court and we put a case against this aggression and then we have now a decision from the high court of justice about this matter. Then the government issued a ministerial committee and issued also an interim order against us. Then we came here for the first time on 30 of March, 1971. And we spoke everything about the interim order and then the ministerial committee said that it is going immediately to put its decision. Then after three months, they asked us again to come for the second meeting here on the 8th of June 1971. And they asked us if there is anything to add and we said we have nothing to add.

Only one thing we want to say, that you didn't fulfill your promise and you didn't put your decision. Then the Minister of Justice said that he was ill and now he is going to put the

...the position of the
...the
...the
...the
...the
...the
...the
...the
...the
...the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

...the position of the

decision and after that, there was no meeting at all until now.

This is the third meeting, or the first meeting, if we can say - this is the first meeting after five years.

Now we have nothing to speak about the interim order, because we spoke everything about the interim order in the first meeting. We have nothing more to say now about the interim order and we think that there is no place now to the interim order in this place or in the monastery itself because an interim order must not stay five years without anything. The government issued the interim order to give itself the power to deal with the matter but the government didn't deal with the matter at all from the beginning and until now. The government did nothing. The aggression is the aggression, still until now, and our holy place is still a holy place until now and I think we have nothing more to speak. The only thing we can ask now from the committee is to fulfill the decision of the High Court of Justice and to restore to us our Dir a Sultan holy place.

- - -

(The following are quotations in English read out by Attorney Reichman in his presentation.)

"...As to your suggestion to come to a compromise with the Abyssinians concerning the aggression on our holy places, we would like to assure you that^{as} we have mentioned to you at the last meeting on 8/6/71 and on your visit on Thursday, that we ask for nothing more than the removal of the aggression that took place

Decision and after that, there was no action at all until now.

This is the third meeting, or the first meeting, if we can say.

There is the third meeting, or the first meeting.

Now we have nothing to say about the information.

Because we have nothing to say about the information.

Meeting. We have nothing to say about the information.

and we think that there is no reason for the information.

this place on the monetary itself because an information order.

not stay five years without anything. The government issued the

information order to give itself the power to deal with the matter.

The government didn't deal with the matter at all from the beginning.

and until now. The government did nothing. The question is the

question, still until now, and our help plans is still a help.

plans until now. The government has not taken any action.

only thing we can see now from the committee is to fulfill the

function of the High Court of Justice and to report to us on

this subject only.

(The following are questions in English read out by
a member of the committee.)

"...in to your suggestion to come to a compromise."

The suggestion concerning the suggestion on our help plans.

would like to say to you that we have mentioned to you at the

meeting on 10/11 and on your visit on Thursday, that we have

nothing to say about the suggestion that took place

at our holy place. . . "

".....We pray, ask and hope that an immediate decision will be given to restore back to us our church and before such a decision is given, we think there is no way for any other proceedings. . . . "

- - - - -

at our help place...

"...we pray, and hope that an immediate decision

will be given to restore back to us our church and before we

decision is given, we think there is no way for any other

proceedings..."

8.6.76

השר ח. צדוק :

למעשה, בישיבה הזו, לאחר הטיעונים

ששמענו, יש לפנינו שאלה אחת להכרעה,

האם אחרי מה שהם השמיעו בכל הישיבות, כתבו והשמיעו היום, אנו

מבטלים, משנים או מקיימים את צו הביניים? זאת אנו צריכים

להחליט. ואני מציע כי אנו נגיד בהחלטתנו שני דברים :

א. שאנו משאירים בעינו את צו הביניים.

ב. שאנו פונים לצדדים, פעם נוספת, לנסות להגיע להסדר של פשרה.

אני חושב שאלה צריכים להיות שני

האלמנטים של ההחלטה שלנו היום.

יחד עם זאת, אנו צריכים, אולי כבר

היום, להחליט בעניינו על המשך הטיפול. והייתי רוצה בענין זה

לשמע דעתו של סגן בכיר של פרקליט המדינה, מר גולדמן, אשר

ייצג את הממשלה בהליכים המשפטיים..

מר ד. גולדמן :

אנו שמענו מפי עו"ד סוכובולסקי כי

הועדה לא מוסמכת לדון בענין, כשתוקפו

של צו הביניים פג באופן סיבועי בשל חוסר טיפול. לזאת אני רוצה

להעיר כי ועדת השרים יונקת את הסמכות שלה, לאו-דווקא מהליכים

משפטיים, אלא זו היתה סמכות שתמיד היתה בפני הממשלה. הממשלה

לא השתמשה בה לפני המשפט ב-1970, לכן נאלץ בית המשפט לתת צו

החלטי, אך כדי לתת לממשלה אפשרות שניה לחזור לתמונה, עוכב ביצוע

הצו ההחלטי.

עכשיו, עו"ד סוכובולסקי נתלה בנקודות

החלטות בטעון שלו, כי הוא טען שברגע שהממשלה החליטה, פג בכלל הצו

1.1.1

1.1.1.1

1.1.1.1.1

1.1.1.1.2

1.1.1.1.3

1.1.1.1.4

1.1.1.1.5

1.1.1.2

1.1.1.3

1.1.2

1.1.3

1.2

1.2.1

1.2.2

1.2.3

1.3

1.3.1

1.3.2

1.3.3

1.3.4

1.3.5

1.3.6

1.3.7

1.3.8

1.4

1.4.1

ההחלטי ואין מה להכנס לגופו. ואילו לי יש טענה חזקה כי ביצוע הצו ההחלטי עוכב כדי לאפשר לממשלה לטפל בנושא. אמנם יהיה קשה לנו להראות טיפול משמעותי, אבל אני אנסה להראות טיפול בשני מישורים: הטיפול היום - יומי של המשטרה בשמירת הסדר ובקבלת התלונות של הכנסיה האתיופית והתגובות עליהן. והטיפול בדרג של ועדת השרים, כאשר אטען כי הנושא על כל עדינותו והשלכותיו על מדיניות החוץ והפנים אינו מתאים לטיפול נמרץ וצריך לראות את קצב הטיפול אורך זמן, לאורך שנים, לאור ההסטוריה הארוכה של הסכסוך ואינו יכול להסתכם בטפול של ימים.

נקודה שניה בענין - שאפילו אם היתה

הפסקה כל שהיא

השר ח. צדוק: אני שאלתי על ענין ההחלטה שלנו, וטוב שחיוות לפנינו את דעתך כי לא נגרע מאומה מסמכותנו ואתה סבור שאנו מוסמכים היום לדון ולהחליט בענין צו הביניים. אם * עומדת לפנינו חוות הדעת הזו, עומדת השאלה - מה אנו מחליטים בענין צו הביניים?

השר י. רפאל: יכול להיות שבהחלטה של היום, אפשר לקבל מה שמציע שר המשפטים, אבל מתוך הנחה שהשיבה סגורה, אני רוצה לומר דבר מה....

השר ח. צדוק: כל פרוטוקול של הועדה הזו עשוי

להיות מוצג בהליכים בבית המשפט

הגבוה לצדק.

האם פרשש הדבר שאין ש אפשרות לדבר...

השר י. רפאל:

• •

1992

... ..

8.6.76

מר

השר ח. צדוק :

פרוש * הדבר שאתה יכול לומר כל אשר

אתה רוצה, אבל את ההנחה הזו אתה

צריך לקבל.

השר י. רפאל :

קודם כל, אני חושב כי השיטה של דחייה

אינה נראית לי כשיטה. אנו צריכים

פעם אחת להחליט. אינני נכנס לבעיות של כן סמכויות או לא סמכויות,

אם כי אינני בטוח שבית המשפט העליון יראה בעין יפה דבר זה, ואנו

יכולים פעם אחת לקבל נזיפה, וזה לא יהיה לכבודנו.

אנו כועדה יכולים להגיד - תפתרו זאת

ביניכם, תתפשרו - אבל יש להם עורכי דין והם במשך שנים לא

התפשרו. יכול להיות שהיינו צריכים להציע בורר רשמי שיברר

ביניהם. אינני חושב שיפה למדינת ישראל סכסוך שכזה, כשאנו

דוחים זאת משנה לשנה מבלי שימצא לזה פתרון. כמובן שהפתרון הרצוי

זו הבנה ביניהם, מבלי שנצטרך לנקוט עמדה חד-צדדית, מכמה וכמה

טעמים שאינני רוצה לדבר עליהם. ואני מציע שנקבל כרגע את

הצעת שר המשפטים, אלא שלא נראה בזה מתן אורכה ארוכה.

סגן רה"מ י. אלון :

מה מניע מלקבל צו בית משפט שיפסוק

פסק דין בעל אופי משפטי ולא

פוליטי, מטעמים פוליטיים??

השר ח. צדוק :

אתה אינך יכול לצפות ממני לחשובה

לשאלה זו, אין לי תשובה.

אך בעקבות דברי שר הדתות, אני רוצה להוסיף אלמנט להחלטה שלנו,

שאני מציע שיהיו בה 3 יסודות:

10

106

附註：凡在「中華民國」內，凡有「中華民國」字樣者，均指「中華民國」而言。

1875

WATER OF THE GREAT LAKES

FROM JOHN C. LEWIS, JR. 1893

POSTED FOR THE YEAR 1904. THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

REF ID: A66503 PAGE 177

[illegible]

STATIONER'S MARKS FROM 1860 TO 1870. THE FIRST PAGE SHOWS THE

DATE _____

201 101 100 100 100 100

[illegible][illegible]

WOMEN'S EMERGENCY LIAISON: 1940-1945

8.6.76

השר ח. צדוק

1. שאנו מחליטים על המשך קיומו של צו הביניים.

2. שאנו פונים אל הצדדים וחוזרים אל פנייתנו, שיעשו מאמץ להגיע להסדר מוסכם.

3. שאם הנסיון הזה ביניהם לא יביע לידי מימוש, הועדה, אחרי זמן סביר, תתכנס לדון לגופו של ענין. אחרי זמן סביר שאנו מעמידים אותו לרשות הצדדים לצורך עשיית הסדר מוסכם ביניהם.

אנו עוד ננסח את ההחלטה באופן מדויק

אבל אלה שלושת היסודות שאני מציע שיהיו בהחלטה, ובזמן מתאים, בעתיד הקרוב, אני אעביר החלטה זו, אם בדרך של הודעה בכתב, ואם בדרך של הזמנתם מחדש, על-מנת להודיע להם על תוכן ההחלטה ולחזור על פנייתנו. (תרשו לי לשקול זאת.).

אם זה מקובל, אני מודה לכם. הישיבה

נעולה.

מ ח ל י ט י § לאור מגמת ועדת השרים לנסות להביא את הכנסיה הקופטית והכניסה האתיופית להדברות ביניהן לשם מציאת פתרון מוסכם לכל הבעיות הכרוכות במנזר דיר-א-סולטן והקפלות של "מיכאל הקדוש" ושל "ארבע החיות" :-

א. לא לשנות בשלב זה את צו-הביניים שניתן על-ידי הממשלה ביום 28.3.1971.

ב. להמשיך בבסיקת האפשרויות להסדר השאלות השנויות במחלוקת, ובכלל זה, להסמיך את יושב-ראש ועדת השרים להציע לשתי הכנסיות קיום בוררות מוסכמת על-ידי כהן-דת נוצרי או על-ידי אישיות אחרת שתוסכם על-ידיהם.

ג. אם נסיונות אלה לא ישאו פרי תוך זמן סביר, תקיים ועדת השרים דיון על-מנת להכריע במחלוקת המהותית בין הצדדים.

ד. יושב-ראש הוועדה יביא החלטה זו בפני הממשלה בישיבתה הקרובה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

• •

833M

ז'אן 1 אג'ן .2

סג'ר

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
בין העדה הקופטית האורתודוכסית
לבין העדה האתיופית האורתודוכסית
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 164 של הממשלה
מיום י' בכסלו תשל"ה - 24.11.74)

כ' באלול תשל"ו - 15.9.76

נכחו חברי ועדת השרים: ח.י. צדוק - יו"ר, י. אלון וי. רפאל.

נעדר חבר ועדת השרים: ש. הלל

ד. אגמון - משרד המשטרה
ד. גולדמן - משרד המשפטים
י. ליפל - משרד הדתות

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום: הסכסוך האתיופי-קופטי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 8 דפים

רשמי: צ'אן אג'ן

- ש מ ר -

הסכסוך האתיופי-קופטי

היו"ר השר ח. צדוק:

ביום 8.6.76 החליטה הוועדה - ואני קורא:

"מחליטים, לאור מגמת ועדת השרים לנסות

להביא את הכנסיה הקופטית והכנסיה האתיופית להידברות ביניהן לשם מציאת

פתרון מוסכם לכל הבעיות שכרוכות במנזר דיר א-סולטן והקפלות של "מיכאל

הקדוש" ושל "ארבע החיות" -

(א) לא לשנות בשלב זה את צו-הביניים שניתן ע"י הממשלה ביום 28.3.1971.

(ב) להמשיך בבדיקת האפשרויות להסדר השאלות השנויות במחלוקת, ובכלל זה

להסמין את יושב ראש ועדת השרים להציע לשתי הכנסיות קיום בוררות

מוסכמת על ידי כהן-דת נוצרי או על ידי אישיות אחרת שתוסכם על ידיהם.

(ג) אם נסיונות אלה לא ישאו פרי תוך זמן סביר, תקיים ועדת השרים דיון על

מנת להכריע במחלוקת המהותית בין הצדדים.

(ד) יושב ראש הוועדה יביא החלטה זו בפני הממשלה בישיבתה הקרובה."

ואמנם, החלטה זו הובאה בפני הממשלה

והממשלה סמכה ידיה על החלטה זו. בעקבות כך, הזמנתי אלי את עורכי הדין

של שני הצדדים וביקשתי מהם להביא לידיעה לקוחותיהם את החלטת ועדת השרים

והממשלה ובעיקר את סעיף (ב), ההצעה לקיים בוררות מוסכמת. ביקשתי מעורכי

הדין לא לתת לי תשובה במקום, אלא לשמש שליחים להעברת ההחלטה וההצעה שלנו

אל ראשי הכנסיות. קיבלתי תשובה מאחד הצדדים בלבד, הארכיבישוף הקופטי

בזיליוס, במכתבו מ-15.7.76, ואני קורא:

"We refer to the said decision and the offer of the High Court of Justice, and according to paragraph No. 1 of the said offer of the High Court, we hereby notify that as there has been an aggression on our Holy Places in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan of which Your Excellency are well aware and as our Coptic Monastery Deir-El-Sultan is subject to the Status Quo which the authorities has to keep and safeguard, we think that there is no place for arbitration. We ask the removal of the said aggression, the restitution of our usurped Holy Places and the keeping of the Status Quo."

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

100-10000-10000

- ש ו ר -

היו"ר השר ח. צדוק

במכתב זה כלולה תשובה גם להצעה שלי, בשם ועדה זו, וגם להצעה של בית המשפט העליון, אך על מהלך הדיונים בבית המשפט העליון, אבקש את מר גולדמן לדווח.

האם התשובה שלהם היא עוד מלפני החלטת בית המשפט העליון?

השר י. רפאל:

הם ראו את ההצעה של בית המשפט, כאילו היא צו של בית המשפט.

מר ד. גולדמן:

המוטרן הקופטי ביקש מבית המשפט לצוות על הממשלה, ובמיוחד על שר המשטרה, להחזיר את הכנסיה הקופטית, וזאת בטענה העיקרית, שהממשלה כלל לא טיפלה בסכסוך זה מאז 1970 ואין, על כן, תוקף לצו הביניים שהוצא. הדיון התקיים בבית המשפט העליון ב-8 ביולי, בהרכב נשיא בית המשפט ד"ר אגרנט והשופטים ויתקון ולנדאו. התברר מיד שהשופטים, לפחות באותו שלב, לא רצו להכנס לדיון בשאלת החוקיות או אי-החוקיות של הפעולות שנעשו, או לא נעשו ע"י הממשלה. תחת זאת, הקדישו את רוב הבוקר לחיפוש הפתרון, שיוציא את כל הצדדים מהמצב שאליו נקלעו.

אני התרשמתי, שדעת השופטים התמקדה על שלש נקודות. מצד אחד, בית המשפט אינו רוצה לבטל את צו הביניים, במיוחד לאור העובדה ששלשה שבועות לפני הדיון בבית המשפט, הממשלה חזרה ואישרה זאת. בית המשפט לא יקח על עצמו לבטל צו, שהממשלה אישרה לפני זמן כה קצר. כמו כן התרשמתי, שבית המשפט הביט בעין יפה על ההחלטה האחרונה

ש מ ר

מר ד. גולדמן

וחשב, שועדת השרים עלתה, סוף סוף, על הפסים הנכונים, לנסות פעם אחרונה בוררות ואם לא, להכנס לדיון. יחד עם זאת, בית המשפט כלל לא היה מוכן - כך התרשמתי - שענין זה יסחב לעוד 5-10 שנים. על כן, השופטים רצו להבטיח, שהדיון בועדת השרים יסתיים תוך תקופה סבירה.

לאחר ויכוחים די ממושכים בבית המשפט, החליט בית המשפט לא לתת החלטה, אלא להציע לכל שלשת הצדדים - שתי הכנסיות והממשלה - את ההצעה המונחת לפניכם. אני מדגיש, שאין זה צו של בית משפט, אלא הצעת בית משפט ובית המשפט מחכה לשמוע מהצדדים אם הם מוכנים לקבל את הצעתו.

היו"ר השר ח. צדוק: אני אקרא את הצעת בית המשפט:

"1) שני הצדדים היריבים יודיעו לממשלה בכתב תוך שבועיים אם הם מוכנים ללכת בדרך המוצעת בסעיף ב' להחלטת הממשלה מיום 8.6.76.

2) אם שני הצדדים או אחד מהם לא יקבלו הצעה זו, תתכנס ועדת השרים לדיון בגופו של ענין תוך חודש ימים אחרי קבלת התשובות לפי סעיף 1 הנ"ל ותכריע בענין תוך תקופה סבירה שאת אורכה תקבע הממשלה במשך אותו חודש.

3) אם הדיון בועדת השרים לא יסתיים תוך שנה מכניסתה לדיון, תיטול הממשלה לידיה את המפתחות למקומות המריבה, עד ההכרעה לגוף הענין."

אנו מתבקשים היום להחליט, אם אנו, מצדנו, מסכימים שבית המשפט יתן צו לפי נוסח זה. מה יגידו הצדדים האחרים - זה ענינם. מה יעשה בית המשפט אם הצדדים האחרים, או משהו מהם, לא יסכים לזה - זה ענינו של בית המשפט.

ש מ ר

האם הקופטים התייחסו למסמך זה?

השר י. אלון:

הם הזכירו את המסמך במכתבם.

מר ד. גולדמן:

אם כל הצדדים, דהיינו: שתי הכנסיות והממשלה, מודיעים לבית המשפט שאכן מקבלים את ההצעה, יחול לוח זמנים כזה: קודם כל, על שתי הכנסיות להודיע, תוך שבועיים, אם הן מוכנות לבוררות או לא. הקופטים כבר הודיעו שאינם מוכנים. אם אין הסכמה לגבי בוררות, ועדת השרים צריכה, תוך חודש, להתחיל בדיון לגוף העניין והממשלה צריכה לקבוע מהו הזמן הסביר הדרוש לקבלת הכרעה בעניין זה.

תוך חודש ימים, עלינו לעשות שני דברים:

היו"ר השר ח. צדוק:

להתחיל בדיון ולומר לעצמנו, בערך, מהי

התקופה הסבירה.

אך אנו מוגבלים בשנה?

השר י. רפאל:

זה לא מן ההכרח. הממשלה יכולה להחליט,

מר ד. גולדמן:

שדרושות שנתיים להחלטה בעניין, אך בתום

שנה חייבת הממשלה ליטול לעצמה את המפתחות.

לגבי סעיף 3 אני רוצה להדגיש, שהייתי

צריך להלחם קשות כדי להגיע לדבר זה, כי בית המשפט רצה, שאם לא תהיה החלטה תוך שנה, אז החזקה תוחזר לכנסיה הקופטית. לבסוף הוצעה ההצעה, שהממשלה תיטול לעצמה את המפתחות. יש להדגיש, שהממשלה, גם בתום השנה כשהיא מקבלת את המפתחות, אינה חייבת להחזיר לכנסיה הקופטית, אלא

ש מ ו ר

מר ד. גולדמן

השליטה - לפחות הסימלית - אינה בידי הפולש, הכנסיה האתיופית, אלא בידי הממשלה.

השר י. אלון: נניח שהגענו לשלב בו המפתחות בידי הממשלה.

אין פרוש הדבר שאנו מפקיעים את המקום, אך המקום ממשיך לפעול עפ"י הסדרים שאנו נקבע. כלומר, לא יוכלו להאשים אותנו שלקחנו מקום קדוש לנוצרים. אנו נהיה אחראים לסדרים ולהחזקת המפתח.

השר י. רפאל: נצטרך למנות שומר.

השר י. א/לון: אולי אפילו לא יהודי.

היו"ר השר ח. צדוק: מה שאנו מבקשים היום להחליט - האם אנו מסכימים, כאחד משלושת הצדדים, שבית המשפט

יתן את הצו הזה.

מר ד. גולדמן: יורשה לי להעיר מספר הערות:

- (1) לא נראה שבהצעה זו יש דבר העלול לפגוע בסטטוס-קוו, כי תמיד הממשלה התערבה, כאשר כנסיות יריבות לא יכלו להגיע לידי הסכם.
- (2) אם הממשלה תדחה את ההצעה, לא יהיה זה כל כך נעים, כי ייווצר עימות מסוים בין הממשלה ובית המשפט. אם הממשלה תדחה את ההצעה, בית המשפט יצטרך לדון בהצעה של הכנסיה הקופטית, אך אז הגישה של בית המשפט לא תהיה אוהדת כלפי הממשלה.

ש מ ר

מר ד. גולדמן

(3) אם הממשלה תודיע שהיא מקבלת את ההצעה, אין כל בטחון שההצעה אכן תופעל הלכה למעשה, כי הדבר דורש גם את הסכמת שתי הכנסיות ואני מנחש, שלא תבוא הסכמה של שתי הכנסיות כאחת.

היו"ר השר ח. צדוק: בית המשפט אינו מנוע מלהפוך מסמך זה

לצו של בית משפט, גם אם אחד הצדדים

אינו מסכים. כרגע, בית המשפט רוצה שצו זה יהיה על דעת הכל והוא שואל את שלשת הצדדים. נניח, שמתוך שלשת הצדדים שניים מסכימים ואחד מתנגד, או שתי הכנסיות ~~מסכימות~~ והממשלה מסכימה, בית המשפט ישקול אם להפוך את הצו הזה לצו של בית משפט, או - בגלל התנגדות - לא להפוך אותו לצו. אני שואל אם בית המשפט, משפטית, מנוע מלהפוך צו זה לצו של בית משפט, גם אם מישאו מהצדדים אינו מסכים, תיאורטית גם אם הממשלה אינה מסכימה?

מר ד. גולדמן: אם אחד הצדדים אינו מסכים, בית המשפט

חייב לדון בבקשה של הכנסיה הקופטית,

שהיא שונה מהצעה זו. יתכן, שבהחלטה סופית בית המשפט יכול להכניס אלמנטים של הצעה זו, אך מבחינה פורמלית אפשר לתת לזה חוקף של צו של בית משפט, רק אם שלשת הצדדים מסכימים. אם רואים סכנה בקבלת הצעה זו, הסכנה אינה כה גדולה, כי עוד וחוקה הדרך מקבלת ההסכמה של שלשת הצדדים להצעה. אך אז, אם אחת הכנסיות דוחה את ההצעה והממשלה מקבלת אותה, מצבנו בבית המשפט, כשבא לדון בחוקיות הפעולות של הממשלה, יהיה הרבה יותר נוח.

ש מ ו ר

היו"ר השר ח. צדוק:

אני חושב, שגם מבחינה תכסיסית וגם לגופו

של ענין, טוב נעשה אם נחליט לקבל הצעה

זו. אם יתברר, שבית המשפט אינו מאמץ לעצמו צו זה, בגלל התנגדות אחד

הצדדים, מוטב שלא יהיה זה בגלל התנגדות הממשלה. אם יקרה, שהצדדים

יסכימו וההחלטה תהפך לצו, או בסוף הבירור בית המשפט יחליט החלטה מעין

זו, גם אז הענין נשאר, למעשה, לכל אורכו, בטיפול הממשלה. אינני רואה

סיבה מדוע לא לקבל את ההצעה. חשבתי, שהדבר צריך להיות על דעת ועדת

השרים. אני מבין, שאנו מסכימים ומסמיכים את מר גולדמן לתת הסכמת הועדה

להצעה זו. מאחר שמדובר במהלך ביניים, אינני חושב שההחלטה שלנו היום

צריכה להיות מובאת בפני הממשלה. אנו נביא זאת לממשלה, כשנגיע להחלטות

לגופו של ענין.

מ ח ל י ט י מ:

להסמיך את פרקליטות המדינה להודיע לבית

המשפט העליון על נכונות הממשלה לקבל את

הצעה בית המשפט כדלקמן:

1) שני הצדדים היריבים יודיעו לממשלה בכתב, תוך שבועיים, אם הם מוכנים ללכת בדרך המוצעת בסעיף (ב) להחלטת הממשלה מיום 8.6.76.

2) אם שני הצדדים, או אחד מהם, לא יקבלו הצעה זו, תתכנס ועדת השרים לדיון בגופו של ענין תוך חודש ימים אחרי קבלת התשובות לפי סעיף 1 הנ"ל ותכריע בענין תוך תקופה סבירה, שאת אורכה תקבע הממשלה במשך אותו חודש.

3) אם הדיון בועדת השרים לא יסתיים תוך שנה מכניסתה לדיון, תיטול הממשלה לידיה את המפתחות למקומות המריבה, עד ההכרעה לגוף הענין.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

834M

2. 1. 1. 2.

סגור

מוכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. ים/5 של ועדת השרים
לעניני ירושלים מיום ז' באלול תשל"ז - 21.8.77)

כ"ד באלול תשל"ז - 7.9.77

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוהצירא, ג. פת.

ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
א. ברק	- היועץ המשפטי לממשלה
מ.ד. גולדמן	- משרד המשפטים
י. ליפל	- המנהל הכללי, משרד הדתות
א. שריג	- לשכת ראש עיריית ירושלים
מ. ניר	- המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום : 1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

הסכסוך/.

בפרוטוקול זה 9 דפים.

רשמי ג'ני 86.

1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

השר י. בורג:

אני פותח את הישיבה.

הועדה היא היסטורית והקונפליקט גם כן היסטורי.

נשמע את היועץ המשפטי ואת הנציגים האחרים, ואחר-כך נחליט.

פרופ' א. ברק:

היום תלוי ועומד צו-על-תנאי נגד הממשלה שצריכה

לתת טעם, למה לא יוחזרו הקאפלות של מיכאל הקדוש

מהשליטה האתיופית אל השליטה הקופטית. היינו צריכים לתת תשובה ב-29

באוגוסט, אבל מכיוון שהממשלה החדשה לא נכנסה לענין, ביקשנו ארכה,

את הארכה לא קיבלנו והבג"צ תלוי ועומד. לאור העובדה שהועדה מתכנסת

היום, אני מניח שנקבל ארכה.

הסכסוך הזה הוא סכסוך ארוך מאד. הבג"צ הזה

הוא השלישי במספר.

השר י. בורג:

איזה "מחותכים" אנחנו?

פרופ' א. ברק:

זה הבג"צ השלישי. הסכסוך התחיל לפני כשבע

שנים. אני מציע שמר גולדמן, שהוא סגן פרקליט

המדינה, יתן תאור הסטורי, ונראה מה המקום של הממשלה בנושא הזה.

1.8.1

- 2 -

1. General Remarks

1.1.1.1

General Remarks

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

1.1.1.2

General Remarks

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

1.1.1.3

General Remarks

1.1.1.4

General Remarks

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

The following information is given for the purpose of providing a general overview of the project and its objectives.

מר ד. גולדמן:

מדובר במקום קדוש, בשתי קאפלות, מעין מעבר
שדרכם עוברים מן המפגז אל כנסיית הקבר. אנחנו
נציע לכם גם לבקר במקום ולהתרשם במה מדובר.

במשך 100 השנים האחרונות, עד שנת 1970, החזקה
במקום המריבה היתה בידי הכנסייה הקופטית, מלבד תקופה של 40 יום בשלטון
הירדני.

בליל הפסחא 1970, כל חברי הכנסייה הקופטית עברו
במעבר הזה ונכנסו כחצות להתפלל בכנסיית הקבר. האתיופים ניצלו את
ההזדמנות הזאת, תפסו את החזקה במקום והחליפו את המנעולים בדלתות בשני
קצות המעבר, ומאז מחזיקים במקום. כליל הפסחא המשטרה היתה נוכחת
ולא התערבה כדי למנוע את האתיופים מלתפוס את החזקה. כאשר ראש הכנסייה
האתיופית ראה שהמשטרה והממשלה לא עוזרים, הוא הגיש את המשפט הראשון
ב-1971 נגד הממשלה.

השר י. בורג:

כמה קופטים וכמה אתיופים ישנם בירושלים?

מר ד. ליפל:

אתיופים יש פחות מ-100, וקופטים יש, הקופטים הם
עדה. החשיבות שלהם היתה פעם הנגוס. היום
הארכיבישוף שלהם כאן נפרד מהשלטון החדש ועלולים לשלוח מי שהוא אחר.
הקופטים רואים את עצמם כנציגים של המצרים וחושבים שעשו את זה רק על מנת
לעזור לנגוס נגד המצרים.

השר י. בורג:

ממה הם מתפרנסים?

SECRET-100000
11.11

- 2 -

1. The first part of the report, dated 11.11.1950, contains a summary of the work done during the period 1.1.1950 to 31.12.1950. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

2. The second part of the report, dated 11.11.1950, contains a summary of the work done during the period 1.1.1951 to 31.12.1951. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

3. The third part of the report, dated 11.11.1951, contains a summary of the work done during the period 1.1.1952 to 31.12.1952. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

4. The fourth part of the report, dated 11.11.1952, contains a summary of the work done during the period 1.1.1953 to 31.12.1953. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

5. The fifth part of the report, dated 11.11.1953, contains a summary of the work done during the period 1.1.1954 to 31.12.1954. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

6. The sixth part of the report, dated 11.11.1954, contains a summary of the work done during the period 1.1.1955 to 31.12.1955. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the field and the second with the work done in the laboratory.

מר ט. קולק: פעם קיבלו כסף ~~אז~~ מחבש. יש להם רכוש שהם משכירים.
"קול ישראל" נמצא ברכוש שלהם ומשלם שכר דירה.

פרופ' א. ברק: הפתיחה הראשונה של הממשלה - היא לא עשתה כדי למנוע
תפיסה. הכג"צ נגד שר המשטרה הוא: למה לא עושים דבר
כדי למנוע את ההשתלטות של ~~אקאאאאא~~ האתיופים.

מר ד. גולדמן: באותו משפט טענו שהעניין לא שפיט כי מדובר במקום קדוש
ודבר המלך במועצה הוציא מקומות קדושים מסמכות בתי-
המשפט והעביר אותם אל הממשלה. בית המשפט בהחלטתו הגיע לפשרה; הוא
קבע כי מצד אחד אמנם מדובר במקום קדוש ולכן בית המשפט לא יכול להחליט
מי צודק לגבי ש זכויות הבעלות במקום הזה, האתיופים או הקופטים.
מצד שני אמר בית המשפט, הוא לא יתן לאנשים להשתמש בכוח כדי לתפוס
חזקה. אם המשטרה לא מתערבת, הוא יצווה על המשטרה להחזיר למרות שמדובר
במקום קדוש.

פרופ' א. ברק: מקום קדוש הוא לא הפקר מבחינת כל דאליים גבר.

מר ד. גולדמן: על כן נתנו צו החלטי נגד המשטרה. אולם גם בית המשפט
ראה את עדינות הבעיה ואמר שרצוי שכל ההיבטים של הבעיה
הזאת יידונו כפורום אחד. על כן דחה את הבצוע של הצו ההחלטי בשלושה שבועות
כדי לאפשר לממשלה לקבל על עצמה את הטיפול בבעיה, אם היא תרצה בכך.

1. The first part of the report, which was prepared by the
author, is devoted to a general survey of the situation in the
country.

2. The second part of the report, which was prepared by the
author, is devoted to a detailed analysis of the situation in the
country.

3. The third part of the report, which was prepared by the
author, is devoted to a detailed analysis of the situation in the
country.

4. The fourth part of the report, which was prepared by the
author, is devoted to a detailed analysis of the situation in the
country.

5. The fifth part of the report, which was prepared by the
author, is devoted to a detailed analysis of the situation in the
country.

והוסיף בית המשפט: שאם הממשלה תחליט לטפל בנושא, היא יכולה להוציא צווי ביניים המסדירים את ענין החזקה עד להכרעה או פתרון של הסכסוך. ואכן, 3 - 4 ימים אחרי ההחלטה הזאת, החליטה הממשלה, במרץ 1971, למנות ועדת שרים לטפל ~~בבעיה~~ בסכסוך, ובינתיים להוציא צו ביניים המשאיר את החזקה בידי האתיופים תוך שמירת זכות הגישה של הכנסייה הקופטית להתפלל במקום.

ועדת השרים שנתמנתה אז לטפל בענין, שמעה את טענות הצדדים, ולאחר מכן עשתה מעט מאוד. בהתחלה היו שתי ישיבות של הועדה אחר-כך היתה הפסקה של 4 - 5 שנים. ב-1975 היתה ישיבה נוספת של הועדה ששמעה את היתרונות והחסרונות של פתרונות אפשריים, ולא החליטה. ב-1976 הוגש משפט שני, בעיקר נגד שר המשטרה, המבקש מבית המשפט להכריח אותו לקיים את הצו ההחלטי הקודם. עקב הגשת המשפט השני, ישיבה ועדת השרים במספר ישיבות, והחליטה תחילה לחפש פתרון מוסכם - להגיע לצדדים בוררות; ואם לא תשכיל להגיע לפתרון מוסכם או בוררות, אז היא צריכה להתכנס כדי להכריע לגופו של ענין. לאחר מכן הועדה נסוגה מהעמדה הזאת קצת וקיבלה החלטה שבה היא מבקשת מבית המשפט שלא להאיץ בה - לאור עדינות הבעיה - להגיע להחלטה תוך זמן קצוב. במשפט זכינו על סמך טענה משפטית כמעט טכנית. טענו שבמשפט הזה מבקש ראש הכנסייה הקופטית לקיים צו החלטי. אמרנו שהצו ההחלטי הראשון חדל להתקיים מן הרגע שהממשלה החליטה לקבל על עצמה את הטיפול בסכסוך. בית המשפט קיבל את הטענה הזאת, ואמר שאין צו החלטי ועל כן הוא לא יכול לצוות על שר המשטרה לקיים את הצו ההחלטי. הוא אמר שיש צורך בדיון אם אפשר לפנות לבית המשפט הגבוה לצדק בעתירה נגד צורת הטיפול הממשלתי בסכסוך.

במשפט השלישי תוקף ראש הכנסיה הקופטית את צורת הטיפול הממשלתי בסכסוך, הוא טוען שכל הטיפול היה מדומה, והוא גם טוען נגד חוקיות צו הביניים. הוא דורש שבית המשפט יצווה על החזרת המקום לקופטים ויחייב את הממשלה לסיים את הטיפול תוך זמן קצוב. זה מביא אותנו לשולחן הטיפוליים.

מר ט. קולק: אני מציע למצוא דרכים לספל בזה עוד 25 שנה. השיקול שלנו הוא פוליטי. לא מדובר בכנסיות הגדולות, זה לא מטריד אותנו כנראה; לא הארמנים, לא הקתולים ולא היוונים מעורבים בזה. הם נהנים מזה שאלו רבים. אם מחר יחתום שר החוץ על מסמך עם סעדא, יתן לו את זה כמתנה. מחר יכול להתחלף המשטר כחבש, אז נוכל להחליט על זה. השיקול שלנו הוא לסחוב את זה עוד כמה שנים ולא להגיע להכרעה.

מר ד. ליפל: אין לי מה להוסיף לדברי ראש העיר. אני מזדהה עם הדברים שאמר. זה היה הקו של הממשלה הקודמת, והוועדה חיפשה דרך משפטית איך להמשיך בקו הזה. אני מציע שגם הוועדה הזאת תיתן "אר.קיי." להמשיך באותו קו.

אני מוכרח לומר מלה טובה לזכותו של גולדמן, אשר עד עכשיו סחב את העניין בצורה יפה.

השר י. בורג: באיזה מקום צריך להיות גם צדק. הדבר ברור ביותר. המקום היה בידי הקופטים מזמן שקיימת מדינת ישראל. בא מי שהוא ותופס חזקה. במסכת בבא כתרא נסען: "שדה אתה חורש, ביתא אתה נועל". ע"י שינוי המנעול חפסו חזקה ויש שינוי בסטטוס קוו. כאן אנחנו עדים למעשה שוד. אנחנו עדים לכך שמי שהוא בא ובכוח שינה מצב. מה הסיבה לפסוח על זה?

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

1.1.11
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

1.1.12
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

1.1.13
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

מר ד. ליפל: גם בזמן שממשלת ירדן שלטה באיזור, בשנות ה-60

הם החליטו יום אחד למסור את האתר כולו לרשות

האתיופים. זה החזיק מעמד 40 יום. אחר-כך היתה החלטה פוליטית להחזיר את זה בגלל לחצים של המצרים. שיקול הצדק היה גם בפניהם, וגם בפני הממשלות הקודמות.

השר י. כורג: אני שואל: מה העניין הפוליטי? לנו אין עניין

פוליטי לא לכאן ולא לכאן. העניין איננו חשוב

לסעדת. בחבש יש שלטון שנתמך ע"י הרוסים, זה לא מבטיח לו חיים שקטים.

פרופ' א. כרק: הדבר הטוב היה אילו המשטרה במקום היתה מתערכת

ומחזירה את המצב לקדמותו. היא לא עשתה זאת.

היום הסטטוס קוו הוא שהאתיופים יושבים כאן.

הועדה צריכה ללמוד את הנושא ולהחליט על הבעיה

לגופו של עניין.

אני מציע לשמוע את שר החוץ בעניין.

מר ט. קולק: זה היה הקו עד עכשיו - הקו הפוליטי קובע.

צריך לשמוע את דעת שר החוץ אם הקו הזה עדיין

קיים או לא. אני מסכים אתך שהצדק עם הקופטים. אבל קרה מה שקרה, וזה

יכול לשמש קלף בידינו, אפילו הוא קטן וחלש, אבל אולי ביום מן הימים

אפשר יהיה לנצל אותו.

Section 1.

The first part of the document is devoted to a general description of the situation in the country. It is a very important part of the document, as it gives a clear picture of the country's position at the time of the writing of the document.

Section 2.

The second part of the document is devoted to a description of the country's economic situation. It is a very important part of the document, as it gives a clear picture of the country's economic position at the time of the writing of the document.

Section 3.

The third part of the document is devoted to a description of the country's political situation. It is a very important part of the document, as it gives a clear picture of the country's political position at the time of the writing of the document.

Section 4.

The fourth part of the document is devoted to a description of the country's social situation. It is a very important part of the document, as it gives a clear picture of the country's social position at the time of the writing of the document.

Section 5.

The fifth part of the document is devoted to a description of the country's cultural situation. It is a very important part of the document, as it gives a clear picture of the country's cultural position at the time of the writing of the document.

השר י. בורג:

אפשר להודיע שהועדה דנה בעניין וסרם סיימה את הדיון.
זה נותן לך נשימה.

נבקש שיבוא נציג משרד החוץ ויספר לנו אם יש
להם עניין בזה או לא.

פרופ' א. ברק:

צריך לאפשר לקופטים ולאתיופים להופיע בוועדה.
בעבר הם הופיעו בפני ועדה זו.

מר ד. ליפל:

יש באתיופיה שוב מהפך. ההפיכה פגעה בכנסיה.
האפסריארך הוחלף, חלק מהבישופים הולפו.
ראש הכנסיה חושש שיקרה לו מה שקרה לאחרים והוא ביקש מקלט מדיני.
אחר-כך כתב מכתב נוסף שבו הוא מבקש הגנה משטרית, ונאלץ לעזוב.
הוא עזב את המנזר. הוא הודיע שמשלחת מאתיופיה תבוא לכאן להסדיר
את העניינים ויתכן שהוא יוחזר. בכל מקרה כדאי להרויח קצת זמן.
כדאי לשמוע את הצדדים.

השר י. בורג:

אני מציע להזמין מי שהוא ממשרד החוץ.

פרופ' א. ברק:

מבקש שזה ייעשה תוך שבוע כי אז נדע איזו ארכה
קיבלנו.

מר ד. גולדמן:

אני מציע להוסיף פסקא, שלאור הדברים שיישמעו
תחליט הועדה בהתאם על המשך המדיניות שלה בטיפול

בסכסוך.

SECRET - 100-100000
77.0.1

- 3 -

Page 1, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000.

100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000.

Page 2, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000.

Page 3, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.

Page 4, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.

Page 5, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000.

Page 6, 100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000 100000 100000 100000 100000 100000.
100000.

הסכסוך האתיופי-קופטי
7.9.77

- 9 -

22/9/77

מר ט. קולק:

כלונדון יושב יורש העצר, בנו של הנגוס. פרופ'
שהשתתף בכינוס של עניני היהדות, נשלח על-ידו
לחפש את הרכוש של אביו. מצאנו חשבון בנק שלו ומשחררים לו את זה.
יש גם בית שרשום על שמו. בבית יושבת האופוזיציה - הנציגים של
הממשלה הנוכחית - והם מתנגדים להחזיר את הבית, בטענם שהם מייצגים
את הכנסיה ואת הממשלה הנוכחית.

ש מ ר

1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

היועץ המשפטי לממשלה וסגן בכיר לפרקליט המדינה סוקרים את הצד המשפטי הקשור בסכסוך הקופטי-אתיופי.

מ ח ל י ט י ם :

(א) להזמין לישיבה הבאה של ועדת השרים את שר החוץ או את נציגו,

(ב) להזמין לישיבה הבאה של ועדת השרים את נציגי שני הצדדים בסכסוך, על-מנת לאפשר להם להשמיע טענותיהם.

(ג) לקבוע את אופן הטיפול בסכסוך, לאור טענות הצדדים שתשמענה בישיבה הבאה של ועדת השרים.

ה י ש י ב ה נ כ ע ל ת

מלכה הלנברג, הקצרנית שרשמה
בישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
האתיופי קופטי מיום 7.11.77
מסרה כי נתבקשה שלא לרשום
את דבריו של נציג משרד החוץ
באותה ישיבה.

835M

מס' 1 תל"ז 2.

מזכירות הממשלה

סגן נגיד

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. ים/5 של ועדת השרים
לעניני ירושלים מיום ז' באלול תשלי"ז - 21.8.77
והחלטה מס. 96' של הממשלה מיום י"ח בחשון תשלי"ח-
30.10.77)

כ"ו בחשון תשלי"ח - 7.11.77

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוהצירא, ש. תמיר.

נעדר חבר ועדת השרים : ג. פת.

ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
א. ברק	- היועץ המשפטי לממשלה
י. ליפל	- המנהל הכללי, משרד הדתות
מ. ד. גולדמן	- משרד המשפטים
נ. טיסדייל	- לשכת ראש עיריית ירושלים
י. פראטו	- משרד החוץ
ד. רוסינג	- משרד הדתות

ארכימנדרט באחום	- נציג העדה הקופטית
עו"ד י. אלטבאואר	-
עו"ד א. סוכובולסקי	- באי-כוח הכנסיה הקופטית
אבא גבריאלי מריאן היילה מריאן	- ראש הכנסיה האתיופית
אבא יוחנן קהלי	- סגן ראש הכנסיה האתיופית
אבא מזגב שלש	-
י. מייקל	- מזכיר המנזר
עו"ד א. רשף	- בא-כוח הכנסיה האתיופית

סדר היום : 2. הסכסוך הקופטי-אתיופי - המשך הדיון

/הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ישראל: תל אביב

2. הסכסוך הקופטי-אתיופי - המשך הדיון

היו"ר השר י. בורג: מורי ורבותי, ועדה זו גדלה בכמות ובאיכות

על-ידי תוספת שר המשפטים. אני מקווה שזה

סימן טוב להרבה דברים טובים.

אנחנו בסוגיה שהיא רצינית בתחום שלה ולכן

גם ההתייחסות שלנו צריכה להיות לפי הענין. אישית יש לי דעה אבל היא לא חשובה מפני שהדעה היא שכרגע אין לנו דעה.

אני מניח שמטעם משרד המשפטים רוצים לפתוח

את ההתייעצות, מה אנחנו עושים, מה היה ומה צריך להיות.

מר גולדמן: פרקליטות המדינה הגישה את החשובה לשפט השלישי,

משפט שבו ראש הכנסיה הקופטית טוען שהטיפול

המשפטי מדומה וכי אנחנו מתחמקים ממתן החלטה. על כן הוא מבקש מבית המשפט לצוות על הממשלה להחזיר את המקום לידי הקופטים, כמו שהיה, ולחלופין - לחייב את הממשלה להחליט בענין תוך תקופה קצרה וקצובה שבית המשפט יקבע. אנחנו ענינו שהממשלה לא חייבת לטפל בענין בצורה של הכרעה משפטית אלא היא מוסמכת לגשת לענין בצורה של חיפוש פתרון והטיפול הוא בכיבוי שריפות, יצירת אווירה של אמון הדדי בחקוה שבמרוצת הזמן יצמחו אפשרויות לפתרון. אנחנו טענו, מהבחינה המשפטית, שהענין איננו שפיט ועל כן בית המשפט לא ידון בסוגיה. בית המשפט עדיין לא קבע מועד לשמיעת המשפט.

אם ועדת השרים תקבל החלטה - תמיד פתוחה הדרך

להביא את הענין לבית המשפט.

בישיבה הקודמת אמרנו שרצוננו לשמוע מה

ההיבטים המדיניים של הסכסוך ואולי לאור זה נקבע עמדה. ביקשנו מהצדדים להופיע היום יותר מאוחר כדי שישמיעו את הטענות שלהם, כדי שלא תהיה טענה שהחלטנו בלי לשמוע אותם.

2. 11.11.77 - 11.11.77

11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77, 11.11.77

11.11.77

מר ליפל:

עורכי הדין שלהם ניסו לדחות את הישיבה
בטענה שמאדים-אבבה רוצים להגיע לכאן כדי

להשמיע דעתם.

מר גולדמן:

אם כי ההחזקה בידי האתיופים, הישמר
הגישה של הקופטים. אנחנו טוענים שאנחנו
מוכנים לדאוג לכך אבל הם מסרבים להכנס לענין כל זמן שהאתיופים שם. אולי כדאי
לקבל הבטחה מהכנסיה האתיופית, שהם מוכנים בכל עת לחת לקופטים להכנס, כדי
שנוכל להראות לבית המשפט שיש עקשנות של הקופטים. מכיוון שהממשלה החליטה
על שמירה על הזכות הקופטית, כדאי שנדאג לכך שהזכות הזאת תישמר.
הקופטים גם טוענים שהאתיופים פגעו
בעתיקות קופטיות שהיו במקום. צריך לבקש מהאתיופים החתיבות שלא יפגעו
בדברים כאלה.

מר ליפל:

הנקודה הזאת חשובה משום שהאתיופים, אם
כי היה ברור להם שהממשלה הולכת אתם, הם
מרשים לעצמם לסבך אותנו ללא צורך. לא פעם מנסים ליצור עובדות אשר נוגדות
את הסטאטוס קוו והקופטים מזעיקים שמים וארץ כאשר חלק מן הטענות שלהם
צודקות. הוועדה צריכה להבהיר לאתיופים שמקרים כאלה, לא נוכל לעבור עליהם
בשקט. הקופטים מאשימים שכתובות שונות נמחקו על-ידי האתיופים. הם טוענים
שלא די שנלקחו מהם קפלות - ממשיכים לתת יד להרס. לזה צריך להתייחס.

מר גולדמן:

כפי שאני רואה את הבעיה, האפשרויות הן:
מצד אחד אפשר להחליט להכריע, אולי לשמוע
ולהשלים את תהליך השמיעה ולהכריע לכאן או לכך. שנית, ללכת לקראת הכרעה אבל
בצורה יותר איטית למשל, למנות ועדת מומחים או איש כנסיה אשר יבדוק את כל
המסמכים, תהליך שיכול להימשך שנה-שנה וחצי, ולבקש מוועדה או שופט של

at 10:00

at 10:00, the first of the

the first of the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

at 10:00, the first of the

של בית-משפט, בפנסיה, שיבדוק וישמע ואולי אפילו יטע לאתיופה לבדיקה מסמכים.
זו הליכה לקראת הכרעה אבל בקצב יותר איטי. שלישית, להמשיך במדיניות הקיימת.

שתי הדרכים הראשונות אינן סותרות בהכרח את
הדרך השלישית.

היו"ר השר י. בורג:

מר גולדמן:
אם הולכים בדרך השלישית דהיינו, לטפל בבעיות
של יום יום בחקווה שאפשר להגיע להסדר מוסכם,
הרי אז רצוי שוועדת השרים תקבל החלטה מפורשת שגם תקבע שהמדיניות שלה לא
להכריע אלא להביא את הצדדים לפתרון מוסכם, כי הדרך היא לטפל ביסודיות
בבעיות יום יום.

האם אחד הצדדים הביעו כפירה בשליטתנו על
המקום? מבחינתם, האם הם לא מערערים על עצם

השר ש. תמיר:

מעמדנו?

לא. עד היום אנחנו מטפלים בענין בהסכמת שני
הצדדים. אם יש צורך בתיקון, הם מבקשים מאתנו

מר ליפל:

להתערב.

האם לקופטים יש שיתוף פעולה עם המצרים?

השר ש. תמיר:

במצרים הם נרדפים. כיום הקופטים אינם חוגגים
חגיגות מצריות במחאה שלא תומסים בהם.

מר ליפל:

1. The first part of the report
describes the general situation
of the country.

- 2 -

2. The second part of the report
describes the general situation
of the country.

3. The third part of the report

describes the general situation
of the country.

4. The fourth part of the report

describes the general situation
of the country.

5. The fifth part of the report
describes the general situation
of the country.

6. The sixth part of the report

describes the general situation
of the country.

7. The seventh part of the report

8. The eighth part of the report

describes the general situation
of the country.

9. The ninth part of the report

10. The tenth part of the report

describes the general situation
of the country.

11. The eleventh part of the report

describes the general situation
of the country.

עו"ד סוחובולסקי ורשף מצטרפים לישית.

היו"ר השר י. בורג:

מורי ורבותי, מתוך דרך ארץ וכבוד אני

פותח את הישיבה של הוועדה. אם יש שאלה

של תרגום, אני מבקש שיתורגם מה שאני אומר, באופן סימולטני אם אפשר, כדי
שנרוויח זמן.

אנחנו עוסקים בשאלה עדינה שיש לה היסטוריה

מסויימת. אנחנו, כוועדה מטעם הממשלה, לפי החוק, נשתדל להכנס לעומק העניינים
מתוך כיבוד הדדי של הצדדים וטענותיהם של הצדדים.

אני מבין שיש טיעון מצד הקנסיה הקופטית,

והם התובעים, ולכן אני מציע שנשמע את התביעה ואחר-כך את הצד השני ונראה
איך אנחנו מתקדמים.

עו"ד סוחובולסקי:

בזמנו הוצא צו ביניים על-ידי הוועדה שהיתה

קודם לוועדה הזאת. לפי צו הביניים ההוא

היינו רשאים - כך כתוב - לפחות לגישה חופשית למקום. צו הביניים הוצא שלא
במעמדנו וביקשנו לבטל אותו.

היו"ר השר י. בורג:

מתי, על-ידי מי?

עו"ד סוחובולסקי:

על-ידי הממשלה. צו הביניים הוצא מיד לאחר

שניתן הצו המוחלט בב.ג.צ. 109.

מר גולדמן:

28 במארס 1971.

עו"ד סוחובולסקי:

ב-28 במארס 1971 הוצא צו הביניים על-ידי

הממשלה, אשר משאיר את הכנסיות מיכאל הקדוש

וארבע אחיות בידי האתיופים. לפי צו הביניים הזה הושארו שתי הכנסיות הללו בידי האתיופים. זה לאחר שבב.ג.צ. 109/70 אמר בית המשפט ששתי הכנסיות הללו נלקחו בכוח תוך הפרת הסדר הציבורי ולכן ב.ג.צ. זה מצא לנכון להתערב - אם כי בדרך-כלל איננו מתערב בענין מקומות קדושים - כמו שהיה מקרה ששר המשפטים הופיע בענין של הר-הבית. בענין זה בית המשפט מצא לנכון להתערב, מפני שיש פה הפרה של הסדר הציבורי. בית המשפט אמר את דבריו כמצוטט בפסקי דין כ"ה, כרך 1, עמוד 250. אני מדבר על בית המשפט העליון. נאמר שהוא עושה את הצו על תנאי למסור את זה, אבל עיכב עד שהממשלה תתערב. באה הממשלה והחליטה להשאיר את שתי הקפלות בידי האתיופים. אחר-כך נשאר הענין שנים ולא נעשה דבר.

בינתיים, לפי צו הביניים של 28 במארס 1971 -

וזה צו ביניים עד היום - אמרו שיש לנו כאילו גישה חופשית, מדוע "כאילו"? - אני מבקש מן הוועדה לבקר בקפלות. אני טוען שנעשה שינוי של הסטאטוס קוו, במשך כל השנים, בצורה מתמדת. אני רוצה להראות שהאתיופים הורידו את הכתב הקופטי הקדום מן הקירות. הכתב הזה נראה גם על-ידי בית המשפט העליון, שביקר במקום וגם על-ידי חברי הוועדה הקודמת, שעמד בראשה השר שפירא. יש פה כתב קופטי עתיק, שהיה בכנסיה ארבע אחיות. אני מציג תמונות. מי שמכיר את הכתבים האלה רואה שזה נמחק. זו אמנות עתיקה של מאות שנים, אשר כתובה בכתב מצרי קדום עם תאריך קופטי קדום. זה הורד והושמו כתובות חדשות. פה היה כתוב "שלום לך היכל ה'". עכשיו יש כתב אתיופי.

היו"ר השר י. בורג:

מתי זה קרה?

עו"ד סוחובולסקי:

במשך הזמן אחרי 1971. לא נותנים לנו להכנס

לשם.

עו"ד סוחובולסקי:

רבותי, אני מבקש דבר אחד: לערוך ביקור לפני
כל דיון אחר, כי אנחנו טוענים לשינוי הסטאטוס

קוו וכין אין שמירה על המקום. אני מבקש שהוועדה תערוך ביקור, בנוכחות
הבישופים, בתוך שתי הכנסיות.

היו"ר השר י. בורג:

זו הערה טרומית. אתה מציע שלפני שנכנסים
לפני ולפנים, להכנס לפנים למקום.

עו"ד סוחובולסקי:

אנחנו טוענים שהיה שינוי של הסטאטוס קוו,
הורידו את האמנות הקופטית שהיתה.

היו"ר השר י. בורג:

אתה טוען שיש שינוי של הסטאטוס קוו וכן
איסור להכנס למקום.

עו"ד סוחובולסקי:

השינוי הראשון היה בפלישה. לאחר מכן, אחרי
שזה נמצא בחזקתם, נעשו שינוי נוספים והורידו
את הכתב הקופטי ובמקומו יש כתב אתיופי.

אינני יודע את שיקולי הוועדה הקודמת ואת

שיקוליה של הממשלה הקודמת. היות ויש ממשלה חדשה אולי יהיו הדברים בבחינת
זמנים חדשים - שמירות חדשות.

אינני חוש שיש איזה שהוא הגיון ואיזה שהוא

צדק, אחרי שבית המשפט קבע שהכנסיות האלה נלקחו בכוח, להשאיר את הכנסיות בידי
צו ביניים בידי מי שלקח אותן בכוח פלישה.

השר ש. תמיר:

האם אתה לא סותר את בקשתך לא לדון בענין
לפני ביקור במקום בשעה שאתה בא וטוען לגופו

SECRET

SECRET
SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

עו"ד סוחובולסקי:

אני מבקש שיערך ביקור במקום. אני גם מבקש
שלאחר ביקור במקום ישונה צו הביניים. אני
חושב שלא יתכן, באיזה שהוא שיקול משפטי, שיהיה צו ביניים להשאיר בידי פולש
את מה שלקח בכוח, לפי החלטה של בית-המשפט העליון, בעיקר כשבינתיים נעשים גם
שינויים.

אני מצטער לציין שדיוניה של הוועדה בנושא
זה, שהיחה בקדנציה הקודמת, במשכו ללא גבול. זו היחה סחבת ללא קץ. הדברים הגיעו
עד כדי כך שלא היחה לי דרך אחרת אלא לצטט את השיר של אבן עזרא לפני בית-המשפט
העליון.

הממשלה, אם בדעתה לדון בסכסוך, היא צריכה
לקחת את הכנסיות האלה לידי כדי למנוע שינויים ונזק בהם, עד שתתקבל החלטה אחרת.
אני מוכרח לומר שלא נוכל להשתתף בדיון לפני שיעשה דבר כזה.

היו"ר השר י. בורג:

אני מציע אתנחחא לפני הודעות קסיגוריות על
אי-השתתפות, כי דבר כזה של אי-השתתפות לא יהיה לטובתכם. לכן, יהי רצון כאילו
לא אמרת.

אנחנו בתחום הערתך הטרומית. אחא מציע ביקור

במקום.

עו"ד רשף:

הטענות שהשמיע חברי בענין שינוי הסטאטוס קוו,
אין להן על מה לסמוך. יש בענין זה תצהירים
ואני מוכן להגיש אותם לוועדה. יש שתי הצהרות בשבועה, אחת של מר רוסיין אשר
יושב כאן והשני - תצהיר של בא כוח המשטרה, אשר סותר את הטענות של חברי בקשר
לפגיעה בסטאטוס קוו במקום. להיפך, יש עבודה של משרד הדתות במקום הזה.
המדינה, בכל התקופה הזאת, ערה לכל ענין, קטן וגדול, ושומרת על סטאטוס קוו.

היו"ר השר י. בורג:

מה על הכתובות?

עו"ד רשף:

מרשי טוענים שלא שינו דבר במקום. הטענות

שנשמעו היום נטענו בשלבים שונים ונדחו

ולא ניתן להן סימוכין בשלבים השונים.

לצערי, יש התחלה של מעשי אלימות, לפי תצהירים

של המשטרה ואנשי משרד הדתות. הסכסוך איננו חדש אלא שהוא בלט לאחרונה. מכל

מקום, אנחנו מדברים בסכסוך של מאות שנים.

היו"ר השר י. בורג:

עכשיו אנחנו דנים בתחום הדור שלנו.

עו"ד רשף:

השימוש הראשון בכוח היה בחודש אפריל 1949

על-ידי הקופטים, שרגמו באבנים אלפי עולי

רגל של הכנסיה האתיופית. בחודש אפריל 1970 חזרו האתיופים למקומות הקדושים שלהם

ולמקום המקודש על יד הקבר הקדוש, ששייך להם. בית המשפט העליון, אשר דן בנושא,

קבע שהממשלה צריכה לטפל בעניין של המקומות הקדושים והממשלה קבעה שהאתיופים

יכנסו למקום ויתנו גישה של זכות מעבר לקופטים. יש תצהירים בכל אחד מן השלבים.

יש להם זכות מעבר. לצערי, הם מסרבים לעבור במקום כאשר המפתחות בידי האתיופים.

בשביל הקופטים זה רק מעבר. האתיופים, בתקופה שנשללה מהם זכות התפילה במקום,

הם המשיכו לעלות למקום, הם המשיכו להשתוקק להתפלל במקום, התפללו בו כשאפשר

היה ולא ויתרו על כך.

אשר לצו הביניים. חברי הסתמך על צו ביניים

אחד שניתן שלא בנוכחות הצדדים. אחר כך שמעו ועדות שרים של הממשלות השונות את

באי-כוח שני הצדדים ונתקבלו החלטות חדשות. כלומר, הצו לא ניתן בהעדר הצדדים.

אזכיר את החלטתה של ועדת השרים לעניין הסכסוך שבין העדה הקופטית ובין העדה

האתיופית מיום י' בסיון תשל"ו - 8 באוגוסט 1976. יש שם החלטה שצו הביניים

נשאר בתוקפו.

השר ש. תמיר:

יש שם גם מעיף ב', האם נענתם לו?

Page 1

Page 1 of 1

Page 1 of 1

Page 1 of 1

Page 1 of 1

Page 1 of 1

Page 1 of 1

Page 2

Page 2 of 2

Page 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 3 of 3

Page 4

Page 4 of 4

עו"ד רשף:

בהחלט.

השר ש. תמיר:

האם זה היה מקובל עליכם?

עו"ד רשף:

לא. שום עדה דתית ושום עם לא יסכים למסור
להכרעה של ועדה ענין של זכויותיו למקומות
קדושים, כאשר לעדה אחת זה לא חשוב אבל לאחרת זה כן חשוב. הייתי באתיופיה בשנת
1976 תודות להזמנה של הממשלה האתיופית ומרשי ולמדתי לדעת שהענין שאנחנו דנים
בו חשוב ביותר לאתיופים והממשלה ערה לזכותם פה. הוסמכתי על-ידי הפטריארך
האתיופי לומר שנדע שעיניהם של 20 מיליון אתיופים נשואות אלינו.
האם יעלה על הדעת שעדה דתית תמסור ענין כזה

להכרעתם של בעי עדות אחרות?

מכל מקום, החלטתה של ועדת השרים אשר דנה
במצב ברורה: ~~היא~~ היא בעד מסירת הענין לבוררות, אם שני הצדדים רוצים בכך.
אני ער לקשיים העומדים בפני ועדה ממשלתית. האתיופים לא מסתפקים בצו הביניים.
הם מבקשים שהוועדה תקבע שהכנסיה הקופטית תפסיק להטריד את בני עדתם על כל צעד,
ושיקבע שעל פי הסטאטוס קוו זכותם של האתיופים על המקומות האלה איננה חלוקה.
יחד עם זאת, זכותה של הוועדה לבדוק את הנושא. מרשי ישמחו אם ייקבע ביקור במקום
כאשר הביקור יכלול את המקומות הקדושים של שני הצדדים במקום, כדי שיהיה ברור
מה המשמעות של הדבר לקופטים ולאיתיופים.

עו"ד סוחובולסקי:

אני מבקש לראות את שתי הכנסיות האלה, כי
שם נעשו שינויים.

עו"ד רשף:

אני מבקש יותר מזה. הכנסיות האלה, מבחינת
הקופטים, הם מעבר לקפלה ~~שכנסיות הקבר~~
שבכנסיית הקבר, זה רק מעבר לקופטים. אני מבקש שיראו גם את המקום בכנסיית הקבר.

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1950-1951

עו"ד רשף:

העדה האתיופית תכבד את הוועדה. נציגי ישמחו

להופיע גם לגופו של ענין ולא רק בענין צו

הביניים, שיש בו הכרעה. צו הביניים הזה ניתן בנוכחות הצדדים. בקשתי לעבור

לדיון לגופו של ענין אבל נהיה מוכנים להשתתף בכל דיון.

עו"ד סוחובולסקי:

אני מבקש להעיר בענין צו הביניים, שחברי

אומר שניתן במעמד שני הצדדים. צו הביניים

ניתן במעמד צד אחד. מר שפירא הבטיח, בחודש מארס 1971, שידון בזה כדבר מיידי.

המאמץ היה בשנת תשל"ו. זה ענין של חמש שנים. האם היה צו ביניים במשך חמש שנים?

היו"ר השר י. בורג:

זו שאלה נכבדה. היא מוכיחה על עבודה יסודית.

אבל כרגע אנחנו לא תים על כך.

עו"ד סוחובולסקי:

צו הביניים הזה ניתן רק אחרי שהגשנו בקשה

לב.ג.צ.

היו"ר השר י. בורג:

כרגע אינני רוצה להכנס לזה. אנחנו בשלב

פרלימנרי. נעשה הפסקת נשימה. אני רוצה לדעת

מה הדעות של חברי הוועדה.

השר ש. תמיר:

שמענו את דעתו של עורך-הדין רשף. האם

אתם מתנגדים לבוררות?

עו"ד סוחובולסקי:

האמת היא שתלוי מי יהיה הבורר.

השר ש. תמיר:

עקרונית.

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7
המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

הערות:

המחלקה הכלכלית, ת.י.י. - 11.11.7

השר ש. תמיר: קראנו את צו הביניים של בית המשפט העליון.

בית המשפט מצביע על אפשרות שיהיה בורר מוסכם, כוהן דת נוצרי או אישיות אחרת שיוסכם עליה. מה עמדתכם העקרונית לכך?

עו"ד סוחובולסקי: עקרונית היינו מוכנים לכהן דת נוצרי מוסכם.

אנחנו לא חוששים. הצענו בזמנו את נשיא בית-המשפט העליון שפרש, ד"ר אגרנט. כשד"ר אגרנט פרש הצענו בבית המשפט העליון שימנו את ד"ר אגרנט, שישב בב.ג.צ., שיפסוק כבורר. האתיופנים סרבו.

השר ש. תמיר: מר רשף, אתם מקבלים על עצמכם מראש הכרעה של

הגוף הזה, הוא הגוף השלטוני המוסמך, אבל הוא צד שלישי. מה ההבדל בין כהן דת ובין הצד השלטוני?

עו"ד רשף: יכולים לפגוע במאמינים, יכולים לנשל אותם

ממקומות קדושים וזה יהיה על-ידי כפייה של הצד השלטוני. הם לא יכולים להסכים שלמישהו יש סמכות לזה. המנהיגות האתיופית לא תוכל להסכים לכך שחוקים מסויימים אפשר לכפות עליהם.

השר ש. תמיר: היה ביטוי "לקחת את הכנסיות לידי הממשלה".

עו"ד סוחובולסקי: זה נאמר על-ידי הממשלה.

השר ש. תמיר: אני מעוניין לשמוע את דעתו של מר רשף.

עו"ד רשף: אינני חושב שממשלת ישראל, כממשלה ריבונית, תהיה "טרפיק" למקומות קדושים ותסתכן על-ידי

החזקת מפתחות.

REF: 5. REF:

QUESTIONS OF THE WEEK

den neuen Staat zu erhalten wegen der

RECEIVED OCT 11 1964

SECRET. DATE: 09-19-60 BY: [illegible]

附註：本報社址：台北市中正區中山路一號

It shows, on nearly every page, the following:

1940-1941

RECEIVED JAN 10 1964

REF. S. 1071:

הם לא ידעו "לשנות את המערכת בעת הצורך".

Other operations:

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

НЕТ. У. К. Г.:

насе пригласили епископа, епископа, епископа.

עו"ד רשף: ההצעה לא היתה של בית-המשפט העליון אלא

של אחד השופטים, שלפי דעתי לא חש את התחושה של מה שרובץ. הענין היה כמו תפיסת חזקה בנכס חילוני. זה נדחה על-ידי ועדת השרים.

השר ש. חמיר: האם אינך מרגיש סחירה בין מה שאמרת;

עדיפה הכרעתו של השלטון הזה על הכרעתו של כהן דת נוצרי, לעומת מה שאתה אומר עכשיו, שהממשלה לא צריכה להחליט בעניינים שוטפים.

עו"ד רשף: אני יודע שיש לנו מקומות קדושים שלא

הכריעו בהם ונתנו צו ביניים. בנושא מסוג זה טבעי הדבר שמדברים בקטיגוריות של מאות שנים גם בענין של צו ביניים. מרשי דורשים את ההכרעה בענינם. אני כאזרח ישראל מבין את המצב.

היו"ר השר י. בורג: אני חושב שכרגע יש מקום לחשוב על ההצעה,

שראשית כל יתקיים ביקור במקום. אני מבין שזו הצעה מקובלת על שני הצדדים.

מר ט. קולק: יש שתי הצעות. הצעה אחת מדבר על ביקור

רק במקומות שמדובר עליהם והצעה שניה - גם במקום של הקופטים. אנחנו צריכים להכריע היכן נבקר.

היו"ר השר י. בורג: נחליף כמה מלים בענין זה. מצד אחד יש

קומפלקס לראות דברים בשלמות ומצד שני -

לא לראות דברים שאינם נוגעים לענין.

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

the first section of the report
is on the subject of the

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

The first section of the report
is on the subject of the

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

The first section of the report
is on the subject of the

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

The first section of the report
is on the subject of the

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

The first section of the report
is on the subject of the

Page 100

The first section of the report
is on the subject of the

The first section of the report
is on the subject of the

היו"ר השר י. בורג:

ההצעה של מר רשף באה כדי שהדיון יהיה יותר

טוב. אינה דומה איכות של הצעה אחת לשניה.

על כך חברי הוועדה יחליפו דעות. הייתי מברך על המשך אחרי הביקור. אני לא רואה טעם לדון לפני הביקור. אני חושב, על דעת הצדדים ועל דעת חברי הוועדה, שמוטב שנמשיך לדון אחרי שנבקר במקום או במקומות, כפי שנדון בינינו. אין לי אלא להודות לנושאי המשרות הרמות בכנסיות החשובות על ביקורם. אנחנו נמשיך. אני מודה לכולכם. אני מבקש למסור את רוח הדיונים בשפה מובנת לצדדים.

מר רשף:

מרשי מבקש שתהיה משלחת מאדים-אבבה לביקור.

אנחנו מבקשים לכן שיהיה חיאות מוקדם.

היו"ר השר י. בורג:

מורי ורבותי, לפנינו שאלה כללית ושאלה פרטית.

שאלה כללית: רוצים לבקר? כנראה כן. האם רוצים

לבקר רק במקום השנוי במחלוקת או בכל המקומות?

השר ש. תמיר:

מה מפריע לראות את הכל?

היו"ר השר י. בורג:

במידה מסויימת יש לזה משכנתא לדיון.

השר ש. תמיר:

זה שראית לא אומר שהשתכנעת. הסרוב לראות

עלול להתפרש יותר רע.

היו"ר השר י. בורג:

החבשים רוצים לראות מה יש אצל הקופטים.

הקופטים אינם רוצים להראות.

אני מבין שהשר תמיר רוצה לראות את הכל.

השר ש. תמיר:

כן.

אני חושב שזה עדיף.

מר ט. קולק:

מר רשף אומר שבתוך כנסיית הקבר יש קטע
שהקופטים מחזיקים.

מר ליפל:

אם אתה רוצה לומר שלא שוכנעת - אתה צריך
לראות.

השר ש. תמיר:

ברגע שאתה רוצה לראות גם את הקטע של הקופטים
בתוך כנסיית הקבר - אתה מרחיב את הענין.

מר ליפל:

האם יש מפה בענין זה?

היו"ר השר י. בורג:

כן. אציג אותה. (מר גולדמן מציג את המפה).
על הגל של סנט-הלנה יש חצר של מנזר החבשים.

מר גולדמן:

הקופטים רוצים ללכת למקום הקדוש.

היו"ר השר י. בורג:

הם צריכים להכנס לתוך כנסיית הקבר.

מר ליפל:

האתיופים סגרו את המעבר משני צדדים.

מר גולדמן:

צריך לבקר במקום. אי-ביקור פירושו נקיטת עמדה.
בביקור אפשר לראות את כל האופציות.

מר א. טק:

of 5. 1900:

the same was done.

of 5. 1900:

the same was done with the
same result.

of 5. 1900:

the same was done with the
same result.

of 5. 1900:

the same was done with the
same result.

of 5. 1900:

the same was done

of 5. 1900:

the same was done with the
same result.

of 5. 1900:

the same was done with the

of 5. 1900:

the same was done with the

of 5. 1900:

the same was done with the

of 5. 1900:

the same was done with the
same result.

אותן פעולות יומיות, כמעט כולן לא בתוך
הכנסיה אלא באיזורים הסמוכים.

מר גולדמן:

אני סבור שהיתה משום הקלה כלפי הקופטים
אם באותו זמן היתה הוועדה רואה את התיקונים

מר ט. קולק:

שעשו היוונים והארמנים. במשך עשר השנים האחרונות נעשו יותר תיקונים מאשר במשך
עשרות שנים קודמות. אז אפשר לבקר אצל הקופטים בלי פגיעות.

יש לי שאלה שצריך לפתור אותה. בנושא זה
נתקלתי לראשונה בשנת 1925 בווינה. אבל

היו"ר השר י. בורג:

כאן אני מוכרח למצוא דרך שנעשה את הביקור אולי בתפקיד של ועדת משנה בראשותו
של שר המשפטים. מכל מקום, אני מבקש לשפשף את המוח שלי בענין זה. זה ענין
שלי.

אתה יכול לבקר למעלה, שם זה פתוח, זה
לא כל כך כנסייתי, להבדיל מן הרחבה.

מר ליפל:

אני מבקש עוד לחשוב.

היו"ר השר י. בורג:

אני מציע שלא להחפז ביחס לחאריך.

השר ש. תמיר:

הוועדה מחליטה להענות להצעה שהוצעה
משני הצדדים, ולבקר במקום.

היו"ר השר י. בורג:

מי יארגן את הביקור? משרד הדתות או
העירייה?

מר מ. ניר:

משרד הדתות.

מר ט. קולק:

of 1870-1871

1907

09-08-07

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

SEE HOW IT FITS.

net. 5. 1000

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

get the most of it.

Dr. C. C. C.

היו"ר השר י. בורג:

נקבע את התאריך ונתאם אותו כשכל השרים יהיו
בארץ.

מר גולדמן:

אני מבקש להעיר, כי הסבלנות של בית-המשפט
מגיעה לשיאה. המשפט הוגש לפני הבחירות, בחודש

אפריל. הצלחנו למשוך את הענין עד עכשיו והגשנו תשובה. יש צורך להראות*
לבית-המשפט שאנחנו עושים מאמצים להתמודד עם הענין. צריך לשכנע את הקופטים
שאנחנו מתייחסים ברצינות לענין והטיפול איננו מדומה.

השר ש. תמיר:

צריך להודיע לבית-המשפט שמדובר בוועדה בהרכב

חדש. הוועדה שמעה את הצדדים. הוצע שוב נושא

הבוררות. נקבע מועד לביקור במקום. זה מראה על מומנטום.

מר ט. קולק:

קשה לבקר במקום לפני חג המולד. יש שלושה חגי

מולד. אני מציע לקבוע את המועד לסוף חודש

ינואר או להתחלת חודש פברואר.

השר ש. תמיר:

להחליט שמדובר בסוף ינואר - כדאי יותר מאוחר.

מר גולדמן:

בית המשפט צריך לקבוע מועד למשפט.

היו"ר השר י. בורג:

כשמר ליפל ידבר אתם הם יבינו שאנחנו מתחשבים

בחג המולד ולא רוצים לבקר שם לפני חג המולד.

השר ש. תמיר:

כדאי לדבר אתם על כך קרוב יותר לחג המולד.

1608

האם אנחנו צריכים לבקש משהו מן עורכי
הדין של הצדדים?

היו"ר השר י. בורג:

לא.

השר ש. תמיר:

האם צריך להמציא לפדדים את הפרוטוקול?

היו"ר השר י. בורג:

לא.

מר מ. ניר:

צריך להיות תיאום עם הכנסיות האחרות לביקור,
וזה ענין של יותר זמן.

השר ש. תמיר:

אני מודה לכם.

היו"ר השר י. בורג:

אני נועל את הישיבה.

מ ח ל י ס י מ : להיענות להזמנת הצדדים ולערוך ביקור בקפלות
"מיכאל הקדוש" ו"ארבע החיות".

חברי הוועדה יבקרו גם במקומות קדושים ב"כנסית הקבר".

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית
המחלקה הכלכלית

המחלקה הכלכלית

836M

צ"ל 1 מל"ן 2-

מל"ן 2-

מוכירות הממשלה

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

י"ב באדר ב' תשל"ח 21.3.78

(בשעה 15:00, בכנסת)

נכחו חברי ועדת השרים : ש. תמיר - יו"ר, א. אבוחצירא ומ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: י. בורג (בחול), ג. פת.

ד. אפרתי	-	משרד החוץ
מ.ד. גולדמן	-	משרד המשפטים
ש. דיבון	-	משרד החוץ
י. ורד	-	משרד החוץ
נ. טיסדייל	-	לשכת ראש עיריית ירושלים
ח. סמט	-	יועץ שר המשפטים

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום : 3. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך.

בפרוטוקול זה 11 דפים.

רשמי אלנה הלנד

3. הסכסוך הקופטי-אתיופי

היו"ר השר ש. תמיר: אני פותח את הישיבה. נשמע היום את אנשי משרד

החוץ.

אני מבקש להדגיש שאנחנו חייבים לקבל הכרעה.

תור התמרונים מגיע לקיצו. אם טיב ההכרעה, לפי החלטה של ועדת השרים, יהיה

לא לבוא להכרעה - הדבר יובא בחשבון.

גב' י. ורד: מבחינת העמדה המדינית לא נשתנה דבר. אנחנו לא

במצב שהיינו רוצים להביא להכרעה אם לצד האתיופי

או לצד הקופטי, כי היחסים עם האתיופים הם עכשיו בשפל המדרגה ואי-אפשר לומר

דברים יותר טובים על היחסים עם הקופטים. אנחנו רוצים לשמור על כל האופציות

לעתיד, כדי שבבוא היום נוכל להכריע אם לצד זה או לצד זה בלי לקבוע היום

עמדות.

מר דיבון: אני מציע להשתמש בנוסחה של היושב-ראש, להכריע

שלא להכריע, מהסיבות אשר צוינו על-ידי גב' ורד.

עלינו לזכור שים סוף קיים, המצב הגיאופוליטי

קיים והיחסים שלנו עם אתיופיה לא חמו. יש לנו אינטרסים רציניים ואני מבקש

להדגיש ש"אל על" טסה מעל אתיופיה. אין לנו שום ענין להכריע, אם כי קרה מה

שקרה עם אתיופיה.

היו"ר השר ש. תמיר: האם איכפת לממשלת אתיופיה מה קורה בכנסיה?

1940-1941
1942-1943
1944-1945

- 2 -

2. 1940-1941

1940-1941

1940-1941

1940-1941

1940-1941

1940-1941

1940-1941

3. 1942-1943

1942-1943

1942-1943

1942-1943

1942-1943

1942-1943

1942-1943

4. 1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

5. 1946-1947

1946-1947

מר דיבון:

כלפי חוץ יש מועצה ויש שליט אבל בפנים יש

גוונים של דעות הן ביחס לרוסיה והן ביחס

לאיזור. היחסים בין הכנסיה למשטר הקיים אינם חייבים להיות היחסים שיהיו
בעתיד.

היו"ר השר ש. תמיר:

אני מבין שאתם מתכוונים להכרעה יסודית.

בביקור שלנו במקום קונן מרות האיש הקופטי

והוכיח על-ידי הצלומים, שכתובת מסויימת או שתי כתובות שונות. על פני הדברים
נראה בעליל שנעשה דבר שלא ייעשה במקום קדוש. בענין זה נראה לי שצריך יהיה
לקבוע מימצא, כי זה דבר שלא ייעשה. כך אני התרשמתי.

אני מניח שכאשר אתם אומרים לקבל הכרעה או

לא להכריע, הכוונה היא לדברים היסודיים.

מר דיבון:

ברור.

נציג עיריית ירושלים:

אחרי ביקורו של סאדאת בירושלים היה ירח דבש

עם הקופטים, מפני שסאדאת ביקש לעזור להם. מאז

השתנה המצב והם לא המשיכו במגעים אתנו לעזרה והמצב חזר לקדמותו מבחינת היחסים
שלנו עם הקופטים.

מר דיבון:

העיקרון של הטיפול בנושא - על-ידי הרשות המבצעת

ולא על-ידי בתי-המשפט.

היו"ר השר ש. תמיר:

זה נושא אשר שייך לדבר המלך במועצתו.

מר דיבון:

עיקרון זה חשוב וצריך לעשות מאמץ לא לפגוע.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
125 WEST 47TH STREET
NEW YORK 19, N.Y.

— 100 —

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
125 WEST 47TH STREET
NEW YORK 19, N.Y.

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
125 WEST 47TH STREET
NEW YORK 19, N.Y.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
125 WEST 47TH STREET
NEW YORK 19, N.Y.

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

OF 1911

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

היו"ר השר ש. תמיר:

אני שומע ממר גולדמן, אשר מופיע בבג"צ,
שזה עד גבול מסויים.

מר גולדמן:

אני אטען שענין זה איננו שפיט. עם זאת אני
רוצה שיהיה לי כתב הגנה, שיש טיפול מסעם
הממשלה. אם השרים יחליטו להמשיך במדיניות הקיימת, הייתי רוצה שענין זה ישתקף
בהחלטה מפורשת של ועדת השרים. אפשר לנסח ולומר, שהוועדה ערה לעדינות הנושא
ולהשלכות העוללות לנבוע מהכרעה ועל כן היא בוחרת ללכת בדרך של פתרון מוסכם
ולא בהכרעה חותכת. כדי ליצור את האווירה של אמון הדדי, הוועדה מורה למשרד
הדתות ולמשטרה להיות בקשר עם שתי הכנסיות כדי למנוע עבירות.
אני מוכרח לקחת משהו לבית-המשפט.

עכשיו יש ממשלה חדשה והיא צריכה לקבוע משהו.
אני חייב למסור דיווח לבית-המשפט. אם בסופו של הדיון יסוכם להמשיך בקו - אני
רוצה שתהיה החלטה.

אשר לכתב הקופטי: הדבר זועק לעין ויקל על

בית המשפט לבלוע מה שעומדים להחליט, אם נורה למשרד הדתות לעשות משהו.

אם יתברר שאמנם הוחלף הכתב, צריך לפחות ~~לכתוב~~

להסיר את הכתב האתיופי שלא יהיה במקום הכתב הקופטי, כי יש כאן עבירה.

היו"ר השר ש. תמיר:

זה היה בשני מקומות.

מר גולדמן:

כן.

היו"ר השר ש. תמיר:

רואים את הדבר בעליל בתצלום. במקום מה שהיה

ישן רואים כתובת חדשה צבועה באותיות זהב.

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

מר ד. אפרתי:
יש הוכחה של תצלומים של המצב כפי שהיה וכפי
שהוא כיום.

היו"ר השר ש. תמיר:
אני מציע שאנשים ממשרד הדתות יבואו בדברים
עם עורך-דין רשף, אשר מייצג את הכנסייה
האתיופית, להציע לו ולומר לו שגם האינטרס שלהם מחייב שהכתובת הזאת תוסר
וכי מוצע שהדבר יעשה מתוך רצון הפשי. נדמה לי שזה יקל עלינו לבוא לבית-
המשפט ולהביא ולהראות תוצאה מסויימת.
נדמה לי שהאתיופים מעוניינים עכשיו בסטאטוס
קוו. אם זה אמנם כך ולמעשה ההכרעה שלא להחליט מסייעת להם במידה רבה, הרי
אם הדבר מקובל אני מציע ששר הדתות או מישהו אחר יברר, טלפונית, איך זה בוצע.
השר א. אבוחצירא:
אפשר לעשות זאת בשיחה לא מחייבת ולא רשמית.

היו"ר השר ש. תמיר:
היתה התרשמות קשה מן המעשה הזה.
אשר לנוסח ההחלטה: אנחנו מתבקשים על-ידי
מר גולדמן להחליט, גם אם להחליט שלא להחליט.
שמענו מאנשי משרד החוץ שהיחסים עם האתיופים
אינם מלבליים, הוא הדין עם הקופטים. אבל למרות זאת, מכיוון שהגיאוגרפיה
איננה משתנה, מן הראוי לשמור על מה שיש ובדין שנביא בחשבון לא רק שיקולים
משפטיים אלא גם שיקולים כלליים. לכן ההחלטה היא בידי הרשות המבצעת ולא
בידי בית-המשפט, לפי דבר המלך במועצתו, ואנחנו מתבקשים להחליט שלא להחליט.
עם זאת יש הסכמה שלפחות את נושא הכתובת יש לתקן, כי זה מעשה דוקר ומן הדין
שהאתיופים יסירו את הכתובת החדשה אשר הושמה תחת כתובת בת 500 שנים, שלא
כדין.

היו"ר השר ש. תמיר:

אם נוכל לומר לבית-המשפט העליון שנעשה צעד

ובשלב זה נעשים מאמצים ליצור מגע מתמיד בין

משרד הדתות ובין שתי הכנסיות מזה והמשטרה גם היא בקשר מתמיד עם שני הגורמים

על-מנת למנוע הפרות של מצב קיים, מר גולדמן סבור שגו נסיגה שני, אחרי

שיטען שהדבר איננו שפיט, העמדה שאנחנו נוקטים בה יכולה להחזיק מעמד.

מר גולדמן:

בכך אינני ערב.

היו"ר השר ש. תמיר:

אבל זה מה שאתה מציע.

מר גולדמן:

אם דעתה ועמדתה של ועדת השרים שיש להמשיך

בקו - נקבל החלטה ברוח זו.

השר מ. נסים:

אני חושש מן התוצאה. הלוואי והיינו יכולים

להחזיק את העניין כך. עלינו לזכור שיש בג"צ

ויש טענה שהדבר איננו שפיט. מכל מקום, אין ערובה שהדבר יתקבל. אני מבקש

להזכיר שבית-המשפט אמר שהממשלה צריכה להחליט.

מר גולדמן:

עכשיו הטענה שהממשלה איננה מחליטה.

השר מ. נסים:

אם תתקבל הטענה שהעניין איננו שפיט, זה הרצוי

ביותר. מכל מקום, כיום הבג"צ הוא על כך

שהממשלה איננה מחליטה ולכן מה שמוצע כאן לא מספיק בשביל בג"צ ואז עלול

בית המשפט לומר: אם הממשלה איננה מחליטה - אני אחליט. במקרה כזה אין לדעת

מה תהיינה התוצאות. אפילו אנחנו מחליטים שלא לקבל החלטה סופית אולי בכל

זאת יש צורך בהחלטה יותר "בשרית", בשביל בית המשפט.

100-100000-100000
100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

השר מ. נסים: אינני מאמין שמה שייאמר על-ידי פרקליטות המדינה

יהיה מספק. הסרת הכתובת אין בה לא משום פתרון

והיא איננה ראשית החלטה אלא היא באה כדי למנוע הרס.

יכול להיות שהדברים שאני אומר הם אולי יותר

כמי שלמד משפטים ולא כהבעת דעה לענין.

גב' י. ורד: אני חושבת שלגופו של ענין אין אפשרות להכריע.

אילו יכולנו להכריע - זה היה פשוט. הבעיה היא

שהדבר בלתי אפשרי. אנחנו צריכים למצוא נימוקים אשר יתקבלו על דעתו של הבג"צ.

מדובר בסכסוך בן 800-900 שנים. אם כך, מה הן

שבע שנים לעומת תקופה כה ארוכה? אם מעמידים את הדברים בהקשר היסטורי כזה,

התקופה של שבע שנים איננה דבר נורא. הבעיות הכרוכות בענין זה קשורות בירושלים

והכנסיות בירושלים. אלה סכסוכים של מאות שנים ובתקופה של בעיות רגישות

אי-אפשר להכריע בצורה אשר עלולה לגרום נזק לסדר הציבורי וכו'.

קריאה: פנו אלינו, באופן בלתי פורמלי, ראשי הכנסיה

האורתודוקסית.

היו"ר השר ש. תמיר: שני הצדדים אינם מוכנים שנוצרים יתערבו בזה.

אם הצדדים היו מוכנים לכך - היה טוב. שאלתי

אותם בישיבה האחרונה והם אמרו שהם מעדיפים את ממשלת ישראל.

1. The first part of the report is a general introduction to the subject of the study. It discusses the importance of the study and the objectives of the research.

2. The second part of the report is a detailed description of the methodology used in the study. It includes information about the sample, the data collection methods, and the statistical analysis.

3. The third part of the report is a discussion of the results of the study. It compares the findings with the previous research and discusses the implications of the study.

4. The fourth part of the report is a conclusion and a list of references. The conclusion summarizes the main findings of the study and provides recommendations for future research. The references list the sources of information used in the study.

5. The fifth part of the report is a list of appendices. These include additional data, tables, and figures that are not included in the main text of the report.

6. The sixth part of the report is a list of footnotes. These provide additional information about the study and the sources of information used in the study.

7. The seventh part of the report is a list of acknowledgments. These thank the individuals and organizations that provided support and assistance during the study.

8. The eighth part of the report is a list of references. These list the sources of information used in the study. The references are arranged in alphabetical order by the author's name.

9. The ninth part of the report is a list of appendices. These include additional data, tables, and figures that are not included in the main text of the report.

10. The tenth part of the report is a list of footnotes. These provide additional information about the study and the sources of information used in the study.

11. The eleventh part of the report is a list of acknowledgments. These thank the individuals and organizations that provided support and assistance during the study.

היו"ר השר ש. תמיר:

מר גולדמן, בשעת הדיון בבג"צ, נוסף ליחר
הנימוקים שתשמיץ אולי תצביע בפני בית המשפט,

שלא רחוק היום שבו שאלת מעמדם של המקומות הקדושים ידון באופן כולל ואז
גם נושא זה יבוא להסדר.

השר א. אבוחצירא:

על-ידי כך אתה אומר לבית-המשפט דברים על ימות
המשיח, אם כי יתכן גם שהדברים יתרחשו בעוד חודש.

היו"ר השר ש. תמיר:

אני רוצה לומר שלא דוחים לנצח אלא הדברים יסופלו.
זו פגיעה בטאטוס קוו.

גב' י. ורד:

היו"ר השר ש. תמיר:

נשכח מזה.

מר גולדמן:

אני אומר שלכל החלטה יש השלכות על בעיות שונות.
לכן אני מציע שאנחנו בוחרים לא בדרך של הכרעה
שיפוטית אלא בחיפוש אחרי הסדר כלשהו.

היו"ר השר ש. תמיר:

לא היה גורם פוליטי בישראל שלא אמר שלגבי
מקומות קדושים משהו ידון בבוא העת. אבל אם
אתם לא מסכימים - נשכח מזה.

מר ד. אפרתי:

קיימת התחייבות של ממשלת ישראל, אחרי 1967,
בדבר קיום הסטאטוס קוו כלפי הנוצרים ודווקא
הסוגיה הזאת, במסגרת הסטאטוס קוו, היתה לוטה בערפל. יש ראיות לכאן ולכאן
בקשר למצב כפי שהיה בעת שנקבע סטאטוס קוו ואת זה צריך ללמוד.

היו"ר השר ש. תמיר:

קודם כל נקבל תשובה מן האתיופים בענין הכתובה,
כי כאן יש הפרה של הסטאטוס קוו בנושא ויזואלי.

1000 1000 1000
1000 1000 1000
1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

היו"ר השר ש. תמיר:

בענין הכתובת יש הפרה שקופה למדי. כפי שאמרתי,
נבקש ונמתין לתשובתם של האתיופים.

השר א. אבוהצירא:

אני סבור שהחלטה שלנו בדבר אי-הכרעה, עם הנוסחה
כפי שנלמד אותה, היא חלק אחד צריך להיות גם

בהחלטת הוועדה.

אני מבין שהוועדה סבורה שנושא הכתב הוא דבר

בולט ואנחנו חושבים שצריך לתקן את מה שנעשה ומטילים על משרד הדתות לטפל
בענין זה דהיינו, אנשי משרד הדתות יבואו בדברים בנסיון להגיע להסדר שיהיה
בהסכמתם של האתיופים ושהם יבצעו את המחיקה. נניח שהם לא יסכימו לכך ולא
יהיה מוכנים לביצוע, עלינו להתייחס גם לאפשרות כזו ולקבל החלטה אופרטיבית
אולי כסעיף ראשון בפסק הדין שלנו לבוררות.

היו"ר השר ש. תמיר:

אני מבין שאנחנו רוצים אותו דבר אבל אני חושש
שהתוצאה תהיה הפוכה. אינני בטוח שנצליח בענין

הכתובת. לא הייתי רוצה ליצור מצב שהחלטה שלנו לא תכובד ומענין הכתובת עלול
להיווצר מצב מרחיק לכת. לכן קיבלתי את הרעיון שהפנייה ~~שלנו~~ לא תהיה מכוח
החלטה אלא בירור בעקבות ביקור במקום, רשמי או פחות רשמי, בין מנכ"ל משרד
הדתות ובין האיש הקובע, הדרג הרם ביותר בכנסיה האתיופית, ונשמע תשובה.
אם הענין יתוקן נוכל לומר שהיתה הפרה של הסטאטוס קוו, ביקרנו במקום וטיפולנו
בענין וכך נטפל בכל מקרה. אבל נוכח הרקע של ההשלכות הבין-לאומיות, אנחנו
לא רוצים להחליט בדבר רגיש אשר נוגע למאמינים רבים.

ברור שאם לא תהיה הענות, לא נוכל לשנות גוון

כלשהו.

היו"ר השר ש. תמיר:

לא הייתי עוסק בעניין באופן סופי. על-ידי החלטה אחת אנחנו עלולים לסתור החלטה אחרת.

מר גולדמן:

המשפט יישמע ב-10 באפריל, אבל אני חייב להגיש הצהיר נוסף של הממשלה.

השר א. אבוחצירא:

אני מקווה שעד סוף החודש אוכל לתת תשובה מה התוצאות של השיחה עם האתיופים.

היו"ר השר ש. תמיר:

לאור התשובה אוכל להציע לחברים ניסוח, אם מר גולדמן יתקשר עם השר בורג - הוא ~~יחזור~~ יחזור עד אז - עם השר נסים ועם השר אבוחצירא, ונוכל לקבל החלטה טלפונית בלי לכנס את הוועדה.

מר גולדמן:

לא צריך לקשור את שני הדברים. יש שאלה של מדיניות הטיפול ויש העניין של הכתב.

היו"ר השר ש. תמיר:

אם נוכיח שאנחנו לומדים ומתייחסים לדברים וממשיכים לטפל, זה עשוי לעזור בבג"צ.

מר גולדמן:

גם אם לא נצליח לפתור את עניין הכתב עד סוף החודש, הוועדה צריכה לקבל החלטה על הטיפול שלה.

מר דיבון:

הצגת הבעיה לא צריכה להיות בצורה של לחץ, כדי למנוע מהם לצאת בהכרזות.

100-100000-100000
100-100000-100000
100-100000-100000

- 10 -

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000
100-100000-100000

7/16/80

ועדת שרים לבירור
הסכסוך אתיופי-קופטי
21.3.78

היו"ר השר ש. תמיר:

צריך להביא בחשבון שאם העניין יישמש מידנו
ויהיה בידי בית-המשפט העליון, יש להניח שבית-
המשפט העליון יגלה מורת רוח לגבי שינוי הסטאטוס קוו במקום.

מר דיבון:

אולי בזה צריך להתחיל.

היו"ר השר ש. תמיר:

אני מנסה, בחוקף הפקידי כחבר הממשלה, לומר שאם
נעשה משהו קצת בענין האתיופי, זה יזיק לנו
ביחסים עם הקופטים.

שר הדתות יעביר את הענין למר ליפל.

מר גולדמן:

צריך לגשת לענין בעדינות. יש הפרה של התנאים
שלפיהם ממשלת ישראל מסרה את המקום לאתיופים.

יש הפרה גסה לא רק כלפי הקופטים אלא גם כלפי הממשלה.

היו"ר השר ש. תמיר:

במקרה זה האינטרס המדיני והמשפטי חופפים.

מכאן רשמה מ.ט.

1944-1945
1946-1947
1948-1949

- 1 -

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1946-1947

1946-1947

1948-1949

1948-1949

1948-1949

1950-1951

1950-1951

1950-1951

1952-1953

1952-1953

1952-1953

1952-1953

1954-1955

1954-1955

1956-1957

837M

צ"ח 1 מנח 2

מוזכירות הממשלה

סניקור

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
הקופטי-אתיופי
כ' בסיון תשליח - 25.6.78
(בשעה 15:00)

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא, מ. נסים.
נעדרו חברי ועדת השרים: ג. פת, ש. תמיר.

-	י. ליפל	-	המנהל הכללי, משרד הדתות
-	מ.ד. גולדמן	-	משרד המשפטים
-	נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
-	ד. רוסינג	-	משרד החוץ
-	ע. ערן	-	משרדהחוץ

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

5. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 11דפים.

רשמה: אלכס בן נחמיה

5. הסכסוך הקופטי-אתיופי

היו"ר השר י. בורג:

מורי ורבותי, אני פותח את הישיבה.

מר גולדמן:

בישיבתה האחרונה של הוועדה, ב-2 באפריל,
סמוך לשמיעת המשפט, החליטה הוועדה להמשיך

לחפש דרכים שבמשך הזמן יובילו לפתרון, ואין להגיע להכרעה חותכת בטרם עת.

ב-10 באפריל הופעתי בפני בית המשפט העליון.

הדיון נמשך שעות ארוכות. אם לסכם את הדיון, אפשר לומר שמצד אחד בית-המשפט מבין את הקשיים אשר עומדים בפני הממשלה ומתרשם מהטענה המשפטית, שהענין איננו שפיט ולא שייך לבית משפט. מצד שני, קשה לבית המשפט לקבל את הטענה שאם כי האתיופים תפסו את המקום, הממשלה איננה יכולה להשתלט על המצב ואין היא עושה דברים מסויימים לביטול וחיסול הסכסוך.

בית המשפט יכתוב פסק דין.

השר מ. נסים:

האם הטיעון היה לגופו של הענין?

מר גולדמן:

לא לגוף הסכסוך, אלא אם הענין שפיט וכו'.

היו"ר השר י. בורג:

האם יש פסק דין אם הענין שפיט?

מר גולדמן:

לא. הוזמנו שוב לבית-המשפט ב-2 ביוני.

בית המשפט הציע את ההצעת הפשרה המונחת בפניכם.

1940 - 1941 - 1942

1943 - 1944 - 1945

1946 - 1947 - 1948

1949 - 1950 - 1951

1952 - 1953 - 1954

1955 - 1956 - 1957

1958 - 1959 - 1960

1961 - 1962 - 1963

1964 - 1965 - 1966

1967 - 1968 - 1969

1970 - 1971 - 1972

1973 - 1974 - 1975

1976 - 1977 - 1978

1979 - 1980 - 1981

1982 - 1983 - 1984

1985 - 1986 - 1987

1988 - 1989 - 1990

1991 - 1992 - 1993

1994 - 1995 - 1996

1997 - 1998 - 1999

2000 - 2001 - 2002

2003 - 2004 - 2005

2006 - 2007 - 2008

מה המצב עכשיו?

היו"ר השר י. בורג:

כל צד מחכה לצד השני. אני מניח ששלוש ההצעות -
האתיופית, הקופטית, ושל הממשלה יוגשו ביום

מר גולדמן:

האחרון.

אנחנו לא צד.

היו"ר השר י. בורג:

אנחנו הצד העיקרי. התביעה היא לממשלה. עדיין
אין תשובות משתי הכנסיות.

מר גולדמן:

כלומר, אנחנו צריכים להתייחס לשאלה אם אנחנו
מסכימים להצעה של מינוי חוקר או חוקרים.

היו"ר השר י. בורג:

לוח הזמנים הוא שבחום שנה וחצי תהיה הכרעה.

מר גולדמן:

אני מבין שהנושא לדידנו הוא פוליטי יותר מאשר
חקר תולדות הנצרות. אם נלך לחוקים וחוקרים

השר א. אבוחצירא:

יפסקו מבחינת תולדות החקר - נאבד את הכוח של החלטה פוליטית מבחינה מדינית.
לא הייתי הולך לפשרה כזו. מכל מקום, לא הייתי ממליץ שהוועדה תיתן עכשיו
תשובה. עדיף ורצוי שנשמע מקודם מה תהיה ההחלטה של שתי הכנסיות. מתי לא
תהיה לנו ברירה? אם שני הצדדים יחליטו להסכים להצעה הזאת, אז לא תהיה לנו
ברירה אלא להסכים למה ששני הצדדים הסכימו. כאמור, אינני ממליץ שנחליט עכשיו.

גב' טיסדייל:

מבחינתה של עיריית ירושלים, אין לנו שיקולים
בעד או נגד. זה עניין שאנחנו מודרכים בו על-ידי

משרד החוץ.

1891-1892

1971-1972

Lepidoptera

גב' טיסדייל:

לאחרונה, מאז ביקורו של סאדאט בירושלים,

יש לנו קשרים עם הקופטים, שלא היו בעבר.

הארכיבישוף רצה לאחרונה לראות את ראש העיר בעין קומפלס גדול בירושלים.

אנחנו ממתינים עכשיו להתפתחות הענינים.

היו"ר השר י. בורג:

אינני רוצה השפעה מצרית גדלה והולכת כאן.

גב' טיסדייל:

הארכיבישוף היה במצרים והשיג את הסכמתו

של הנשיא סאדאט.

היו"ר השר י. בורג:

מה שפחות - יותר רצוי.

מר ע. עירן:

נראה לנו שלא חל שינוי מהותי מבחינת

השיקולים הבסיסיים שאנחנו מעונינים להמשך

הסטאטוס קוו הנוכחי. אני רק מבקש להסב את חשומת לבו של שר הדתות לכך, שאני

מסכים עם הקביעה הבסיסית, שאנחנו יכולים לחכות עד ששתי הכנסיות יגישו את

ההצעות שלהם. בהנחה ששתי הכנסיות תקבלנה את הצעת הפשרה שלפנינו, נראה שאנחנו

צריכים לקבל אותה גם כן משום שהיא נותנת תקופת מינימום של שנה וחצי, בעוד

שהאלטרנטיבה השניה היא שבית המשפט נכנס לדיון מיידי ואיש איננו יודע מה

תהיינה התוצאות של הדיון. הסיכון הוא די שווה שנקבל החלטה לא רצויה לנו,

ויש גם שאלות לא-נעימות אשר עלולות לעלות.

הנטייה שלנו, שלא נהיה אומרי לאו.

מר ליפל:

יש לי אינפורמציה שמחוץ לכותלי בית המשפט.

האתיופים עומדים להשיב בשלילה, וזה סביר, כי

ההמחזיקים ולהם נוח מאד שלא תהיה הכרעה חדה על-ידי בית המשפט אלא סחבת
ממושכת ככל שיותר.

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

מר ליפל:

הם טוענים שאין להם סכסוך, זה שלהם.

אשר לקופטים, גם בבית המשפט, אם הנציג שלהם

היה מקבל רמו שזה ענין של זמן - אפשר היה להגיע אתם להסדר. זה נתון כמעט

ודאי.

המסקנה שלי שיש שתי אפשרויות: באיזו מידה

יכולה ועדת השרים לבוא שום לבית-המשפט ולומר שהשיקולים גם מדיניים. ההתרשמות

שלנו, שבית המשפט רואה את הענין כשאלה מדינית, אם כי מציקה לו העובדה שהענין

נסחב, אבל הוא מגלה אורך רוח רק בגלל ההבנה שלו. השאלה אם יש פרצה שניהן

להביא את בית המשפט שלא ילחץ עלינו בענין של הגבלת זמן. תקופה של שנה-וחצי

זה זמן קצר. אם אין דרך כזו, נראה לי שאם אנחנו יודעים שאחד הצדדים עומד

להשיב תשובה שלילית - אנחנו צריכים ללכת לקראת בית המשפט.

השר מ. נסים:

אני סבור שההצעה של בית-המשפט איננה פותרת

אלא מסבכת, אם אנחנו רואים את הענין כמדיני

בעיקרו.

אני מבקש להעיר במאמר מוסגר, שאני מקווה

שעירית ירושלים, במה שנוגע לקופטים, לא תעשה צעד חד צדדי בלי שתתייעץ עם

הממשלה בדרג גבוה.

אני חוזר לענין המדיני. אם אנחנו מקבלים

את ההצעה, נמצא כאילו גזרנו על עצמנו מראש לקבל מסקנות של ועדת בירור.

נאמר אמנם שהממשלה חשקול כראות עיניה, אבל זה לא כך. אם הממשלה תקבל יחס

אחר של ועדת הבירור, פירוש הדבר שהיא מזדהה עם כת זו או אחרת. אם מקבלים את

ההצעה בדבר ועדת חקירה, אני סבור שאנחנו צריכים לדעת מראש שעלינו לקבל את

מסקנותיה. כל הצעה הנוגדת את המצב כיום אולי תסתור את השיקולים המדיניים

שכיום הם נחלתנו. לכן אני סבור שמסוכן יותר לקבל את ההצעה של בית המשפט

מאשר להשאיר לבית המשפט את ההכרעה. אם אנחנו רוצים להימלט מגילוי דעתנו

שהשיקול שלנו מדיני, צריך להשאיר את הענין על בית המשפט מחוץ תקוה שבית
המשפט המשפט, אולי ימלט אותנו מדבר שאין אנחנו רוצים בו.

Page 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

Page 100 of 100

השר מ. נסים:

בית המשפט יכול לפסוק שכל הענין איננו שפיט,

ובכך כאילו סיימנו את תפקידנו. זה מצב אידיאלי

בשבילנו. עושה את הדבר בית המשפט, באורח אובייקטיבי, ובשבילנו זה המצב הנוכחי יותר.

יחד עם זאת, לא יתכן שנקבע ועדת בירור ונגיד

לה מה לפסוק. היא לא יכולה להיות טובה יותר מבית המשפט.

אנחנו רוצים להרוויח זמן. ועדת בירור זה

ענין של שנה וחצי, ואילו בית המשפט - חצי שנה.

אני רוצה לתת רעיון. כתוב בהצעה: "הצדדים הסכימו

שאם לא יהיה הסדר, ואם יורכב הרכב מורחב בדיון זה, יוכל ההרכב לדון ולהחליט

על-פני פרוטוקול טענות באי-כוח הצדדים שכבר נרשם". לדעתי, צריך לסרב. אנחנו

רוצים להשמיע טענות בפני הרכב מיוחד, וזה ענין של שנה לפחות.

מר גולדמן:

את השלב הזה כבר עברנו. זו לא הצעה. זה פרוטוקול

של בית המשפט.

השר מ. נסים:

אם כך, אין חסכון בזמן, וזה יהיה תוך חצי שנה

ולא שנה.

היו"ר השר י. בורג:

מה קורה אם צד אחד מסכים, נניח הקופטים,

ואילו האתיופים אינם מסכימים.

מר גולדמן:

בית המשפט פוסק.

היו"ר השר י. בורג:

האם יכול להיות מה שנקרא "משפט זוטא", שמקודם

יחליטו אם הענין שפיט או לא?

1870-1871

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847

1957-1958

2. 5. 1978:

1947-1948 1949-1950 1951-1952

היו"ר השר י. בורג:
השר

במקרה כזה אנחנו, בתור ממשלה, זכותנו
להתייחס לעניין אחר שהם יחליטו, כי למה

נתייחס לעניין גופא אם יוחלט שהוא לא שפיט?

מר גולדמן:

בשלב זה אין אפשרות. כל הטענות בעניין זה
נשמעו.

היו"ר השר י. בורג:

האם פסקו שזה שפיט?

מר גולדמן:

לא.

היו"ר השר י. בורג:

אולי אפשר לומר שיגידו משהו קודם כל בעניין זה?

מר גולדמן:

כל הטענות הושמעו על-ידי כל הצדדים.

היו"ר השר י. בורג:

נבקש באופן מיוחד התייחסות לשאלה הזאת.

מר גולדמן:

אינני רואה אפשרות כזו. יתר על כן, אם היינו
מבקשים, אינני רואה שבית המשפט היה מקבל.

אם מאשרים את ההצעה שלפנינו, העניין עובר
לתקופה של שנה וחצי וועדת בירורים, אם לא - בית המשפט - פוסק בכל השאלות.

היו"ר השר י. בורג:

אנחנו אובייקטיבים ויש לנו יחס שווה לשני
הצדדים. יחד עם זאת, הצדדים הפוליטיים עלולים

להשתנות ואי-אפשר לדעת היום מה יהיה.

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

THEY ARE NOT THE SAME
THEY ARE NOT THE SAME

היו"ר השר י. בורג:

אני הייתי נוטה להסכים לחוקרים, ואומר מדוע.

ראשית כל, הענין לא בידנו. אם ברור שצד

אחד אומר שאין הוא רוצה בהצעה, ממילא הענין בבית המשפט. אם כך, מה איכפת לי להיות מוכן ללכת לקראת המוצע?

השר מ. נסים:

אתה צריך להביא גם בחשבון שהצדדים האחרים משיבים בחיוב. אני מציע לא לסמוך על אפשרות

אחרת.

היו"ר השר י. בורג:

נניח שאחד הצדדים משיב בשלילה - ההצעה לא

עומדת ואילו אנחנו היינו הגונים והסכמנו

שיהיה חוקר. לי יותר נוח לבחור בחוקר שימליץ המלצות טובות מאשר ללכת לבית המשפט שאין אנחנו יודעים מה יוחלט בו. יתר על כן, לא נאמר כמה זמן צריך להיות עד שאנחנו ממנים חוקר.

השר מ. נסים:

לפי חוק ועדות חקירה, אנחנו לא ממנים.

היו"ר השר י. בורג:

אני מדבר על ועדת בירור.

השר מ. נסים:

בנוגע לוועדות חקירה, הממשלה מחליטה ונשיא בית המשפט מאשר.

היו"ר השר י. בורג:

מוצע שהממשלה או ועדת השרים תמנה חוקר או חוקרים, לפי חוק ועדות חקירה, או ועדת

בירור. לפיכך יש אפשרות שהממשלה תמנה או ועדת בירור או ועדת חקירה.

השר מ. נסים:

ועדת בירור ממנה הממשלה, ועדת חקירה - הממשלה
ממנה ובית המשפט מאשר.

היו"ר השר י. בורג:

הייתי אומר כך: התקופה של ששה שבועות מסתיימת
ב-20 ביולי בערך. הממשלה והוועדה מחליטים

לראות מה התשובות. אם שני הצדדים מסכימים לשיטה המוצעת, לנו יהיה קשה לומר
שאנחנו לא מצויים בוועדת בירור. אבל מכיוון שיכול להיות שאחד הצדדים לא יסכים,
העצה היא שלא נהיה הנחשונים אשר קופצים לקראת החלטה.

על כן אני מציע בתור סיכום שהוועדה תתכנס

בתום התקופה שבית המשפט מציע.

השר מ. נסים:

מה היא תעשה? אתה מציע שבכל מקרה נשיב
בחיוב. אם כך, בשביל מה עוד ישיבה?

אולי נהיה יותר פקחים עד אז.

היו"ר השר י. בורג:

מר גולדמן:

ההצעה של בית המשפט הופנתה לשלושת הצדדים.
כל צד חייב להשיב עד תום ששה שבועות. פירוש

הדבר עד 14 ביולי.

היו"ר השר י. בורג:

אני אהיה אז בחו"ל. אחזור ב-20 ביולי.

מר גולדמן:

חובתנו להשיב תוך התקופה שבית המשפט קבע, אבל
אני מניח ששלושה-ארבעה ימים אינם משנים. צריך

לבקש מבית-המשפט להרחיב את הצו.

מר גולדמן, תבקש ארכה בגלל העדרי מן
הארץ.

היו"ר השר י. בורג:

אנחנו במשרד הדתות מטפלים בעניינים השוטפים

מר ליפל:

בין האתיופים והקופטים, כשמדובר בתלונות
הדדיות. בעבר היינו פותרים את הדברים תוך השפעה ורוח טובה. לאחרונה יש קו של
הקשחה מצד האתיופים. הרגשנו זאת היטב במקרה של הסרת הכתובות. אני מבקש
שוועדת השרים תדע שאם ננקוט בקו או באקט משטרתי זה לא יהיה טוב.
אני מבקש להזכיר, שבשעה שוועדת השרים
ערכה ביקור, נוכחנו לדעת שהקפלות הן במצב פיסי גרוע. לפי הדין, הממשלה צריכה
לשפץ.

האם יש תקציב?

היו"ר השר י. בורג:

זו לא בעיה של תקציב.

מר ליפל:

למי שייך המקום?

היו"ר השר י. בורג:

זה הוויכוח. מחזיקים בו האתיופים ואילו
הקופטים טוענים שהוא שלהם.

מר ליפל:

הוועדה צריכה להיות בתוך הענין, אם נחליט

השר א. אבוהצירא:

לסייד.

זה לא ענין שלנו. הענין שלנו הוא הצד

היו"ר השר י. בורג:

המשפטי.

1875-1876
 1876-1877

1961 1962 1963 1964 1965

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

100 100 100

THE OFFICE OF THE SECRETARY OF THE ARMY

附註： 附註： 附註：

5466.

1892

היו"ר השר י. בורג:

לא נגיד לכם שעשיתם דבר רע. מכל מקום,
האובייקט הוא אובייקט, אליבא דכולי דעלמה.

הענין בבית המשפט, ובינתיים אנחנו עושים ליפוי המקום.

מר גולדמן:

אולי כדאי להמתין, כי אחרת עלולות להיות
עוד תלונות.

מר ליפל:

אפשר להגיע להסדר עם שני הצדדים.

היו"ר השר י. בורג:

אני מבין שהמצב לא יהיה פחות ירוד אם אנחנו
מחכים. האם אתה יכול להשיג הסכמה בכתב משני

הצדדים?

מר ליפל:

בכל מקום קדוש לנוצרים, שהעדות אינן מסתדרות -
שר הדתות הוא ~~המשפך~~ המשפך.

היו"ר השר י. בורג:

אם הם נוחנים הסכמתם בעל פה ואחה רושם
פרוטוקול - תעשה. יחד עם זאת, אולי מוטב

להמתין שבועיים.

מ ח ל י ט י מ :
לאחר דיון שקיימה ועדת השרים בהצעת-הפשרה
של בית-המשפט העליון - להמשיך בדיון
בנושא בישיבתה הבאה של ועדת השרים.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1950

צ"ע 1 עמ' 2. 838 מ

מזכירות הממשלה

סג"ר גה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
הקופטי-אתיופי
כ"ז באב תשל"ח
30.8.78

נכחו חברי ועדת השרים: ש. תמיר - יו"ר, א. אבוחצירא, מ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: י. בורג, ג. פת.

י. ליפל - המנהל הכללי, משרד הדתות
מ.ד. גולדמן - סגן בכיר לפרקליט המדינה
נ. טיסדייל - עיריית ירושלים
ד. רוסינג - משרד החוץ
ע. ערן - משרד החוץ
י. ורד - משרד החוץ

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

6. הסכסוך הקופטי-אתיופי

בפרוטוקול זה 6 דפים

רשמה: גליה א.א.

.../הסכסוך

6. הסכסוך הקופטי-אתיופי

היו"ר השר ש. תמיר: אני פותח את הישיבה.

מר ד. גולדמן:

אמרנו שעלינו להחליט היום על תגובת הממשלה להצעת בית המשפט שמופנית לשלושת הצדדים בסכסוך. ההצעה היא שבמקום שבית המשפט יחליט עכשיו בהצעה שהקופטים הגישו, יגיעו הצדדים להסכם שלפיו תמונה ועדת חקירה או ועדת בירורים במשך שנה. הועדה תחקור את ההסטוריה של הסכסוך, תגיש את הדו"ח שלה תוך שנה וכעבור שנה תחליט הממשלה על כל היבטי הסכסוך, למי שייך המקום, מי צריך להיות המחזיק במקום הזה. הקופטים טרם השיבו להצעה, והאתיופים עומדים להשיב בשלילה. האתיופים אומרים שהענין לא נתון לשיפוט בשר ודם וזה ענין קדוש בשבילם והם לא יכולים לוותר.

אנחנו צריכים להחליט על תגובת הממשלה.

היו"ר השר ש. תמיר: בכל הישיבות הקודמות שמענו חוות דעת ממשרד החוץ

שמבחינה מדינית, מדינת ישראל מן הראוי שתעשה את הכל

כדי להימנע מהתנגשות בענין רגיש זה עם האתיופים מזה ועם הקופטים, שמהווים חלק לא מבוטל במצרים, מאידך. גם הביקור במקום הראה לנו שהדברים הם על קוצו של יוד ויש הרבה הגיון שלא לחתוך עכשיו. כך עשינו עד עכשיו, ונדמה לי שמן הראוי שכך ייעשה גם להבא; אלא שאנחנו עומדים בפני הצעה של בית המשפט העליון. מחשבתו של מר גולדמן היתה, שלא מכובד שממשלת ישראל תיתן תשובה לאור תשובת האתיופים. אנחנו הכנו הצעה במשרד שאני רוצה לקרוא בפני החברים ולשמוע את חוות דעתם עליה:

ועדת השרים שקלה בכובד ראש את הצעת בית המשפט העליון מיום 2.6.78. לאור אופיו המיוחד של הסכסוך והשלכותיו, סבורה ועדת השרים כי הענין אינו מתאים להכרעה סופית וחותרת בשלב זה, או לפי לוח זמנים מוגדר מראש. מדיניות הממשלה היא לפעול ליצירת אווירת רגיעה ביחסים בין שתי הכנסיות במקום ובדרך זו להניע אותן - במרוצת הזמן - ובמידת האפשר לפתרון מוסכם בשאלות השנויות במחלוקת ביניהן. אשר על כן, אין ועדת השרים סבורה שיש לפעול עתה בדרך המוצעת על ידי בית המשפט. גם אז המקסימום, כך סבור מר גולדמן, שבית המשפט יעשה בניגוד לדבר הזה, הוא שאת ההצעה שהוא מציע כמוסכמת, הוא יפסוק. גם זה מבחינה בינלאומית עדיף על החלטה מיניסטרילית ממשלתית של מדיניות. זה מה שאני רוצה להציע.

גב' י. ורד: עמדתנו בענין האתיופים מחוזקת בשבועות האחרונים, העמדה לא רק שלא השתנתה, אלא התחזקה. לכן המסקנה נשארת שאין להגיע לכלל הכרעה בנושא הזה. מבחינה זו ההצעה הזאת נראית לי + מה שהזכיר מר גולדמן, שהנושא בכלל איננו שפיט. זו טענה קיימת.

היו"ר השר ש. תמיר: יש פה שאלה. מכיון שבכמה נושאים בית המשפט העליון נדרש או לא נדרש לשאלה של שפיטות על יסוד עמדת הצדדים - למשל, בחוגים לאומיים בנושא הר הבית - בית המשפט נמנע מלומר שהוא לא קובע הלכה בבלל אי שפיטות, הוא העדיף לא לפסוק סופית בנידון. אולי גם לנו נוח לא לקבוע את העדר השפיטות.

מר ד. גולדמן:

טענו חוסר שפיטוח כדי להוציא את הענין ולהימנע

מהחלטה .

מר ע. ערן:

מה משמעות הדחייה של הצעת בית המשפט?

מר ד. גולדמן:

בית המשפט יצטרך להחליט קודם אם הענין שפיט. אם
הוא יחליט שזה לא שפיט, זה סוף ההתדיינות; אם הוא
מחליט שזה כן שפיט, הוא מבחן את מדיניות הממשלה אם הממשלה פעלה בסבירות.
לכן נגיד שהממשלה ניסתה במשך כך וכך שנים, וזה לא הביא פרי. האתיופים
עדיין יושבים שם, ועל כן מחייבים את הממשלה להחליט תוך זמן קצוב
שבית המשפט יקבע.

מר ע. ערן:

האם במסגרת ההצעה הזאת בית המשפט לא נוטה לקבל
את סמכותו לשפוט בנושא הזה?

מר ד. גולדמן:

לא. בפיסקא לפני האחרונה השרים הסכימו שאם לא
יהיה הסדר ואם יוסכם, שהם לא יחליטו לבד אלא
יעבירו את זה להרכב מורחב. הם לא יצטרכו במשך יומיים להקשיב לטענות
אלא על סמך הטענות ששמעו עד עכשיו יחליטו. לא תהיה הזדמנות לטעון
בעל פה אלא אם בית המשפט יזמין אותנו.

Dr. R. R. R. R.

2014. 12. 15. 10:00

ועדת שרים בענין הסכסוך
הקופטי - אתיופי
30.8.78

- 5 -

היו"ר השר ש. תמיר: יש כך וכך מיליונים אתיופים ויש קופטים כך וכך
ובאמת מצינו את הבדיקה.

מר ד. גולדמן: את זה צריך להכניס לתשובה . לא תהיה עוד הזדמנות לטעון
בעל-פה. מגישים תשובה בכתב. הצדדים נתבקשו להגיש
תשובות בכתב.

הדיון בענין זה הסתיים. צפינו למתן פסק דין, במקום
פסק-דין באה ההצעה הזאת שלפניכם.

היו"ר השר ש. תמיר: ההצעה מקובלת.

1940-1941
1940-1941
1940-1941

1940-1941
1940-1941
1940-1941

1940-1941
1940-1941
1940-1941

1940-1941
1940-1941
1940-1941

1940-1941
1940-1941
1940-1941

הסכסוך הקופטי - אתיופי

6.

סגן בכיר לפרקליט המדינה פותח

בדיון משתתפים השרים: ש. תמיר, א. אבוחצירא, מ. נסים, והגב' י. ירד.

מ ח ל י ט י ם:

להשיב להצעת בית המשפט העליון כדלקמן:

"ועדת השרים שקלה בכובד ראש את הצעת בית-המשפט העליון מיום 2.6.78, ובחנה את כל התוצאות האפשריות הנובעות מהצעה זו. לאור אופיו המיוחד של הסכסוך והשלכותיו, סבורה ועדת השרים כי הענין אינו מתאים להכרעה סופית וחותכת בשלב זה, או לפי לוח זמנים מוגדר מראש. מדיניות הממשלה היא לפעול ליצירת אווירת רגיעה ביחסים בין שתי הכנסיות במקום ובדרך זו להניע אותן - במרוצת הזמן - ובמידת האפשר, לפתרון מוסכם בשאלות השנויות במחלוקת ביניהן. אשר על כן, ובכל הכבוד, אין ועדת השרים סבורה שיש לפעול עתה בדרך המוצעת על-ידי בית-המשפט".

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

1954-1955

1956-1957

1958-1959

1960-1961

1962-1963

1964-1965

1966-1967

1968-1969

1970-1971

1972-1973

1974-1975

1976-1977

1978-1979

1980-1981

מ 148

18.1.79

מזכירות הממשלה

סגן שר

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
ב' בשבט תשל"ט - 30.1.79
(בשעה 08:30)

נכחו חברי ועדת השרים: י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא,
מ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: ד. לוי, ש. תמיר.

י. זמיר	-	היועץ המשפטי לממשלה
מ.ד. גולדמן	-	סגן בכיר לפרקליט המדינה
ד. אפרת	-	משרד החוץ
נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
ד. רוסינג	-	משרד הדתות
מ. ששון	-	משרד החוץ

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום: 1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 9 דפים.

רשמי מליאה

היו"ר השר י. בורג:

מורי ורבותי, אנחנו ועדה של חמישה. עכשיו

אנחנו מהווים 40% של הוועדה. אני פותח את הישיבה

ומבקש ממר גולדמן להיות רפרנט על מה אנחנו דנים היום.

מר גולדמן:

מן הרצוי ומן הראוי שארווח על הוצאות המשפט.

אם כן, כפי שאתם יודעים, בית המשפט החליט

ברוב של שלושה נגד שניים, לדחות את העתירה של הקופטים ולא להתערב בטיפול הממשלה בסכסוך.

כל השופטים, חמישה במספר, דחו את הטענה שלי,

שבגלל הנאמר בדבר המלך במועצתו, אין בית המשפט יכול לדון במשפט באשר למקומות קדושים.

הכל בדעה שאילו היו סבורים שהממשלה איננה ממלאה את התפקיד, היו מצווים עליה לטפל בסכסוך.

הרוב של שלושה נגד שניים החליט שאין צורך בהתערבות בית המשפט הגבוה לצדק. הכל היו ערים

לשיקולים המדיניים המכתיבים טיפול איטי בנושא. רוב של שלושה היו סבורים שיש סימנים של

טיפול, אם כי הסימנים הם לדחות את ההחלטה. שני שופטים היו סבורים - מדובר בשני שופטים

בכירים - שבנסיבות המיוחדות היה מקום לצוות על הממשלה להאיץ את קצב הטיפול. השופט ויתקון

ציין שהוא היה מצווה גם על הגדרת המקום אבל השופט לנדאו היה סבור שיש לצוות על ועדה שרים

לקבוע לוח זמנים לבירור ולמתן החלטה סופית.

כאמור, הרוב היה בעד המשך הטיפול. מכל מקום, רוב

השופטים אינם מרוצים מן המצב שנוצר. היו שהסמיעו דברי ביקורת על כך שנשאר המצב שבו חוק

מנדטורי כזה עדיין בחוקף ותחום כה רגיש מוצא מרשוח בית המשפט ובית משפט איננו מוסמך

להחליט בו. היו שהעירו, אגב אורחא, שהיה טוב אילו הממשלה הייתה מחליטה בעניין.

השופטים לנדאו וויתקון היוו את המיעוט מול

השופטים אשר, לוי וזכור. חשוב שכל השופטים הסכימו שמוחב לממשלה להביא שיקולים של

מדיניות בבנין השיקולים שלה. שיקולים של חוץ ובטחון אינם מן הנימוקים שביח המשפט או גוף

מעין שיפוטי יכולים לשקול אותם. הרוב מסתמך על כך שהממשלה אכן מטפלת בסכסוך אם כי בקצב

איטי. לכן חשוב, לדעתי, שהממשלה אמנם תציג סימנים של טיפול. אני סבור שאם כי גם בעתיד

נאלץ להגן על הממשלה בעניין זה, הממשלה חייבת להמשיך ולטפל בעניין בדרך כלשהי.

הערות:

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

הערות:

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

המסמך, המכיל את המידע, יחולק לכל

אשר להחלטה העקרונית בדבר דבר המלך כמועצתו, אני

מר ששון:

מבקש לשאול את מר גולדמן: האם אתה רואה בזה פתח

להתערבות של הסמכות המשפטית? כחוקרים בעניין הסטאטוס קוו?

לכאורה בית המשפט אומר: אינני צריך לטפל בעניין

אבל יש צורך בטיפול שמישהו יעשה משהו. המעשה יכול להיות מעשה או אי-מעשה.

נדמה לי שלפני שש, שבע או שמונה שנים היה

פסק שונה בסמכות משפטית. האם אפשר לדעת מה ההבדלים?

אז הממשלה לא טיפלה בעניין ובית המשפט קבע

מר גולדמן:

שהוא יתערב, אלא אם תוך שלושה שבועות

הממשלה חקבל את הטיפול, ואז היא מוסמכת לתת צו ביניים המסדיר את הבעיה. הטיפול נמשך

מאז ועד היום. הפירוש - שאם נניח שאין אנחנו עושים מה שהם רוצים, באיזה שהיא אופן,

כי אז עלול להיות מצב של שלושה נגר שניים.

הפירוש - שאם נניח שאין אנחנו עושים מה שהם רוצים, באיזה שהוא אופן, עלול להיות מצב גם אז נדמה לי שלא יהיה צו להחזיר את הכנסיה

היו"ר השר י. בורג:

של שלושה נגר שניים.
מר גולדמן:

לקופטים.

האלמנט השני הוא הסדר הציבורי. כל זמן שהסדר

מר ששון:

הציבורי לא נפגע - בית המשפט איננו מתערב. אחרת

עלולה להיות התערבות של בית המשפט. לכן עלולה להיות התערבות של בית המשפט, ומכאן

החשיבות של פעולות הממשלה לסדר הציבורי.

הרשאה:

הרשאה להעתיק ולפרסם את התוכן של המכתב.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

הרשאה:

הרשאה להעתיק ולפרסם את התוכן של המכתב.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

הרשאה:

הרשאה להעתיק ולפרסם את התוכן של המכתב.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

הרשאה:

הרשאה להעתיק ולפרסם את התוכן של המכתב.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

התאחדות הסופרים והיוצרים תהיה אחראית על התוכן.

הסדר הציבורי הוא עילה שנתנה לבית-המשפט אפשרות

מר גולדמן:

לדון בסכסוך עקב הנאמר בדבר המלך במועצתו.

הם אומרים: אמנם קיים דבר המלך במועצתו אבל הסדר הציבורי חייב את בית המשפט

לדון בנושא.

דבר המלך במועצתו קובע שבית המשפט לא יברר

ובוודאי לא יחליט בסכסוכים לגבי מקומות קדושים. אומרים השופטים, נכון שלא נבדוק

את הדברים לגופו של הסכסוך, אבל כאשר המחוקק מוציא דבר מסמכותו של בית-המשפט -

חובה על הממשלה לברר ולדון בנושא, אם הממשלה איננה מספלת - מחובתו של

בית המשפט, כך אומרים השופטים, לטפל בו כאשר לסדר הציבורי.

זו תקופה שקטה יחסית. זה קרוב לעשרה

מר דוסינג:

חודשים שכמעט אין חלונות מן המקום. הדבר האחד

העומד על הפרק והוא בטיפול יום-יומי, הוא הנושא של שיפוצים במקום. העברנו את הכסף

למע"צ וכאשר יהיה תיאום בין הצדדים תבוצענה העבודות.

כפי שאמרתי, שורר שקט בשטח.

אשר לשאלת הזמן: השופט לנדאו הציע משהו ופסק הדין

מר אפרת:

הצוכחי ביטל את ההצעה. השופט לנדאו רצה להטיל על

הממשלה מבלת זמן של שנה אלא שהצעתו נדחתה.

הצעה כזו, שהייתה, נדחתה גם על-ידי הכנסיה

מר גולדמן:

ובית המשפט החליט שלא לקבוע לוח זמנים.

הנאמר בדבר המלך במועצתו מטריד אותי משום שיש

השר א. אבוהצירא:

לפני נושא אחר: כרגע יש חביעה משפטית שהמוסלמים

חובעים אותנו כדי לקבל את מערה אליהו בחיפה. אנחנו יכולים לטעון שזה מקום קדוש ולכן אין הוא נושא לבית המשפט. אם נטען טענה כזו, האם היא תתפוס?

בוודאי.

מר גולדמן:

五七七五

השר א. אבוהצירא:

המוסלמים רוצים במערה.

מר גולדמן:

מי מחזיק במערה כיום?

השר א. אבוהצירא:

לא הם.

מר גולדמן:

אם זה מקום קדוש - יש עליו עניין של זכויות
למקום קדוש וזה לא כתחום בית המשפט. חוטל חובה

על הממשלה לטפל בנושא.

מר אפרת:

האם לפי דבר המלך במועצתו לא חל סטאטוס קוו?

מר גולדמן:

לפי התקנות, שר הדתות קובע מהו מקום קדוש.

השר א. אבוהצירא:

המדינה קבעה שזה מקום קדוש.

השר מ. נסים:

נרמה לי שזה שבע שנים שוועדת שרים קיימת כדי לדון

בנושא זה. אנחנו מחכנסים מפעם לפעם. מדובר בנושא

בעל חשיבות ועדין מבחינה פוליטית. האם אין משום התכונות עצמית שלהו בנושא זה? עברנו לבג"צ
והגענו לשלב הנוכחי ועלול להתקבל הרושם שמדובר בדבר שאין אנחנו מסוגלים לטפל בו או שאין אנחנו
רוצים לטפל בו. אני חוזר ואומר: ועדת שרים רגה בנושא שבע שנים וכאילו נרחעת מפניו.
נשאלת השאלה האם זה נושא שראוי לטיפול כזה עד כדי כך מצד הממשלה?

אני רוצה להציע שמשרד החוץ וגורמים אחרים יבדקו

את הצד הפוליטי הטהור כדי שהטיפול המדיני יהיה בידנו ונוכל להחליט. אולי הדבר יגרום צער
לכח זו או אחרת, אבל נצטרך לסיים את הטיפול בנושא. לפי צורת הטיפול שלנו, שאני מצדיק

אותה, אנחנו עלולים להוריש את הטיפול בנושא זה לבג"צ. אחרינו. אני מציע לכן אחת

משתי אפשרויות: או שיביאו לנו את החומר להכרעה או שוועדת השרים תטיל על המחלקה לעדות נוצריות
במשרד הדתות לטפל בנושא ולהכריע בו, ללא ועדת שרים.

היו"ר י. בורג:

אני מוכרח לומר שבין העיסוקים השונים - אין

נושא זה העיסוק המרכזי שלי. אבל ועדת

השרים נוצרה כפשרה בין התביעה לממשלה לעשות משהו ובין כמעט אי-רצון להחליט. יש כאן שיקולים פוליטיים ולא היתה החלטה.

הקופטים הם ילד סיפוחים של המשרדים. לעומת

זאת החבשים - אנחנו יודעים מה הם מעוללים לפאלאשים, והדברים אינם ברורים. לכן קיום הוועדה הוא מעין קולט ברקים, באופ צמחוני למדי. לכן שאלתו של השר נסים נכונה, אבל נוצרנו על-מנת שלא נצטרך לענות.

אני מבין שאין לנו לוח זמנים. אני מציע שנבקש

מאנשי משרד הדתות לעשות נסיון מחודש לאור מה שנאמר בבית המשפט. אם אין, לאור מה שנאמר בבית-המשפט, אנחנו מבקשים ממשרד הדתות לנסות להגיע להבנה בין שתי הכנסיות.

אני מבקש לשאול: האם אנחנו צריכים לתת להם

לוח זמנים?

מכל מקום, נוכח שמיעת הדו"ח מפי מר גולדמן,

אנחנו מחזשים את הפנייה שלנו.

מר שרון:

אתה שואל אם לתת לוח זמנים למשרד הדתות או לצדדים?

היו"ר השר י. בורג:

למשרד הדתות.

מר זמיר:

כמי שלא עסק בעניין אני מבקש לומר שאני סבור

שאין מקום להניח - אין זו יותר מהנחה - כעת

שכעת חיה, בפעם בעוד שנה, תהיה שוב פהייה של הקופטים לבית-המשפט. אני חושב שהמעמד של הממשלה לפני בית-המשפט הולך והחלש מפעם לפעם. בשלב מסוים - זה יכול להיות בפעם הבאה - יכול להיות שתקצר רוחם. כבר עכשיו בפסק הדין היה רוב של 2,3. אני מבקש לציין שהשניים הם מבכירי השופטים. זאת ועוד: לא זו בלבד שהשניים היו מוכרחים לומר דברים נגד הממשלה אלא שאחד היה מוכן אפילו לבדוק את הדברים לגופו של עניין.

מר גולדמן:

הוא אמר שנשמט הבסיס לטיפול של הממשלה ולכן צריך
להחזיר את המצב לקדמותו.

מר זמיר:

באפשרות מסוג זה, בית המשפט עלול לרוקן מחוכן
את דבר המלך במועצתו והטיפול של הממשלה בענין אחר
כגון: מערת אליהו, שלא לדבר על ביזויה של הממשלה.

בית המשפט מוכן להחשב בשיקולים מדיניים, אבל
בית המשפט עושה הערכה לעצמו עד כמה שיקולים אלה עומדים בדרישה של עולם. הוא יכול לשאול:
בסופו של דבר, מה הנזק הנוראי שיש? הלא נישלו את דעתו, הענין נמשך שבע שנים וצריך לשים
גבול לזה. אולי בסופו של דבר נצא וידינו על ראשינו.

אני מבין את השיקולים המדיניים. השאלה היא כמה
זמן הדגל הזה של שיקולים מדיניים יחזיק מעמד בפני בית המשפט ואם לא כדאי להקדים רפואה
למכה.

שי"ר השר י. בורג:

אני מבקש להציג שאלה, שאני מניח שבאחת הישיבות
הקרובות נדון בה, אבל לא בישיבה זו. מר זמיר
העלה שיקול שאנחנו מבינים אותו. יכול להיות שהיה רגיעה במשך כמה חודשים. אולי אנשים
מושפעים ממה שקורה בארצות שלהם. אם אנחנו מגיעים להבנה, אולי הקופטים ירצו, מה שאני
מכנה, "פרוטקציה". לעומת זאת, אם ייפתחו הדרכים לפני הפאלאטים - יכולה להיות התפתחות אחרת.

השר פ. נסים:

ההצעה שלי היתה שנחזיר לעבור לפסים של נכונות
להכרעה.

מר ששון:

אני מבקש לשאול: מה היו התגובות והמחשבות של שני
הצדדים אחרי פסק הדין?

מר רוסינג:

אין אפשרות לדעת. בכלל, בקרב העדה האתיופית בארץ
שורר כיום, מה שמכנים, באלגאן ואין מנהיב מוכר
וברור. מי שפחות או יותר ירש את מקום הארכיבישוף נמצא זה חודש וחצי באתיופיה, והקופטי -
במצרים.

השר מ. נסים:

האם עורכי הדין של הצדדים אינם מבטאים משהו מהלך רוחם?

היו"ר השר י. בורג:

אני מבין שההצעה שלי התקבלה. הועלו רעיונות חדשים -
נדון בהם באחת הישיבות הבאות. שמענו גם את החלטתו
של בית המשפט ולאור זה אנחנו פונים למשרד הדתות.

מר זמיר:

במסמך פנימי שאצל מר גולדמן, יש כמה הצעות שאת עיקרן
קיבלנו בדברי היושב-ראש עכשיו. יש שתי הצעות שאני מבקש
לקרוא אותן, והן אומרות: משרד הדתות והמשטרה יקפידו על מניעת כל פגיעה או שינוי בקפלות. יש
להבהיר לאתיופים - לאור נמיון הכתובות הקופטיות שנעקרו - כי פעולה נוספת מן הסוג הזה תסכן
את המשך החזקתם בקפלות. סעיף אחר אומר: יש גם להקפיד על שמירת זכות הגישה והמעבר של
בני העדה הקופטית, כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה מיום 28 במארס 1971. יש לחזור אל
המוסרין הקופטי ולשאול אותו שוב אם אין ברצונו להשתמש בזכות זו.

היו"ר השר י. בורג:

אלה תהיינה הנחיות.

מר רוסינג:

הנקודה הראשונה, זה דבר שיגרתי שלי ובכל ויחור אני חוזר
ואומר שכל פעולה עלולה לסכן את המצב. אשר לנקודה השנייה:
כאשר יחזור הקופטי ממצרים - אפגש אותו.

היו"ר השר י. בורג:

זה מקובל עלינו.

ה'תשנ"ח

ש מ ו ר

- 2 -

1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה
פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, א. אבוחצירא,
ומ. נסים; וה"ה מ. ששון, ד. אפרת, ד. רוסינג
וי. זמיר.

מ ח ל י ט י ם :

- (א) ועדת השרים שמעה הסברים על תוכן פסק-הדין
בבג"צ 188/77 ושקלה את האמור בו ואת גישותיהם
השונות של שופטי בית-המשפט העליון.
- (ב) לאור האמור בפסק-הדין, להטיל על משרד הדתות
לבוא שוב בדברים עם שתי הכנסיות לעשות נסיון
מחודש להגיע לידי הבנה הדדית על-מנת להתקדם
לקראת השגת פתרון מוסכם לסכסוך.
- (ג) לתת הנחיות למשרד הדתות בדבר מניעת כל פגיעה
או שינוי במקום המריבה ובדבר הבטחת זכות הגישה
של בני העדה הקופטית, כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה
מיום 28.3.1971.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

849 מ

ע"פ 1 מנע 2-

מזכירות הממשלה

סג"מ

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי
כ' באב תשל"ט - 13.8.79

נכחו חברי ועדת השרים : י, בורג - יו"ר, מ. נסים

נעדרו חברי ועדת השרים : א. אבוחצירא, ד. לוי, ש. תמיר

י. ליפל	- המנהל הכללי, משרד הדתות
ד. אפרתי	- משרד החוץ
ד. גולדמן	- סגן בכיר לפרקליט המדינה
נ. טיסדייל	- עיריית ירושלים
י. לביא	- משרד הפנים
ר. לוי	- משרד הפנים
ג. שטרן	- לשכת שר הפנים
א. שילה	- משרד הפנים

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום:

2. המגעים עם שתי הכנסיות א' 2.
3. בקור המשלחת האתיופית א' 4.
4. שיחת שר הפנים עם שר המדינה לעניני חוץ של מצרים א' 9.

בפרוטוקול זה 15 דפים

ישיבה לזכר בייקר

13.8.79

2. המגעים עם שתי הכנסיותהשר י. בורג :

מורי ורבותי, יש לי העונג והכבוד

לפתוח את הישיבה. אם יש שר אחד,

לכל הפחות, זה קוורום. פחות מזה, זה קשה. הנקודה הראשונה על סדר היום זה דיווח של משרד הדתות על מגעים עם ראשי שתי הכנסיות: הקופטית מכאן והאתיופית משם.

מר י. ליפל :

הבעיה העיקרית בין שתי הכנסיות

זה עם הקופטים. מדוע? כי האתיופים

זה בעצם פונקציה של הקופטים. אם ננסה לממש את זכויות הקופטים

בחוץ שתי הקפלות האלה, כשקודם כל צריך להסכים לקבל את

ההסכמה של הקופטים, ואם הקופטים יסכימו, יש טעם להתחיל להתנגש

קצת עם האתיופים ולדרוש מהם לקבל את החלטת הממשלה.

הצעד הראשון שעשינו - קיימנו

סדרה של 3 שיחות עם הבישוף הקופטי - ד"ר רמבה וסיליוס.

אני חייב לציין, שבאופן כללי, היחסים בין הבישוף הזה לבין

גורמי ממשלה, לפחות כפי שזה בא לביטוי אצלנו, יותר חיוביים

היום, ולפחות מורגש כי ההסכם עם מצרים השפיע גם על הקופטים

כאן. הבישוף היום הרבה יותר פתוח, פחות תוקפני, פחות משמיע.

בשנים האחרונות הוא היה במצב נבדל ומבודד ובכל הזדמנות התנגש.

אי אפשר היה לנהל איתו שיחה עניינית בנושאים אלה. אפשר תמיד היה

לדבר איתו בנושאים חרבותיים, הסטוריים, אבל אם היו מגיעים לאיזון

שהיא נקודה מעשית, היתה בעיה עם זה. אם כן, מבחינה זו, קל

13.8.79

מר י. ליפל

יותר לדבר איתו מאשר בעבר. אבל זה לא משנה מאומה את התוצאה, כי הוא מאמין באמונה שלמה, שהוא ישיג הרבה יותר אם יתעקש. אם ברגע זה יסכים לאיזה הסכם או דבר שבעבר הוא התנגד לו בחריפות, הוא רק יפסיד. באופן הגיוני אפשר אולי גם להבין אותי.

על כל פנים, אנו הצענו לו להסכים

להסדרים, שהוא יוכל להתפלל עם אנשיו בשעות מסוימות שהוועדה תקבע אותם, הוא כלל לא מוכן לשמוע על כך. אמרתי כי היחסים הם טובים מחוץ לזה, וזה בא לידי ביטוי גם מצידנו. לדוגמא: לראשי הכנסיות הנוצריות יש זכויות מכס מיוחדות. הוא אפילו החליף לאחרונה את מכוניתו, שעלתה למשלם המיסים הישראלי, מבחינת החזר מכס, למעלה ממליון לירות.

זה לא עלה, אלא שהוא לא הכניס.

השר י. בורג :

על-כל-פנים, הוא לא מוכן היום

מר י. ליפל :

לשום הסדר כזה.

כנ"ל לגבי האתיופים. הם מצידם לא מוכנים לוותר על שום דבר. המצב נשאר כפי שהיה. כדי שזה יהיה מכוסה, אנו גם כתבנו לו מכתב על אותם הדברים שאני מוסר בע"פ. אם כך, אין שום תזוזה מהמצב בו התכנסה הוועדה ב-30 ינואר 1976.

האם אנו מצוים לעשות משהו מנקודת

השר י. בורג :

מבט בית המשפט?

13.8.79

מר ד. גולדמן :

מנקודת מבט בית המשפט אנו מצוים
לטפל תמיד בסכסוך.

השר י. בורג :

זה מה שאנחנו עושים, והראייה שאנחנו
התכנסנו.

מר ד. גולדמן :

קצב הטיפול מסור לנו. אנחנו
חייבים, בכל עת, לגלות סימנים של
טיפול.

השר י. בורג :

מישהו רוצה להתייחס לנושא זה?
אני מציע שנסכם שאנו מקבלים את
הדיווח שהקונפליקט קיים ואנו ממשיכים לטפל בו, להתעניין בו, לדאוג
לו.

3. ביקור המשלחת האתיופית

השר י. בורג :

סעיף ב' גם הוא חלק של סעיף א'
במידה מסויימת. היתה אצלי משלחת.
היה לי ספק האם אני צריך לקבל אותם או משרד החוץ או משרד הדתות.
משרד הדתות המליץ, באשר אני גם יו"ר של ועדה זו שהיא ועדת
משנה של ועדת הפנים, שמוטב שאני אקבל אותם, אשמע, אשוחח.
אם כן, היה אצלי הבישוף מקריוס במשלחת של 4 איש. הם דיברו למעשה
על שלושה דברים:

1. על המצב בכלל.

13.8.79

ב. על השיכון של [REDACTED] הכמרים, שהם בכוכים כמעט, לפי התאור.

ג. תיקון תיקרת הקפלה, כי הסיח נופל על ראשי המאמינים.

אני אתחיל מהנקודה השלישית -

בנוגע לקפלה הבטחתי כי משרד הדתות ישתדל לתקן. כנראה שזה צריך להיות אומן יהודי, על-מנת לא להעדיף או קופטי או אתיופי.

בנוגע לכוכים - נתתי הבטחה של

התענינות בנושא.

באשר למצב - הבטחנו לברר אותו,

ועכשיו אנו עושים זאת.

עכשיו אני רוצה לשאול, בנוגע

לקפלה, האם באמת אפשר לעשות משהו.

אני הייתי רוצה מאוד החלטה של

מר י. ליפל :

הועדה על התיקון, כי המצב הנוכחי

נוח לקופטים. הם לא רוצים שנתקן. [REDACTED] כל תיקון מעורר

תגובות. אבל - לא לתקן - פרושו של דבר, שאחרי לא הרבה זמן

יכולה להיות התמוטטות, יכול לקרות משהו, ואז יאשימו שזה

תוצאה מהמצב הנוכחי. לעומת זאת, כמובן, האתיופים, שזה בשימושם,

בוודאי [REDACTED] מעוניינים.

ועדת השרים, לפני כשנה וחצי, היתה

במקום וראתה כי יש צורך דחוף מאוד לתקן, גם מבחינה ארכיטקטונית,

גם מבחינה פנימית, גם מבחינה חצונית. זה בנין שבחלקו צלבני

וסובל מרוב זוקן.

לך יש תקציב.

השר י. בורג :

1891

1. The first of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The second of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The third of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The fourth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The fifth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The sixth of these is the fact that the land is not

The seventh of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The eighth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The ninth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The tenth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The eleventh of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The twelfth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

The thirteenth of these is the fact that the land is not

the same as the land which is now being sold.

13.8.79

מר י. ליפל :

בדרך כלל, בכל אותם המקומות, שהם
בויכוח בין עדות. כי בכנסית הקבר,

למשל, יש דברים כאלה כל שנה, או בסנקולום, אז הממשלה היא
זו שמתקנת.

מר ד. גולדמן :

הייתי מציע, אולי, שמשרד הדתות
יצטייד בחוות דעת של מהנדס מטעם

מע"ץ, שהמצב בקפלה מהווה סכנה.

השר י. בורג :

אולי לא כדאי לחכות לקבל אישור
שיש סכנה, כדאי להחליט לתקן.

מר ד. גולדמן :

במידה וחוות דעת כזו תתקבל, תהיה
הצדקה.

השר י. בורג :

אני מניח שזה עניין של ימים, מקסימום,
לקבל חוות דעת, ואז יש לעשות זאת.

אני מודה בעד ההערה הזו, הייתי תמים מדי, חשבתי שאם יש סכנה
ואבנים נופלות, צריך לעשות. אבל מוטב שיהיה משהו.

מר ד. גולדמן :

של מהנדס של מבנים ציבוריים.

גב' נ. טיסדייל :

יש לעירייה מחלקה של מבנים ציבוריים.

השר י. בורג :

נסכם שהועדה מחליטה לשמוע חוות דעת
של מע"ץ.

1890.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

1890.

THE LAND OFFICE, DEPARTMENT OF THE INTERIOR,
WASHINGTON, D. C.

13.8.79

אתה רוצה שזה עוד יחזור לוועדה.

מר י. ליפל :

כן, אני חושב שאנו מחליטים שעשינו משהו.

השר י. בורג :

הרבה יותר פשוט לבקש מהמחלקה של עיריית ירושלים למבנים מסוכנים.

מר ד. לוי :

אני נורא מצטער, אבל זה כל כך מה שקורה בעניין הזה, במשך כל השנים. כל הטיפול הזה בידי הממשלה, מההתחלה ועד הסוף, כל השנים.

מר י. ליפל :

העירייה מוסמכת לטפל בכל המבנים המסוכנים בירושלים.

גב' נ. טיסדייל :

לפי הסטטוס קוו, כל השנים, מע"ץ צריכה לתקן. אנו נדאג לחוות דעת.

מר י. ליפל :

אנו נעשה זאת כך : הועדה מחליטה לקבל חוות דעת של מהנדס, ומבקשת

השר י. בורג :

ממשרד הדתות, במקרה שחוות הדעת של המהנדס תחייב תיקון - המשרד שתי הקפלות, לטפל בזה בהתאם. קיבלנו זאת פה אחד.

עכשיו, מה עם הכוכים? הוא אמר

כי הם גרים בתנאים תת-אנושיים? שם אין בעיה של זוגות צעירים?

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

10000

13.8.79

מר י. ליפל :

הוא ביקש תיקון של השיכון.

השר י. בורג :

בוא נאמר שהוא אמר שהתנאים לא טובים.

מר י. ליפל :

זה נכון שהתנאים לא טובים, אבל זה הייחוד של זה. אם נתקן את זה,

זה יאבד את הייחוד.

מר ר. לוי :

לפני 5 שנים, משרד הדתות ואנחנו, תיקנו להם כמה דברים, כביכול, של

הכוכים - ברזי מים ועוד תיקונים סניטאריים, למרות הקשיים שהיו. אני מציע שמשרד הדתות יערוך סקר במקום. אם יהיה צורך נתקן. שנדע מה התיקונים.

השר י. בורג :

סקר אף פעם לא מזיק, ביחוד כשמפורסמים אותו. אז זה מקובל. החלטה שניה -

הוועדה מבקשת ממשרד הדתות לערוך סקר בתנאי הדיוור ולהביא תוצאות הסקר לדיון בוועדה.

מ ח ל י ט י ס :

א. לקבל חוות דעת של מהנדס מוסמך מטעם הממשלה על מצב התקרה בשתי הקפלות והסכנות הנובעות מאי תקונה.

אם חוות הדעת תקבע כי החקון הנו חיוני, ידאג משרד הדתות לבצוע התיקון הנ"ל.

ב. משרד הדתות יערוך סקר על תנאי המגורים בדיר/אל-סולטן וימציא ממצאיו לוועדת השרים.

10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 :

10.8.51 : 10.8.51

10.8.51 : 10.8.51

13.8.79

4. שיחת שר הפנים עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים

השר י. בורג : בחור יו"ר הועדה לענייני האוטונומיה,

הייתי בקהיר, בפעם הראשונה, במאי,

כי חשבתי, שמן הראוי, לפני פגישה רשמית, לעשות הכרות..

הפגישה הראשונה היתה בערב עם שר המדינה לענייני חוץ. שוחחנו

שם שעה וחצי. היתה שיחה מענינת מאוד. שתי הפמליות היו בחוץ,

כי חשבו שזה יקח רק 3 דקות. חלק מסרתי בפומבי. בכל אופן,

בדרך אגב, הוא שאל - מה עם הקופטים שלנו, אולי תעשה משהו?

הבטחתי לו לבדוק את העניין. לא ידעתי שהוועדה היום תחליט דווקא

דברים אחרים. הוועדה יום החליטה לטובת הקפלה של האתיופים, אבל

הצדק צריך תמיד להעשות ולהראות.

לא הרגשתי שהעניין הוא בעל דחיפות

יתרה. אני מוכן לשאול את המומחים האם יש איזה שהוא דבר,

מחוץ לקונפליקט, שאנחנו יכולים לעשות למען הקופטים.

מר י. ליפל: גם אצלם יש צורך בתיקונים. איפה

שהבישוף יושב זה הרוס ומיושן. אבל

הוא לא כל כך ממהר לבקש. יכול להיות, שאם היינו היום יוזמים,

זה היה אחרת.

השר י. בורג : כמה זה צריך לעלות.

מר י. ליפל : הרבה כסף. הרבה יותר מאשר התיקון

עליו דיברנו.

השר י. בורג : כמה הקפלות?

מר י. ליפל:

את הקפלות אפשר לעשות בשני שלבים.

החלק התחתון במצב גרוע יותר.

בכמה מאות אלפי לירות תוכל לגמור זאת. אצלו זה מליונים.

מר ד. אפרתי:

האם הפנייה של בוטרוס ראלי היתה

בצורה פורמאלית, או שאפשר לראות

אותה כמעין פניה בדרך אגב.

השר י. בורג:

ממה נפקא-מינה?

מר ד. אפרתי:

יש לזה חשיבות מסויימת מבחינת

השיקולים.

השר י. בורג:

בכל זאת, מה נפקא מינה?

השר מ. ניסים:

מה ההבדל?

מר ד. אפרתי:

ההבדל הוא רב, כי אם זו פנייה

פורמאלית מצרית, אז צריך להתחשב

בה בצורה אחרת. אם זו בקשה אגב, אורחה - "אולי תעשה משהו" וכו',

אז אין לזה חוקף של פנייה פורמאלית שמוכרחים לדון בה, להתחשב

בה ולתת תשובה.

השר י. בורג:

אם זה דחוף וחשוב, אז זה גם

דחוף וחשוב לנו. אבל הוא שאל

על כך פעם אחת והכל היה בדרך אגב.

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

Mr. J. Edgar

100-100000-10000

100-100000-10000

100-100000-10000

13.8.79

מר ד. אפרתי : היו הרבה פרסומים אחר כך, הן בעיתונות המצרית, הן בעיתונות שלנו והן בעיתונות העולם, שבוטרוס ראלי פנה, האם הפרסום הזה בא מהצד המצרי.

מר י. לביא : כן.

השר י. בורג : רוב הפרסומים באים תמיד מאיתנו, אבל יש גם פרסומים שבאים מהם.

הייתי אומר כך - לא הרגשתי שהנושא הוא הנושא המרכזי בשיחות שלנו. בכל זאת, אם אתה מטפל בזה, תזמין, תגיד שאתה שמעת מפי שביקשתי, אחרי השיחה עם בוטרוס, לשמוע מה לוחץ. בשלב זה זה מספיק.

גב' נ. טיסדייל : רציתי לדווח שהעדה הקופטית עכשיו משיגה אישור מעיריית ירושלים לבנות קמפוס, קולג' גדול בבית חנינה. את הכסף לזה הם השיגו מקהיר וזה עוד בשלבי ביצוע עכשיו. זה יהיה קומפלקס גדול.

השר י. בורג : אני מודה לך בעד האינפורמציה, אני באמת לא ידעתי על זה, אבל יש לי ספק גדול אם עיריית ירושלים בעלת-בית על דבר כזה.

גב' נ. טיסדייל : עיריית ירושלים מאשרת כל בנין בירושלים.

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

100-100000-100000

13.8.79

השר י. בורג :

העניין הוא הרבה יותר מקיף .
מקמפוסים, ברוך השם, יש לנו הרבה
נחת. גם מיהודים וגם מאחרים. יש לנו עניין של אוניברסיטה ערבית,
שעדיין לא ירד מסדר היום. אינני יודע האם זוהי העת.
כמה קופטים סה"כ יש בישראל.

גב' נ. טיסדייל :

אין לי מושג כמה, אבל הם לוקחים
גם אחרים, לא רק קופטים.

מר י. ליפל :

הם לוקחים גם אחרים, לא רק קופטים.
כל הקופטים יחד הם כאלף נפש.

מר ר. לוי :

בתי הספר שלהם הם מעורבים.

גב' נ. טיסדייל :

כן מעורבים, גם לנוצרים וגם מוסלמים,
וזה ביה"ס על רמה גבוהה.

השר י. בורג :

שילה, העניין הזה הוא בעל אספקט
פוליטי?

מר א. שילה :

בהחלט.

השר י. בורג :

אז עם כל הכבוד לעיריית ירושלים,
נדמה לי שהעניין הוא הרבה יותר
מקיף. יש ועדת ירושלים לבטחון, נדמה לי שזה צריך להיות שם?

מר א. שילה :

בשלב ראשון זה צריך להיות פה.
יש שתי בעיות : עצם הקמפוס, ומיקומו.

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

1944-1945

13.8.79

מר א. שילה

המיקום הוא במקום רגיש מאוד. זה מקום שקרוב לכביש וגם זוהי בעיה.

השר י. בורג : זה צריך לקבל לקבל את אישור הועדה המחוזית?

מר ר. לוי : כן .

השר י. בורג : זה היה כבר אצלך?

מר ר. לוי : עדיין לא.

מר י. ליפל : עוד אינפורמציה קטנה - בשיחות עם הקופטים נשמע איזה איום מרומז, שאם ממשלת ישראל לא תלך לקראתם בנושא הסכסוך, בסוף הכנסיה הקופטית, למרות כל הציפיות שיבואו לשם צליינים, תכריז שאסור לצליינים לבוא.

לעומת זאת, האתיופים סיפרו לי,

כי באתיופיה הם קיימו הפגנות סוערות, ליד השגרירות המצרית, לאחר הפגישה בינך ובין בוטרום ראלי, שהתפרסמה בעיתונות האתיופית.

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

101.1.10

5/600
0000/5

השר י. בורג :

מורי ורבותי, אני מודה בעד

ההשתתפות הרבתי וההחלטות

הפרודוקטיביות. באחד הימים נצטרך להפגש. מר מ. ניר יחליט

מתי צריך להפגש כדי לקבל דו"ח ממר ליפל. אני מודה לכולכם.

2. המגעים עם שתי הכנסיות

בהמשך להחלטת ועדת השרים מיום ב' בשבט תשל"ט (30.1.79), מדווח המנהל הכללי של משרד הדתות על מגעיו עם שתי הכנסיות ועל נסיונותיו להביאן לידי הדברות.

מנכ"ל משרד הדתות הציע לראש הכנסיה הקופטית לקבוע שעות תפילה לבני עדתו, אך הצעתו נדחתה.

3. בקור המשלחת האתיופית

שר הפנים מדווח על בקור המשלחת האתיופית,

המשלחת האתיופית העלתה שלוש בעיות ואלו הן:

(א) החשש פן הזכויות להן הם טוענים, תפגענה,

(ב) שפור מגורי אנשי הכנסיה בדיר-אל-סולטן.

(ג) תקון תקרת שתי הקפלות,

בדיון משתתפים השרים י. בורג ומ, נסים וה"ה ד. גולדמן, ד. אפרתי, א. שילה, י. ליפל והגב' נ. טיסדייל.

מחליטים:

א. לקבל חוות דעת של מהנדס מוסמך מטעם הממשלה על מצב התקרה בשתי הקפלות והסכנות הנובעות מאי תקונה, אם חוות הדעת תקבע כי התקון הנו חיוני, ידאג משרד הדתות לבצוע התקון הנ"ל.

ב. משרד הדתות יערוך סקר על תנאי המגורים בדיר-אל-סולטן וימציא את ממצאיו לוועדת השרים,

4. שיחת שר הפנים עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים

שר הפנים מדווח על שיחתו עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים, מר בוטרוס גאלי, בענין מצבה של העדה הקופטית.

הישיבה ננעלת

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

843M

18 1 2

מזכירות הממשלה

סעיף 17

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי
יום ד', כ"ד באדר תש"ס - 12.3.80
(בשעה 10:30; בכנסת)

נכח חבר ועדת השרים : י. בורג - יו"ר.

נעדרו חברי ועדת השרים: א. אבוחצירא, ד. לוי, מ. נסים, ש. תמיר.

היועץ המשפטי לממשלה	-	י. זמיר
המנהל הכללי, משרד המשפטים	-	מ. גבאי
המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים	-	מ. בר-אורין
מנהל המח' לענינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה	-	מ.ד. גולדמן
משרד החוץ	-	ד. אפרתי
עיריית ירושלים	-	גב' נ. טיסדייל
לשכת שר הפנים	-	ג. שטרן
משרד הבטחון	-	אל"מ י. פורת
המשנה למזכיר הממשלה	-	מ. ניר

סדר היום : 1. הסכסוך האתיופי-קופטי

הסכסוך/.

בפרוטוקול זה 8 דפים.

רשמי: זהב - תמ

THE SECRETARY OF THE
TREASURY
WASHINGTON, D. C.

1917

TO THE SECRETARY OF THE
TREASURY

RECEIVED
JAN 10 1917
DEPT. OF THE TREASURY
WASHINGTON, D. C.

RECEIVED

1. הסכסוך האחיופי-קופטיהשר י. בורג:

אני פותח את הישיבה. אני מביע

צערי, שנציג משרד הדתות טרם הגיע.

אני גם מצטער, שבועדת הנורמליזציה לא שאלו את הועדה הזאת מקודם

כיצד להציג את העניין. אני מסתייג מהביטוי: "whether the Hight

Court has the right to force the government to take a decision",

מפני שאנו ממשלה ששומעת - אפילו בעניין המורים - להחלטות של

בג"צ.

הגנרל עלי מסתמך, כנראה, על הפסק

הראשון של הבג"צ ואי אפשר לומר, שהוא מפרש אותו לגמרי לא צודק.

אנו נמצאים בתוך בעיה מסובכת, כפי

שמענו באינפורמציה שניתנה לנו לפני התחלת הישיבה. היות וחסרים

שר המשפטים ושר הדתות, אני חושב שאנו צריכים לדחות את הישיבה

ואבקש מהמומחים לומר, אם אנו צריכים לעשות עוד פעם סיבוב, כדי

להזמין גם את נציגי הכנסיה הקופטית וגם את נציגי הכנסיה החבשית,

כל אחד בישיבה לחוד, כדי להראות מומנטום. אני מעמיד את השאלה.

מר מ. גבאי:

אני חושב, שזה המינימום. בעניין

זה, מבחינה היסטורית, משתלבים גם

הזכות של הקופטים מצד אחד וגם העניין המצרי, אשר עולה מדי פעם;

כמעט שאין ישיבה שמתקיימת אתם, הן בדרג שרים והן בדרג יותר

נמוך, שהם לא מעלים נושא זה וזה, ללא ספק, גורם נזק רב. נדמה

לי, שיש אפילו חרם של הקופטים על ביקור בירושלים, כתוצאה מכך

שנושא זה לא מוסדר. אם הבעיה היתה שהזכות אינה בידי הקופטים,

1. 1980-1981

1. 1980

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

1. 1981

1980-1981

1980-1981

1980-1981

מר מ. גבאי:

אלא בידי האתיופים - שאני; אך כאן משתלבים שני הדברים ואני חושב, שהיה רצוי להגיע, בהקדם, להחלטה סופית, עם כל אי הנוחיות, ולבצע אותה לפי הדין.

השר י. בורג:

אני בהחלט בעד המלה "בהקדם". אני רק לא יודע אם פירושה מאי, ערב מאי

או מוצאי מאי.

מר מ. גבאי:

לחילופין, לפחות את ההצעה שהציע כבוד השר הייתי לוקח כמינימום.

מר מ.ד. גולדמן:

לדעתי, הועדה צריכה לשבת, לשמוע הסברים ולקבוע את מדיניות הטיפול שלה בסכסוך, לפני שתזמין עוד פעם את נציגי הצדדים. מדוע ישיבה כזו דרושה? חלפו כבר שבעה חודשים מאז הישיבה האחרונה של ועדה זו. עוד יותר חשוב - חלפו 10 שנים פחות חודש מאז שהאתיופים לקחו את הכנסיה הזאת בכוח. המדיניות של הממשלה היתה, עד עכשו, בשלושה תחומים: (1) לא להכריע בסכסוך לעת עתה; (2) לנסות להביא את שני הצדדים לפתרון מוסכם ביניהם; (3) להשאיר את האתיופים בחזקה עד להכרעה סופית בעניין.

מאז הישיבה האחרונה של ועדת השרים

ומאז הבג"צ האחרון לפני שנה, חלו ההתפתחויות הבאות: ראשית, הנושא מועלה כל הזמן, כך שמענו, בשיחות המצרים, גם במסגרת שיחות האוטונומיה וגם במסגרת שיחות בועדה הצבאית. אני חושב שחשוב, שלועדת השרים תהיה הערכה מה מידת החשיבות שהמצרים מיחסים לזה.

cf. 3. 108f:

[illegible]

NOTES: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840

ה'תשנ"ב יום חמישי כ"ח שבט תשל"א
לפני הדיין הרב משה יהודה שטיינמץ

ИТ. БГХХ. БХХ.

১৯৭৬ সালে, ১৯৭৭ সালে ১৯৭৮ সালে ১৯৭৯ সালে
 ১৯৮০ সালে ১৯৮১ সালে ১৯৮২ সালে ১৯৮৩ সালে

of a. r. letters:

הענין, והוא שיש להבין את המושגים הללו כמובנים
בהקשר של תורת המשחקים.

[illegible]

בשם ה' אלהינו יתברך

[illegible]

השר י. בורג:

מה אחה מציע בשביל זה?

מר מ.ד. גולדמן:

אני מציע, שתשמע מאלה שהשתתפו
בדיונים מה הערכתם לגבי התיחסות

המצרים לבעיה.

השר י. בורג:

זה לא נוגד את מה שאני הצעתי,
אלא מחזק.

מר מ.ד. גולדמן:

הבנתי שאמרת, שיש לקיים עוד ישיבה
ולהזמין את הצדדים.

השר י. בורג:

יש לקיים ישיבה ואחר כך להזמין
את הצדדים.

בחור מי שעבד עם ה"מוסד" בעליה ב',
בשנת 1939/40 באירופה, אני נותן משקל גם לדברים שאני שומע מהצד
ההוא.

מר מ.ד. גולדמן:

יש כל הזמן פניות מראש הכנסיה
הקופטית לראש הממשלה, שבהן הוא
טוען, במדה מסוימת של צדק, שמה שהיה פעם צו ביניים, נהפך
לצו נצחי.

נוסף לכך, בישיבה האחרונה של ועדה
זו, לפני שבעה חודשים, הטילה הועדה על משרד הדתות לעשות נסיון
מחודש להביא את הצדדים להסכם כלשהו. אני חושב, שהועדה צריכה
לשמוע משר הדתות מה נעשה.

מר מ.ד. גולדמן:

אני חושב, שלאור כל הדברים האלה,
הועדה צריכה להחליט מחדש על מדיניות הטיפול שלה ורק אז, להזמין
את הצדדים.

מר ד. אפרתי:

אני הייתי מבקש להעיר ולהציע דבר
אחד. אמנם, אנו נהונים פה ללחץ
מצרי בלתי פוסק, בקשר להשגת פתרון בזכות הקופטים. אך אני עוד
לא ראיתי אף נסיון מצדנו להציע למצרים, שבכל זאת ינסו להשפיע
על הפטריארך הקופטי כאן להגמיש במקצת את עמדותיו, כדי לאפשר
הסדר עם האתיופים במישור המקומי; דהיינו, ששני הצדדים יהנו
במדה שווה, כפי שהיו לנו דוגמאות ביחס ל"קבר הקדוש".

השר י. בורג:

העניין הזה יותר מסובך, כי האתיופים
יצרו עובדות בשטח ועשו "התנחלות".

מר ד. אפרתי:

לא זו השאלה העקרונית. השאלה
העקרונית היא שבמקרה זה שניים רבים
על התינוק, כשזה אומר כולו שלי וזה אומר כולו שלי. אנו לא נוכל
לעשות "משפט שלמה". אך יחד עם זאת, אני חושב שאנו צריכים לנסות
לדבר לרצון הטוב של המצרים, שהם בכל זאת ינסו להשפיע, ששני
הצדדים ימצאו מודוס וויוונדי. כי אם נחתוך זאת, אז שוב פעם
יתחיל כל העניין עם האתיופים ושמענו, שגם עם אתיופיה יש לנו
חשבונות מסוימים ולא כדאי לחתוך לגמרי את החוט.

אל"מ י. פורת:

בענין ההסתייגות שהבעת, אדוני

היו"ר, אני רוצה להבהיר את האמירה

של שיאון, כי נדמה לי, מתוך הכתוב כפי שכתוב, יכול להתקבל אחרת, כפי שכנראה הובן כאן. כוונת שיאון לא היתה אם בכלל לבית המשפט הגבוה לצדק במדינת ישראל יש זכות לבוא ולומר לממשלה לעשות או לא לעשות. כאן מתכוון שיאון לויכוח שהיה בחוך הבג"צ עצמו בענין

זה ואני רוצה להבהיר: "It is not a question of whether they are right or wrong".

בחוך בג"צ לא היה ויכוח אם הקופטים צודקים או לא -

"But whether the High Court has the right to force the government to take a decision".

היה ויכוח פנימי בבג"צ, אם בג"צ צריך לנקוט עמדה לחייב את הממשלה לסלק את האתיופים משם או לא והויכוח היה בחוך בית המשפט העליון. אין הכוונה כאן לומר האם בג"צ רשאי או לא רשאי להורות את הממשלה.

השר י. בורג:

זה יותר טוב מהפרוטוקול של בסאם

שקעה, אך "גליג" גדול זה גם כן לא.

מורי ורבותי, אני חושב שבכל זאת מן

הראוי שדברים כאלה יבוררו, גם כן, עם אנשי הועדה הזאת, לפני שמנהלים מו"מ, כי ויצמן לא חבר בועדת האוטונומיה וויצמן לא חבר בועדה זו. אז בכל אופן, היו צריכים לשאול מה המצב בועדה, לפני שמנהלים מו"מ.

אל"מ י. פורת:

הניר שהוכן והוגש למצרים, במסגרת

השיחות בין שרי הבטחון, היה ניר

שהתבסס על מסמך של משרד הדתות. יש בידי מכתב של מר גולדמן ועל בסיס ניר זה הוכן הניר שהוגש לצד המצרי.

2000年 9月 10日

EXCISE DUTY ON SUGAR, 1888

[illegible][illegible]

0011 01"2 5% 010 11010 00 0010010 11110 00 5%

FOR FURTHER INFORMATION, SEE PAGE 100 OF THE REPORT.

[illegible]

1990年 10月 25日

TO THE AIR FORCE OFFICE OF SPECIAL INVESTIGATION

09876. 2F "ACCE" ATTC TB AB CB CB

FIRE TRUCKS ARE NOT USED TO GO

1981-1982 1983-1984 1985-1986 1987-1988 1989-1990 1991-1992 1993-1994 1995-1996 1997-1998 1999-2000 2001-2002 2003-2004 2005-2006 2007-2008 2009-2010 2011-2012 2013-2014 2015-2016 2017-2018 2019-2020 2021-2022 2023-2024 2025-2026 2027-2028 2029-2030 2031-2032 2033-2034 2035-2036 2037-2038 2039-2040 2041-2042 2043-2044 2045-2046 2047-2048 2049-2050 2051-2052 2053-2054 2055-2056 2057-2058 2059-2060 2061-2062 2063-2064 2065-2066 2067-2068 2069-2070 2071-2072 2073-2074 2075-2076 2077-2078 2079-2080 2081-2082 2083-2084 2085-2086 2087-2088 2089-2090 2091-2092 2093-2094 2095-2096 2097-2098 2099-2100 2101-2102 2103-2104 2105-2106 2107-2108 2109-2110 2111-2112 2113-2114 2115-2116 2117-2118 2119-2120 2121-2122 2123-2124 2125-2126 2127-2128 2129-2130 2131-2132 2133-2134 2135-2136 2137-2138 2139-2140 2141-2142 2143-2144 2145-2146 2147-2148 2149-2150 2151-2152 2153-2154 2155-2156 2157-2158 2159-2160 2161-2162 2163-2164 2165-2166 2167-2168 2169-2170 2171-2172 2173-2174 2175-2176 2177-2178 2179-2180 2181-2182 2183-2184 2185-2186 2187-2188 2189-2190 2191-2192 2193-2194 2195-2196 2197-2198 2199-2200 2201-2202 2203-2204 2205-2206 2207-2208 2209-2210 2211-2212 2213-2214 2215-2216 2217-2218 2219-2220 2221-2222 2223-2224 2225-2226 2227-2228 2229-2230 2231-2232 2233-2234 2235-2236 2237-2238 2239-2240 2241-2242 2243-2244 2245-2246 2247-2248 2249-2250 2251-2252 2253-2254 2255-2256 2257-2258 2259-2260 2261-2262 2263-2264 2265-2266 2267-2268 2269-2270 2271-2272 2273-2274 2275-2276 2277-2278 2279-2280 2281-2282 2283-2284 2285-2286 2287-2288 2289-2290 2291-2292 2293-2294 2295-2296 2297-2298 2299-2300 2301-2302 2303-2304 2305-2306 2307-2308 2309-2310 2311-2312 2313-2314 2315-2316 2317-2318 2319-2320 2321-2322 2323-2324 2325-2326 2327-2328 2329-2330 2331-2332 2333-2334 2335-2336 2337-2338 2339-2340 2341-2342 2343-2344 2345-2346 2347-2348 2349-2350 2351-2352 2353-2354 2355-2356 2357-2358 2359-2360 2361-2362 2363-2364 2365-2366 2367-2368 2369-2370 2371-2372 2373-2374 2375-2376 2377-2378 2379-2380 2381-2382 2383-2384 2385-2386 2387-2388 2389-2390 2391-2392 2393-2394 2395-2396 2397-2398 2399-2400 2401-2402 2403-2404 2405-2406 2407-2408 2409-2410 2411-2412 2413-2414 2415-2416 2417-2418 2419-2420 2421-2422 2423-2424 2425-2426 2427-2428 2429-2430 2431-2432 2433-2434 2435-2436 2437-2438 2439-2440 2441-2442 2443-2444 2445-2446 2447-2448 2449-2450 2451-2452 2453-2454 2455-2456 2457-2458 2459-2460 2461-2462 2463-2464 2465-2466 2467-2468 2469-2470 2471-2472 2473-2474 2475-2476 2477-2478 2479-2480 2481-2482 2483-2484 2485-2486 2487-2488 2489-2490 2491-2492 2493-2494 2495-2496 2497-2498 2499-2500 2501-2502 2503-2504 2505-2506 2507-2508 2509-2510 2511-2512 2513-2514 2515-2516 2517-2518 2519-2520 2521-2522 2523-2524 2525-2526 2527-2528 2529-2530 2531-2532 2533-2534 2535-2536 2537-2538 2539-2540 2541-2542 2543-2544 2545-2546 2547-2548 2549-2550 2551-2552 2553-2554 2555-2556 2557-2558 2559-2560 2561-2562 2563-2564 2565-2566 2567-2568 2569-2570 2571-2572 2573-2574 2575-2576 2577-2578 2579-2580 2581-2582 2583-2584 2585-2586 2587-2588 2589-2590 2591-2592 2593-2594 2595-2596 2597-2598 2599-2600 2601-2602 2603-2604 2605-2606 2607-2608 2609-2610 2611-2612 2613-2614 2615-2616 2617-2618 2619-2620 2621-2622 2623-2624 2625-2626 2627-2628 2629-2630 2631-2632 2633-2634 2635-2636 2637-2638 2639-2640 2641-2642 2643-2644 2645-2646 2647-2648 2649-2650 2651-2652 2653-2654 2655-2656 2657-2658 2659-2660 2661-2662 2663-2664 2665-2666 2667-2668 2669-2670 2671-2672 2673-2674 2675-2676 2677-2678 2679-2680 2681-2682 2683-2684 2685-2686 2687-2688 2689-2690 2691-2692 2693-2694 2695-2696 2697-2698 2699-2700 2701-2702 2703-2704 2705-2706 2707-2708 2709-2710 2711-2712 2713-2714 2715-2716 2717-2718 2719-2720 2721-2722 2723-2724 2725-2726 2727-2728 2729-2730 2731-2732 2733-2734 2735-2736 2737-2738 2739-2740 2741-2742 2743-2744 2745-2746 2747-2748 2749-2750 2751-2752 2753-2754 2755-2756 2757-2758 2759-2760 2761-2762 2763-2764 2765-2766 2767-2768 2769-2770 2771-2772 2773-2774 2775-2776 2777-2778 2779-2780 2781-2782 2783-2784 2785-2786 2787-2788 2789-2790 2791-2792 2793-2794 2795-2796 2797-2798 2

УДК 62-50

2011年 12月 22日 星期二

PLEASE PRINT NAME, ADDRESS, CITY, STATE, ZIP

000000 000000 000000 000000 000000 000000

DATE REC'D IN DEPT. OF THE ARMY: MAY 1968

אני לא ראיתי מה שמשרד הדתות כתב

השר י. בורג:

וחזקה שיספרו דברים טובים לכל עם

ישראל. בכל זאת, כאן כחוב:

"The High Court couldn't persuade and impose on the Government to take a decision on this matter. Although everyone agrees that the Ethiopians have taken away from the Copts the chapels that were under the custodianship of the Coptic Church, but the Government for many reasons, probably known to them, couldn't take a decision to tell the police to evict the Ethiopians and install the Copts in the chapel".

אני חושב, שזה לא סגנון במו"מ

בינלאומי וזו אינה דוגמא בולטת של יחסים חקיניים בסגנון וב-inter

relation - ואני מאד מבקש להמציא פרוטוקול של ישיבה זו, כולל

דברי אלה, לידידי שיאון.

עכשו אנו צריכים לסכם: אלה ואלה

דברי אלהים חיים. אנו נמצאים בסוגיה מאד עדינה וצריך ללכת בין

הטיפות.

ראשית, אני מבקש ממזכירות הממשלה

להודיע לשרים, לא רק לאלה שביקשו את הישיבה, שבנושא דליקטי מאד,

שהוא יותר עניין של משרד הדתות מאשר של משרד הפנים - אני "מחותן"

רק דרך המשטרה - ישחתפו בישיבה. אז ראשית כל, אנו צריכים לקיים

עוד ישיבה ובישיבה הבאה אנו צריכים לשמוע מנציג משרד הדתות מהם

הצעדים שהוא נקט לשם פיוס ובאילו צעדים הוא הצליח. לאור זאת,

אנו נתיחס. יתכן, שאז נציע עוד פעם להפגש עם כל נציג של כל

כנסיה, על מנת לא לאבד את המומנטום המפורסם.

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

"The High Court could," according to the Government, take a decision on this matter. Although everyone knew that the Government have never been from the High Court since they were under the authority of the High Court, the Government was for any reason, probably more so, to take a decision to tell the public to reject the High Court and transfer the High Court to the High Court."

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

1970-1971

ה' 18/3/80

השר י. בורג:

אינני רואה, שבשלב זה אפשר לעשות

יותר.

אני מציע, מר פורת, שתספר ל"בוט"

גם על הלבטים של "המוסד" ו"המוסד" בכל זאת צריך לדעת מה אמר
פעם הבג"צ ובין הדברים האלה נמצא את הדרך.

מ ח ל י ט י ם :

(א) לקיים בהקדם ישיבה נוספת של ועדת השרים.

(ב) שר הדתות ידווח על מאמציו להביא את שני הצדדים לסכסוך
לפתרון מוסכם.

לאחר הדיווח - תשקול ועדת השרים את דרך טיפולה בענין.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

1950-1951

1950-1951, 1951-1952

1950.

1950-1951, 1951-1952

1950-1951, 1951-1952, 1952-1953

1950-1951

1950-1951, 1951-1952

1950-1951, 1951-1952, 1952-1953

1950-1951, 1951-1952, 1952-1953

1950-1951

1950-1951